

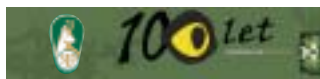
LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXL., št. 5
maj – veliki traven

Glasilozid izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik
Marjan Toš

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Franc Černigoj, Borut Jesenko,
Edvard Krašna, Boris Kryštufek,
Franc Ličer, Janko Mehle, Igor
Pičulin, Boštjan Pokorny, Vojko
Stadler.

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovca izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilozid LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrditve z žigom in podpisom
odgovorne osebe ZLD/LD, in
fotografije pa v originalu ali na
CD. Pripišite tudi svojo telefonsko
številko.

Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovca
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovca@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovstvo.net>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,
od 15 do 25 besed 5 €,
od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno in
plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

IZ VSEBINE:

M. Toš:	Zavod za lovstvo – darilo za stoletnico	232
IZ DNEVNEGA TISKA		
B. Avbar:	Zdaj vemo, čigava je divjad	236
J. Černač:	Jasa ni klobasa!	240
MNENJA IN PREDLOGI		
J. Černač:	Obtožujem! Pa kaj potem?	241
B. Skumavc,		
P. Šuler:	Pomor medvedov – čigava sramota?	244
M. Skudnik:	Iz spoznanj do realnosti	245
M. Marenče,	Spremljanje rjavega medveda na stalnih	
K. Jerina:	števnih mestih	246
B. Krže:	Intervju z Igorjem Simšičem (Po mojem	
	mnenju »zlata doba« za divjad še traja!)	252
B. Krže:	Videti in vedeti ...	254
R. E. Širnik:	Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali	
	časopisi na Kranjskem ...	255
PO LOVSKEM SVETU		
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	256
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		
F. Šetinc:	Straža nad progo in spomini na lovce	257
LOVSKA ORGANIZACIJA		
B. Leskovic:	Sosednji lovski organizaciji krepi	
	sodelovanje	260
B. Kryštufek:	LZS je dokazala, da je mogoča dolgoročna	
	sinteza samofinanciranja in trajnostne rabe	
	narave	261
F. Rotar:	Bazenska lovska razstava v Podgorju	261
M. Toš:	Netočna statistika ne koristi stroki!	262
F. Rotar:	5. občni zbor Koroške lovske zveze	263
M. Toš:	53. občni zbor LD Dobrava	264
E. Lenarčič:	Volični občni zbor v LD Rakek	264
F. Svetelj:	Skrb za izobraževanje lovcev v ZLD Ljubljana	265
B. Tucovič:	35. tradicionalni lov v Dobravi	265
B. Tucovič:	Srečanje lovcev LD Brežice in Dobova	265
E. Ivanc:	60 let LD Sodražica	266
J. Podbršček:	60 let LD Fajti hrib - Renče	267
A. Frišek:	60 let LD Šmarna gora	268
L. Bradač:	60 let LD Tomišelj	269
M. Burjan:	70 let lovstva v Grižah	270
M. Simčič:	60 let LD Bukovje	270
JUBILANTI		
MLADI PIŠEJO		
LOVSKI OPRTNIK		
A. Opeka:	Neozaveščenost nekega čebelarja	274
P. Nared:	Lovska povezovanja	275
B. Leskovic:	Podjetje Gozdič, d.o.o. – Slovenske Konjice	
	si prizadeva za odkup še večjih količin	
	uplenjene divjadi	276
F. Ekar:	Ob 80. obletnici smrti Jakoba Aljaža	277
M. Erzar:	Kulinarični kotichek	278
V SPOMIN		
LOVSKA KINOLOGIJA		
D. Š. Žnidaršič:	Klub ljubiteljev jamarjev proslavil obletnico	280
D. Poljanšek:	UP po krvnem sledu v LPN Pohorje	281
M. Kersnik:	Za čim uspešnejše iskanje in poročanje	
	o krvosledništvu	281
KZS:	Predvidena legla lovske psov	283

SLIKA NA NASLOVNICI:

Srnjak – *Capreolus capreolus*

Foto: Tone Trebar

Foto: M. Samar

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozliči obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozliči obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica:

1. 11.–28. 2.

Jazbec:

1. 8.–31. 12.

Lisica:

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok):

1. 8.–31. 3.

Navadni polh:

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec:

1. 9.–30. 10.

Pižmovka:

1. 8.–31. 3.

Nutrija:

1. 1.–31. 12.

Fazan:

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena):

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica:

1. 9.–15. 1.

Šoja:

20. 8.–28. 2.

Sraka:

1. 8.–28. 2.

Siva vrana:

10. 8.–28. 2.

Zavod za lovstvo – darilo za stoletnico

Potem, ko je od potrditev Pravil Slovenskega lovskega kluba z dne 27. februarja 1907 minilo polnih sto let, je bila 4. aprila letos v ljubljanskem Cityhotelu dobro pripravljena in odmevna okrogla miza s pomenljivim naslovom Pogled skozi čas. Z njo se je tudi uradno začelo praznovanje 100-letnice slovenske lovske organizacije, ki bo trajalo pravzaprav vse leto in ga bomo sklenili z oktobrsko svečano akademijo v Cankarjevem domu v Ljubljani. To bo približno tako, kot je pred sto leti potekalo ustanavljanje Slovenskega lovskega kluba: počasi, premišljeno, odgovorno in z zelo jasnimi cilji, ki s svojo sporočilnostjo segajo tudi v zdajšnji čas.

Zdi se, da je bil eden od pglavitnih namenov okrogle mize, ki je dosegla namen in pričakovanja udeležencev, prav opozorilo na zgodovinsko iztočnico, ki jo predstavlja ideja o ustanovitvi slovenske lovske organizacije. Okrogla miza se je zgodila tako rekoč na istem mestu in v istem kraju, kot se je rojeval Slovenski lovski klub. Naj ob tem spomnimo, da se je organizirano slovensko lovstvo rojevalo konec 19. stoletja in v začetku 20. V tistem času smo Slovenci doživljali zelo živahen socialni in kulturni razvoj. Politično, kulturno, družbeno in družabno življenje v mestih in na podeželju je potekalo v društvih, ki so se konec 19. stoletja – podobno kot drugod v takratni monarhiji – zelo razmahnila tudi na slovenskih tleh. Večinoma so se delila po narodni in strankarski pripadnosti članov, nekatera, zlasti humanitarna, stanovska in strokovna, pa so še naprej združevala pripadnike različnih narodnih in strankarskih opredelitev. Lovska društva so morala spoštovati Zakon o društvih iz leta 1867. Njihova Pravila je morala potrditi politična oblast, ki je tudi nadzorovala delovanje društev, vendar ne v lovskem pomenu, pač pa, če so delovala v skladu z zakonom. To ni bilo nepomembno, predvsem pa ni bila nepomembna jasna odločitev, naj slovenska lovišča preidejo v slovenske roke. To je bila izjemna zgodovinska odločitev, ki ji je treba dodati še skrb za »povzdigo lova na Slovenskem in za strokovno izobrazbo svojih članov«. Sporočilo, ki ga je v uvodnem nagovoru udeležencem in gostom okrogle mize spretno in vsebinsko aktualno uporabil zdajšnji predsednik Lovske zveze Slovenije Bogdan Mahne. Izpostavil je predvsem prizadevanja za celovitejšo in popolnejšo javno podobo aktualnega lovstva in lovske organizacije, ki se mora prenehati ukvarjati sama s seboj in odgovorno zoperstaviti nesprejemljivim poskusom zlorabe in potiskanja naše organizacije na stranski tir. Stoletna tradicija, predvsem pa rezultati, ki nam jih priznava vsa Evropa, so močni aduti v času, ko nastaja vse ostrejša in polemična kritika lovske dejavnosti v javnosti in ko doživljajo spremembe tudi zadnje zakonske rešitve. Izpostavil je prostovoljno delo in skrb za strokovnost, kar vse je pripomoglo k velikim uspehom na področju varstva narave in gojitve divjadi. Že sredi 70-ih let minulega stoletja so rešitve slovenskih lovcev posnemali v lovsko razvitejših državah Evrope, sodobna ekološka načela pri gospodarjenju z divjadjo in naravnim okoljem kot nedeljivo celoto pa je vsebovala tudi takratna lovska zakonodaja. Naj iz daljšega nagovora predsednika Bogdana Mahneta povzamemo le še informacijo o sodelovanju s 300 slovenskimi ekošolami. Učenci bodo popisovali odlagališča nevarnih snovi, lovci pa jih bodo vodili po terenu in pripravili strokovne ukrepe in aktivno sodelovali pri njihovem odstranjevanju iz narave! Ali ne

bo to še en prispevek k čistemu in bolj zdravemu okolju ter dokaz več, da lahko z zgledi krepimo vlogo in naravovarstveno funkcijo lovske organizacije!?

Med udeleženci okrogle mize in uvodnimi referenti je bilo veliko znanih in uveljavljenih imen slovenske lovske scene. Predvsem tistih ljudi, ki so se z delovanjem tako ali drugače zapisali v novejšo zgodovino zelene bratovščine in ki jim ni vseeno, »kam pluje naša barka«. Govorili so odkrito, brez dlake na jeziku, na trenutke morda rahlo čustveno obarvano, a dovolj prepričljivo in predvsem argumentirano. Čeprav bi mogoče ob tem nekateri pomislili na obujanje nostalgije in spominov »po starih dobrih časih, ko smo bili sami in nam nihče nič ni mogel«, je bil tokratni dogodek daleč od tega. Zvenel je sicer kot učna ura spomina na prehojeno pot in hkrati oblika javne predstavitve pogledov, kako naprej. Kaj storiti, da bo povsem zaživela nova zakonodaja, da bo manj konfliktov v okolju in da bo več razumevanja za dolgoročne, premišljene strokovne ukrepe v dobro ljudi in divjadi. Nihče ni uporabljal ostrih nabojev, vsi po vrsti so nizali argument za argumentom in pri tem tudi samokritično priznali lastne napake. Še najbolj pa so zadeli v črno s prepričljivo oceno, naj se organizacija ne ukvarja več sama s seboj, temveč brez sramu potegne črto pod opravljeno delo in začne novo poglavje za prihodnjih sto let ustvarjalne zgodovine. Joka je in stokanje po minulih letih ne bo koristilo nikomur, bolj kot to bodo dobrodošle smelejše poteze v smeri uveljavljanja strokovnih rešitev. Ni jih bilo malo, ki so med vrsticami sporočali, da je po skoraj petnajstih letih tranzicije napočil čas argumentov, ki jih ima slovensko lovstvo več kot dovolj. Le sramežljivega stiskanja v kotu in pregrevanja starih, preživetih tem in težav naj bo čim prej konec. Lovska zveza Slovenije, ki nadaljuje tradicijo Slovenskega lovskega kluba oziroma poznejšega Slovenskega lovskega društva, ima vizijo, ima program, tudi ljudi, ki so vse to pripravljene izpolniti. Če jim bo seveda dano, če ne bo prevelikih polen pod noge iz lastnih vrst, če ne bo preživetih metod, ki smo jim bili priče še ne dolgo tega, in če bo končno prevladala moč argumentov nad argumenti moči. Več štrpnosti, spoštovanja različnosti in dogovarjanja nam ne more škodovati.

In zdaj še nekaj zanimivejših paberkov z okrogle mize, ki je bila pravi in predvsem koristen uvod v praznovanje našega visokega jubileja. »Lovska organizacija je specifično združenje, v katerem lahko uspejo le tisti, ki so s srcem pri stvari,« je povedal dolgoletni predstojnik Strokovnih služb LZS Blaž Krže. Po njegovem mnenju ima zdajšnji zakon veliko pozitivnih vrednot, se pa vendarle ne more primerjati z zakonom iz leta 1976, ki je bil za takratne čase izjemno sodoben, za marsikoga v ekološkem pomenu celo revolucionaren, in je veliko prispeval k »zlati dobi« lovske organizacije. Država tudi vse premalo upošteva, da je med lovci veliko preprostih ljudi, ki delajo izključno za divjad in v prid narave. Prava škoda bi nastala, če bo prostovoljno delo slovenskih lovcev še bolj načeto. Opozoril je tudi, da se je v lovski organizaciji že zdavnaj spremenilo »stanje duha«, da so slovenski zgledi pritegnili mnoge na zahodu, pa tudi na severu in celo na jugu. Samokritično je priznal, da položaj lovstva v Evropi ni popularen, lovstvo je vedno bolj na očeh kritične javnosti. Dobrodošla bodo evropska sredstva za »zelene mostove«, tudi v

Foto: B. Leskovic

Pogled skozi čas je bil naslov okrogle mize, ki jo je, kot uvodni dogodek ob letošnjem praznovanju 100-letnice lovsstva na Slovenskem, 4. aprila v ljubljanskem Cityhotelu organizirala LZS. O preteklosti in prihodnosti naše organizacije so novinarjem in povabljenim veliko povedali tudi zdajšnji predsednik LZS Bogdan Mahne, glavni urednik Lovca dr. Marjan Toš in kustosinja slovenskega lovskega muzeja mag. Romana Erhatič Širnik (na fotografiji spodaj).

kontekstu prizadevanja za ohranitev velikih zveri. Evropa jih nima, to pa je njena slaba vest. Ciril Štrumbelj, ki je prenesel pozdrave legende poklicnih lovcev, Lada Šviglja, je izpostavil vlogo in pomen stroke. Brez dlake na jeziku je opozoril, da brez stroke ne moremo naprej in da je potrebno tudi premišljeno komuniciranje z javnostjo. Zavzel se je za čimprejšnjo ustanovitev Zavoda za lovstvo. To naj bi bilo darilo države slovenskim lovcom ob stoletnici organiziranega delovanja! Z ustanovitvijo javnega Zavoda za lovstvo bi hkrati dosegli tudi priznanje lovsstva kot samostojne stroke. Govoril je tudi o izkušnjah nekdanjih gojitvenih lovišč, zdaj lovišč s posebnim pomenom, ki morajo biti integralni del slovenskega lovskega prostora. Z veliko iskrenostjo in spoštovanjem do narave je spregovoril Maks Konečnik, nestor slovenskih poklicnih revirnih lovcev. Čeprav je bil njegov nastop tudi nekoliko prežet s čustvi, so bile njegove iskrene besede izrazi odkritega spoštovanja do narave in divjadi, ki naj ji bo še naprej omogočeno preživeti. Zelo slikovito je nanizal bogato pot poklicnega lovskega čuvaja na Kočevskem in brez dlake na jeziku opisal nekatere dogodke iz zornega kota skrbnika divjadi. Zdajšnji odnos do nekaterih vrst ga je zelo prizadel, pri čemer je posebno izpostavil splošno gonjo proti rjavim medvedom in tudi proti volkovom. Njegova pripoved je šla v ušesa in je z nekaterimi dopolnitvami znova uporabna tudi za zdajšnji čas. Peter Šuler, ki slovi kot eden najboljših poznavalcev lovske zakonodaje in lovskih predpisov, je izpostavil nekatere prelomnice in poudaril, da je lovska zakonodaja v marsičem pogojevala možnosti in pogoje za ohranitev divjadi in lovsstva. V minulih sto letih se je za divjad vedno skrbelo, celo med vojnami ni bila povsem prepuščena na milost in nemilost. Izpostavil je nekatere zakonske rešitve iz obdobja Kraljevine Jugoslavije in iz zadnjih desetletij nekdanje skupne jugoslovanske države. Zlasti zakon iz leta 1976 je bil sodoben evropski zakon, s katerim se je slovensko lovstvo dodobra uveljavilo v Evropi. Množičnost slovenske lovske organizacije je zagotavljala tudi učinkovit nadzor v loviščih. Mag. Romana Erhatič - Širnik je predstavila nekatere nove vsebinske po-

udarke in prenovljeno podobo slovenskega lovskega muzeja. Edvard Krašna pa je govoril o skrbi za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje, o lovski publicistiki, sodelovanju s šolami in sodelovanju z drugo, nelovsko javnostjo.

Naj ob koncu zapišemo še, da je bilo med udeleženci okrogle mize tudi več visokih predstavnikov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Ministrstva za okolje in prostor. In seveda kar nekaj znanih imen slovenske lovske scene, tistih, ki so sooblikovali njeno podobo in pomembno prispevali k njenemu razvoju in prepoznavnosti v širšem evropskem prostoru. To je bilo dobro znamenje, kakršnih smo lahko le veseli. In če bi ob stoletnem jubileju od države resnično dobili javni Zavod za lovstvo, bi bil trud mnogih generacij še bolj poplačan. Mogoče pa se stvari le obrnejo, kdo neki bi vedel?

Dr. Marjan Toš,
glavni urednik Lovca

Neresnične trditve o namerah nekaterih OZUL

V uvodnem članku Revije Lovca, št. 4/2007, str. 172 in 173, je bilo objavljeno besedilo pod naslovom *Kratka, a koristna razprava*, avtorja Nika Šuštarica, predsednika Statutarno pravne komisije LZS. V predzadnjem in zadnjem odstavku navedenega članka so zapisane trditve, s katerimi so bile prizadete pravice in interesi Območnega združenja upravljalcev lovišč gorenjskega lovskega upravljalškega območja (LUO), in sicer:

»Glede vprašanja enotnosti slovenske lovske organizacije ne moremo mimo vztrajnih težav nekaterih OZUL (npr. Kočevski, Novomeški, Gorenjski), da bi postale pravne osebe, da bi se organizirale po Zakonu o društvih in nato ustanovile vzporedno zvezo OZUL-ov Slovenije. Rezultat bo nov administrativni aparat, ki bo finančno obremenil upravljalke lovišč in članstvo. Dolgoročno to pomeni osip članstva v LD, ki ga bodo zmogli le premožnejši člani, ter slabitev lovske organizacije. Ali si to res želimo?

Zato na koncu ponovimo: Prepoznamo ideje in stališča, ki niso v korist celotnemu slovenskemu lovstvu, da bomo znali pravočasno in pravilno odgovoriti nanje in zastopati boljše rešitve, ki bodo sprejemljive za veliko večino članstva.«

Zato OZUL Gorenjskega LUO na podlagi določil člena 26 in 27 veljavnega Zakona o medijih od uredništva zahteva objavo naslednjega popravka oziroma obrazložitve:

Trditve Nika Šuštarica o težnjah nekaterih OZUL, tudi Gorenjskega, so neresnične in zlonamerne ter zavestno zavajajo slovenske lovce. OZUL Gorenjskega LUO aktivno, zakonito in strokovno deluje od februarja 2005, ko je bil ustanovljen. Dosledno izvršuje zakonska in podzakonska pooblastila. Noben organ Gorenjskega OZUL (izvršni odbor, zbor upravljalcev, predsednik) nikoli ni sprejemal ali sprejel kakršne koli odločitve, da bi se OZUL organiziral po Zakonu o društvih in da bi se nato ustanovila vzporedna zveza OZUL Slovenije. Takšnim neobstoječim težnjam Niko Šuštarč pripisuje dražjo lovskega neorganiziranost, osip članstva, slabitev lovske organizacije, to pa naj bi bile prepoznavne ideje, ki niso v korist celotnemu slovenskemu lovstvu. Zato so zapisane trditve Nika Šuštarica čista izmišljotina, ki je spočeta škodno, kot javni linč in lustracija po meri Nika Šuštarica zoper zakonito, aktivno in neoporečno delo Gorenjskega OZUL oziroma njegovih organov. Avtorjeve trditve so na tak način postale predmet kazenske, odškodninske in moralno lovske odgovornosti, saj Niko Šuštarč Gorenjskemu OZUL pripisuje neobstoječe ravnanje in delovanje.

Je pa dejstvo, da je Gorenjski OZUL pri pristojnem MKGP skupaj z drugimi souspel, da je bil izdan veljavni Pravilnik o OZUL (Ur. list RS, št. 62/2006). Določbe ZDLov-1 in Pravilnika OZUL smiselno in po vsebini opredeljujejo kot pravno osebo, čeprav viri ne podelijo izrecnega statusa pravne osebe OZUL. Nomotehnični izpad zakonskega termina »OZUL je pravna oseba« pa bo očitno uspešno nadomeščen s predvidenimi spremembami in dopolnitvami ZDLov-1, kot jih predvideva zakonodajalec.

Kranj, 10. 4. 2007
Anton Šubic, univ. dipl. prav.,
predsednik OZUL Gorenjskega LUO

LETOS BODO ODSTRELILI 100 MEDVEDOV

Dnevni tisk, marec 2007. – Prva novinarska poročila v začetku marca, med njimi tudi poročilo **Tatjane Pihlar** v Dnevniku, so poročala, da je minister za okolje in prostor **Janez Podobnik** prvotni predlog o odstrelu 106 medvedov omilil za šest živali. Do konca meseca je sledilo veliko vsakršnih odmevov, med njimi je bil tudi ugovor Svetovnega sklada za naravo. Prof. dr. **Ivan Kos**, biolog z Biotehniške fakultete v Ljubljani, je zapisal, da se s pristojnimi dogovarjajo o uveljavitvi nove metode ugotavljanja številčnosti medvedov s pomočjo genetskih analiz.

Po besedah prof. dr. **Borisa Kryštufka**, nekdanjega člana skupine za upravljanje z velikimi zvermi, »ministrstvo zelo močno posega v populacijo, o kateri pa ve izjemno malo.« Nihče namreč ne pozna resničnega števila medvedov v Sloveniji, kar je podlaga za odstrel. Tako je bilo v Sloveniji v zadnjih petih letih pokončanih že okoli 500 medvedov.

Večerov Toti list je 15. 3. zapisal: »Novica, da bomo v Sloveniji odstrelili 100 medvedov, je še en dokaz več, da tudi skrbna mati narava ne zna več poskrbeti za svoj živalski naraščaj ...,« nato pa nagajivo dodal, da bo kmalu tudi odstrel odvečnih politikov.

TUDI ČE JE KOŠMATINEC LEP, JE ŠE VEDNO ZVER

Primorske novice in drugi časniki, 13. 3. (Danijel Cek). – Med prvimi, ki so – z velikim naslovom čez prvo stran – poročali o napadu medvedke na 31-letnega **Petra Zalarja** iz Ponikev pri Cerknici, so obširneje poročale Primorske novice, kakor da so v uredništvu predvidevali, kakšen izjemen odmev bo imela nesreča. Peter Zalar se je z očetom in dekletom po nedeljskem kosilu odpravil na sprehod v gozd. Dvesto metrov od zadnjih hiš so naleteli na medvedji brlog in iz njega nevede splašili medvedko. Ta je, v strahu za svoj naraščaj, planila na fanta, ga ugriznila v nogo in se z njim vred skotalila kakih 25 metrov po strmi gozdni rebri in nato še dobrih pet metrov na cesto. Moškega s hudimi poškodbami

so odpeljali v ljubljanski klinični center, medvedka pa je zbežala.

Lovci in člani intervencijske skupine so ob brlogu postavili dve preži in čakali na medvedko, prepričani, da bo, kot je izjavil **Anton Marinčič**, območni vodja intervencijske skupine, materski nagon medvedko pripeljal nazaj, a je ni in jo še vedno iščejo, čeprav nekateri menijo, da je že mrtva. »Ministrstvo za okolje in prostor bo še naprej izvajalo politiko, ki bo predvsem zagotavljala maksimalno varnost ljudi, hkrati pa poskušala ohraniti populacijo velikih zveri na tem območju,« je ministrove besede potrdil tudi **Janez Kastelic**, vodja sektorja za ohranjanje narave na tem ministrstvu.

MEDVEDKA POBEGNILA, MLADIČA POGINILA

Dnevnik, Delo, Večer, Novice, Direkt, RTV SLO, 11.–31. 3. – Poročila v dnevnikih so bila najprej kratka, morda celo skopa, nato pa vsak dan obširnejša. Kmalu je postalo jasno, da je možnost, da bi se medvedka vrnila, zelo majhna in da sta mladiča žal preslabotna za preživetje. Pojavljala so se tudi opozorila, da bodimo do maja previdni v gozdu, saj medvedke iz brlogov vodijo mladiče. Dosti je bilo ugibanj, ali so Zalarjevi vedeli za brlog ali ne ...

V tisku smo zasledili tudi poročila o napadih medvedov na

človeka v preteklosti. Večina napadov se je zgodila prav v tem času, torej od polovice marca do konca aprila, ko medvedke pripravljajo svoj zarod za izhod iz brloga in nato postopoma še naprej. Ogorčenje zaradi namernega odstrela medvedke je razil tudi **Franc Dečman**, lovski tehnik (mojster) iz Spodnjega Dupleka.

ŠE NIKOLI TAKO ZAVAROVANI, PA TUDI NIKOLI TOLIKO STRELJANI

Delo, Direkt, 17.–23. 3. – **Janez Černač**, dolgoletni glavni urednik revije Lovec, je pojasnil, da konfliktna srečanja največkrat nastajajo, ker si živali v bližini naselij iščejo hrano, ljudje pa zaradi nevednosti ali nespametnosti žival izzovejo. Opozoril je še na razširjeno rejo ovac v osrednji Sloveniji, kjer so pogosto tarča medvedov. V Delu je zapisal, da so medvedi sicer formalno zavarovani, a jih kljub temu pobijajo kot še nikoli. »Ne odstrel, to je pomor!« je bil naslov članka. Nekaj dni prej je v Direktu opozoril tudi na razširjeno rejo drobnice v osrednji Sloveniji, ki je zato pogosto tarča medvedov.

Po besedah **Borisa Kryštufka**, nekdanjega člana skupine za upravljanje z velikimi zvermi, »ministrstvo zelo močno posega v medvedjo populacijo, o kateri ve premalo«. Ne poznamo resničnega števila medvedov v Slo-

veniji, kar bi bila lahko realna podlaga za določitev odstrelne kvote.

BO DRŽAVA SKRBELA ZA SOŽITJE Z DIVJIMI ZVERMI SAMO Z ODSSTRELOM?

Nedeljski, Nedelo, Dnevnik, Kmečki glas, 20. do 27. 3. (Tomaž Bukovec). – Če bodo nesreče še spremljale medvede, se bo minister **Janez Podobnik** konec leta morda pred evropskimi poslanci pohvalil, da smo Slovenci v enajstih letih »odvzeli« iz narave že tisoč medvedov, je precej trpka bodica obširnega članka. »Napad medvedke je velika tragedija. Najprej za poškodovanega, prav tako pa tudi za vse lovce in še bolj za medvede,« je prepričan **Blaž Krže**, predsednik LD Ribnica in dolgoletni vodja skupnih služb LZS. Po njegovem mnenju je bilo včasih konfliktnih situacij z medvedom manj, čeprav so medvedje v letih od 1963 do 1987 ubili tri ljudi. Po besedah **Borisa Kryštufka** je bilo v Sloveniji v zadnjih petih letih pokončanih okrog 500 medvedov, kar je zanj mnogo preveč.

Kmečki glas meni, da v tem času številčnost medveda v mnogih območjih presega nosilno zmogljivost okolja. Veča se tudi populacija volka; škoda, ki jo je povzročil, je bila lani trikrat večja kakor predlani.

Foto: M. Masterl – Diana

Foto: M. Cerar – Diana

Dr. **Klemen Jerina**, raziskovalec na Oddelku za gozdarstvo, o medvedji problematiki jasno pravi, da odstrel sam po sebi ni tolikšna težava kot to, da država za medvedjo populacijo praktično skrbi samo z izplačevanjem odškodnin in odstrelom. Po njegovem mnenju medvedja populacija upada in ne obratno.

Tudi v avstralski Canberri je 12. marca potekal protest proti poboj slovenskih medvedov. Mimoidoče so pozivali k podpisu peticije, poroča **T. P. Brooks** iz Animal Liberation NSW. **Direkt** je hkrati s to novico objavil tudi anketo, v kateri je kar 97 odstotkov anketiranih menilo, da ni prav, da so lovci v Ponikvah pri Cerknici preprečili medvedki, da bi prišla do mladičev, zaradi česar sta nato poginila.

Znani slovenski literat in publicist **Janez J. Švajncer** je v **Delu** (20. 3.) objavil pismo, v katerem je »medvedki in njunima mladičema v spomin« med drugim zapisal: »Vse mogoče sem pričakoval v naši samostojni državi, nikoli pa tega, da bo vsa Slovenija molče spremljala, kako pustijo dva (medvedja) mladiča umreti od lakote, da bi lahko ubili še njuno mater.« Pismo z enakim naslovom je bilo v istem časniku objavljeno tudi 28. marca s podpisom **Mance Šventner**.

Odgovor **Janez Kastelica** z Ministrstva za okolje in prostor na Švajncerjevo pismo ni zadovoljil **Matevža Smerkola**, akademskega glasbenika iz Ljubljane.

Ta je navedel primer **Knuta** v berlinskem živalskem vrtu, mladiča severne medvedke, ki ga je mati zavrгла. V trenutku je postal ljubljeneec javnosti in bo morda preživel, čeprav je vlogo matere prevzel človek. Nemški minister za okolje **Sigmar Gabriel** je že napovedal, da bo Knut postal maskota mednarodne konference o podnebnih spremembah.

Nekateri so opozarjali, da tudi v tujini niso bili srečni, ko je rjav medved s slovenskimi koreninami po več kakor 170 letih hlačal po Nemčiji ter na Bavarskem strašil ljudi in pobijal domače živali. In kaj se je zgodilo? Začeli so ga loviti, ga ujeli in naposled usmrtili!

Franč Perko z Rakeka je v Nedelu pod naslovom *Medved – naš ponos ali nadloga?* objavil pismo, v katerem piše, da medved ni tako nepredvidljiv sosed, če »homo sapiens« spoštuje njegova pravila.

MEDVEDKE NI VEČ

Dnevnik, 27. 3. – O medvedki in njenih mladičih so razpravljali tudi na seji slovenskega parlamenta, na kateri je minister **Janez Podobnik** ponovil že znana stališča o nujnosti odstrela 100 rjavih medvedov. Ni pa odgovoril na trditev poslanca LDS **Boruta Sajovica**, da medvedke pravzaprav ni več, kajti ni matere, ki se ne bi vrnila k svojim mladičem ...

Dolenjski list, 27. 3. – Pod vtisi nesreče pri Cerknici je pri Straži pri Novem mestu opažena medvedka z mladiči požela precej pozornosti.

In še zadnje pismo, ki je bilo objavljeno 28. marca v Direktu pod naslovom Ali medvedi nimajo pravice, da v miru vzgojijo svoje otroke? in s podpisom **Mateje Vidgaj**.

V tisku je bilo tudi veliko dramatičnih opozoril o prasičji kugi, ki se je pojavila na Hrvaškem, le streljaj od meje s Slovenijo, ko so za varovanje pred njo veliko odgovornost nosili tudi lovci. Za spremembo, da ne bi vse pozornosti usmerjali samo na medveda, je poskrbelo Dnevnikovo poročilo o Škocjanskem zatoku, ki se spreminja v ptičji raj za otroke. **Borut Mozetič** iz Društva za opazovanje in proučevanje ptic (DOPPS), ki upravlja Škocjanski zaton, je povedal, da zdaj popravljajo škodo, ki je od tod zbežalo skoraj 70 vrst ptic zaradi postopnega uničevanja naravnega habitata številnih ptic.

7. 3. je Kmečki glas objavil zanimiv članek o murski in dravski ravnici kot deželi štokelj in klopotev. **Boris Šuligoj** je v Slovenskih novicah poročal, da je v krajinskem parku Strunjan, na območju solin, lovska puška ubila malo belo čapljo, stalno prebivalko solin in seveda s seznama zavarovanih in ogroženih

ptic; storilca so že izsledili. V Sloveniji so v drugi polovici marca opazili večjo jato žerjavov, ki menda napovedujejo pravi konec zime. Tudi štoklje se že vračajo ...

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 31. marca 2007 je bilo z območja 50 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 111 živali.

Virološki laboratorij Enote za diagnostiko kužnih in drugih boleznih živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 84 lisic, 4 pse, 6 mačk, 6 ovc, 3 jazbece, 2 kozi, 3 kune in 3 glave govedi.

Prisotnost virusa stekline je bila ugotovljena pri 1 lisici, Občina Brežice.

Jedrč Maurer Wernig, dr. vet. med., vodja Oddelka za zdravstveno varstvo živali VURS

Foto: M. Cerar – Diana

Zdaj vemo, čigava je divjad

*Ustava Republike Slovenije v svojem 33. členu zagotavlja pravico do zasebne lastnine in dedovanja. V 67. členu opredeljuje, da zakon določa način pridobivanja in uživanja lastnine tako, da je zagotovljena njena gospodarska, socialna in ekološka funkcija. V uvodu ugotavljam, da lastninska pravica ni absolutna pravica, zato **prostoživeče živali niso del lastninske pravice na nepremičninah**. Trditev, da je divjad, ki živi na zemljišču, povezana z zemljiščem, ni sprejemljiva. V žolčnih razpravah o lastnini divjadi so posamezniki vehementno zatrjevali, da bo na lastniškem zemljišču celo marjetico lahko odtrgal samo tisti, ki mu bo to izrecno dovolil njen lastnik. K sreči pa ni tako, ker pravna država lastninska razmerja ureja z zakoni. Pravne podlage za ureditev položaja lovstva v družbi so odvisne od ustavnih podlag in lastninskopravnih predpisov. Pri tem je za umestitev modela lovstva ključno vprašanje, čigava je divjad in kdo ima lovsko pravico.*

Od tega vprašanja je odvisno, kdo bo lahko lovil in pod kakšnimi pogoji. S tem vprašanjem Rimljani niso imeli težav, ker je bila divjad nikogaršnja (*res nullius*). Lastninsko pravico na njej je pridobil uplenitelj z uplenitvijo. Z zgodovinskim razvojem sta se oblikovala značilna sistema lova: *regalni* in *zakupniški*. Za regalni sistem lova je značilno, da je zemljiški gospod, praviloma kralj – *rex*, s posebnimi listinami, regali, podeljeval pravico do lova

plemstvu, v kapitalizmu pa je njegovo vlogo prevzela država. Za zakupniški sistem so značilna lovišča, v katerih lastniki zemljišč lovijo divjad na svojem ozemlju, če je primerno strnjeno in veliko, iz preostankov ozemelj pa se tvorijo javna lovišča, ki jih za določeno dobo izdražijo najboljši ponudniki. V socializmu je model lova večini ljudi omogočil lovsko udejstvovanje kot obliko prostovoljnega združevanja in preživljanja prostega časa, ker je vsakdo pod enakimi

pogoji lahko postal član lovske družine, ki je lovišče upravljala brez koncesnine. S spremembami družbeno-ekonomskega sistema pa je ponovno v »prvem planu« lastnina, ki je razdelila državljane na tiste, ki verjamejo v zakonski model lovstva, in na tiste, ki so prepričani, da je lovska pravica sestavni del lastninske pravice.

Na vprašanje, ki je burilo duhove lovske in nelovske javnosti, čigava je divjad, ali pripada lastniku zemljišča in zakaj ne, je odgovorilo Ustavno sodišče Republike Slovenije, ki je 11. 10. 2006 izdalo odločbo, št. **U-I-40/06-10**, v kateri je definiralo **lovsko pravico**. Prav je, da se slovenski lovci seznanimo s pravilnim odgovorom na vprašanje, ki je razburkalo in pregrevalo strasti zaradi rešitev lovske pravice in pravne ureditve, kot je zapisan v *Zakonu o divjadi in lovstvu* (ZDLov-1).

Preživela miselnost ...

Ustavno sodišče je v postopku za preiskus ustavnosti drugega odstavka 163. člena *Zakona o varstvu okolja* – ZVO -1 (Uradni list RS, št. 41/04, 17/06, 20/06 in 39/06) in tretje alineje prvega odstavka 5. člena *Zakona o gozdovih* (Uradni list

RS, št. 30/93 in 67/02) odločilo, da **nista v neskladju** s 1. Ustavo Republike Slovenije. V pobudi za presojo ustavnosti in zakonitosti se je zadrževalo, da rešitev (2. odstavek 163. člena ZVO-1 določa, da je divjad po predpisih o lovstvu lastnina države) posega v lastninsko pravico lastnikov gozdov, ker določa, da je divjad državna lastnina. Nasprotniki sedanjega modela lovstva so postavili strogo trditev, da je lastnina divjadi tesno povezana z lastništvom zemljišča. Po njihovem mnenju je vsakokratni lastnik zemljišča hkrati lastnik vse divjadi, ki je na lastnikovi zemlji. Argumenti za takšno trditev so bili, da divjadi ni mogoče obravnavati ločeno od lastninske pravice na zemljiščih. Loviti in upleniti jo je mogoče le ob uporabi zemljišča, na katerem se divjad nahaja. Našteti je treba še nekaj trditev, ki so jih uveljavljali zagovorniki nedopustnosti posegov upravičencev do lova v lastninsko pravico, ki so naslednje: lastninska pravica po svoji vsebini izključuje lastninsko pravico na živi naravi, ker njene lastnosti izključujejo lastninskopravna upravičenja, prostoživečih živali pa ljudje nimamo v svoji posesti, zato jih ne moremo uporabljati in z njimi razpolagati. V prid teorijam, da je lovska pravica sestavni del lastninske pravice, so zagovorniki lastninskega modela uveljavljali zgodovinski razvoj dejavnosti lovstva in primerjalne ureditve v drugih evropskih državah, kjer veljajo pravila, da je ureditev lastninske pravice na divjadi tesno povezana z vprašanjem pravice lova in lastninske pravice na zemljišču. Misel, da je divjad nikogaršnja stvar (*res nullius*) in da se na njej lastninska pravica lahko pridobi z odstrelom, je preživela. Spor, čigava naj bi postala, je razrešilo ustavno sodišče s sodobnim pogledom na prihodnost človeštva, pri čemer se je oprlo na načelo ohranjanja biološke raznovrstnosti kot skupne skrbi vsega človeštva. Zato divjad ne more in ne sme postati last tistega, na čigar zemljišču je bila odstreljena.

V povezavi z gozdovi sta po mnenju pobudnikov pomembni predvsem dve obliki gospodarjenja, ki se nanašata na gospodarjenje z lesom in izvajanje lova. Zato naj bi bila ureditev, ki opredeljuje divjad kot državno lastnino, v nasprotju s pravicami iz 33. člena Ustave. Zgodovinski pogled naj bi izkazoval, da je sestavni del lastninske pravice na nepremičnini najtesneje povezan s prisvajanjem uplenjene divjadi in gospodarjenjem z njo. Iz navedenih razlogov so pobudniki menili, da pri sedanjih pravnih ureditvi (*de lege lata*) ne gre za določanje gospodarske, socialne in ekološke funkcije lastnine v pomenu 67. člena Ustave, temveč za poseg v pravico do

zasebne lastnine. Lov nelastnikov na tujem zemljišču je po oceni nasprotnikov lova, kot ga opredeljuje ZDLov-1, poseg v lastninsko pravico brez dopustnega cilja, pri čemer niti ni nujen niti primeren. Zagovorniki drugačnega lova zagovarjajo stališče, da bi lahko smotno gospodarjenje z divjadjo dosegli tudi z določitvijo dolžnosti lastnikom gozdov.

Lov v tujem gozdu ni čezmeren poseg do zasebne lastnine

Pobuda za ustavno presojo je grajala tudi tretjo alinejo prvega odstavka 5. člena Zakona o gozdovih (ZG), ki da je v neskladju s pravico do zasebne lastnine in dedovanja. Grajana določba predpisuje, da se lastninska pravica na gozdovih izvršuje tako, da je zagotovljena njihova ekološka, socialna in proizvodna funkcija. Zato lastnik gozda mora dovoliti v svojem gozdu čebelarjenje, lov in rekreativno nabiranje plodov, zelišč, gob in prostoživečih živali v skladu s predpisi. Ustavno sodišče RS je navedeno določbo že presojalo s svojim sklepom, št. U-I-51/95 z dne 18. 3. 1999. Stališča ustavnega sodišča v navedenem sklepu pobudniki ne sprejemajo in navajajo, da ga ni mogoče uporabiti pri presoji tretjega odstavka 5. člena ZG z vidika izvajanja lova. Nabiranje gozdnih sadežev, suhljadi in gozdnih rastlin po njihovem prepričanju ni primerljivo z lovom na zasebnih zemljiščih. Omejitve lastninskih upravičenj, ki zmanjšajo vrednosti stvari in njenega donosa, vedno pomenijo poseg v lastninsko pravico. Zakonska določba, ki daje vsakomur pravico lova v tujem gozdu, pomeni čezmeren poseg v pravico do zasebne lastnine, je bila ena izmed trditev nasprotnikov sedanje pravne ureditve lova.

Ustavno sodišče RS je pritrdilo mnenju, da je pravica do zasebne lastnine zagotovljena v 33. členu 1. Ustave RS. Ustavni sodniki menijo, da ustavno jamstvo lastnine pomeni obstoj lastnine kot pravnega instituta. Kaj je predmet zasebne lastnine in katera so varovana lastninska upravičenja, po stališču ustavne odločbe določa pravni red ob upoštevanju gospodarskih in družbenih razmerij. Spoštovati mora namen ustavnega jamstva lastnine: zagotovitev in uresničitev posameznikove svobode. Ustavno sodišče RS je v svoji odločbi posebej poudarilo, da je vsebina lastnine kot pravnega instituta odvisna od funkcij, ki ji jih daje pravni red. Zavzelo je stališče, da lastninska pravica ni absolutna pravica, ker posameznik pri izvrševanju svojih lastninskih upravičenj ni neomejen, ampak mora upoštevati interese drugih članov skupnosti in skupnosti.

Omejitve lastninske pravice so znane že od rimskega prava naprej, o čemer je 16. 7. 1998 ustavno sodišče že izdalo svojo odločbo, opr. št. U-I-60/98. Pri tem velja opozoriti, da je pri svoji presoji upoštevalo tudi rešitve, ki jih prinaša Stvarnopravni zakonik (SPZ). Le-ta v prvem odstavku 15. člena določa, da je stvar samostojni telesni predmet, ki ga človek lahko obvladuje. V prvem odstavku 2. člena Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) so kot **divjad določene vrste prostoživečih sesalcev in ptic, ki se lovijo** (npr. Uredba o določitvi divjadi in lovnih dob; Ur. list, št. 101, 17. 9. 2004). Stvarnopravni zakonik opredeljuje živali za stvari, ki so lahko predmet stvarnih pravic, divjad v veljavni pravni ureditvi pa se šteje za samostojno premično stvar.

Ustavno sodišče RS je na podlagi natančne analize institutov pravnega reda zaključilo, da **divjad ni sestavina zemljišča, niti njegova pritiklina**. Po definiciji pravnega reda je divjad samostojni telesni predmet, ki po naravi stvari za svoje premikanje uporablja zemljišče. Na divjadi je mogoče pridobiti lastninsko pravico z **uplenitvijo**. Soglašati je mogoče s pravilnim pravnim stališčem, da – čeprav je divjad mogoče odloviti in upleniti samo z uporabo zemljišča – divjad ni neločljivo povezana z zemljiščem, na katerem se nahaja. Zanj enako kot za plodove velja, da je samostojna stvar. Divjad se giblje skladno s svojim prehranjevalnim ciklom in potrebami. Kot samostojna stvar je sicer odvisna od tal pod nogami, hrane in plodov, ki jih uživa na zemljiščih in gozdovih, kljub temu pa je samostojna stvar, ki ni neločljivo povezana s konkretnim zemljiščem, na katerem se trenutno nahaja, saj ne pozna meja. Teorija posegov v lastninsko pravico na (tujem) zemljišču – ker naj bi iz zgodovinskega razvoja lovstva izhajalo, da je element lastninske pravice na gozdu tudi prisvajanje divjadi kot nikogaršnje stvari in gospodarjenje z njo – ovreže zavest o resnični vrednosti zdravega življenjskega okolja, biološke raznovrstnosti in njenih sestavnih delov za nadaljnji obstoj človeštva. Ustavno sodišče RS odgovorno ugotavlja, da je **biološka raznovrstnost** (biodiverzitet) bistvena za razvoj in vzdrževanje ekosistemov, ki ohranjajo življenje v biosferi. Da je neka nepremičnina v izključnem razpolaganju določenega posameznika, pa ni tisto, kar je poglavito za ohranjanje človeštva in narave, zaradi česar se je treba vprašati o nadplanetarni pomembnosti naravnega okolja in vseh živih bitij na Zemlji (dan Zemlje je vsako leto 22. aprila). **Ohranjanje biološke raznovrstnosti je skupna skrb vsega človeštva**, kar poudarja Konvencija o biološki raznovrstnosti

(Uradni list RS, št. 30/6). Iz navedenega razloga so po mojem mnenju zaključki ustavnih sodnikov legitimni in takšni, ki zagotavljajo zdravo življenje in trajnostni razvoj. Zavedati se moramo – kot to človekoljubno ugotavlja ustavno sodišče – da je z družbenim razvojem spremenjen tudi pomen divjadi, katere usoda je tesno povezana s spremembami vrednostnega sistema, z zavestjo o pregrevanju ozračja in pretečih ekoloških spremembah na Zemlji. Zavedati se moramo pomena zdravega življenjskega okolja ter ohranjanja žive in nežive narave. **Razveseljivo je, da se ustavno sodišče – v nasprotju z zagovorniki izključne gospodarske funkcije divjadi – globoko zaveda, da je divjad poleg gospodarske in socialne funkcije pridobila še ekološko funkcijo zaradi ohranjanja biološke raznovrstnosti in naravnega ravnovesja.**

Ne nikogaršnja stvar, pač pa državna last ...

Vprašati se je treba, kakšna je temeljna funkcija divjadi dandanes. V pretežnem delu sveta človek divjadi ne potrebuje več za svoje preživetje. Prostoživeče živali so del naravnega okolja, ki ga sooblikujejo. Pomembna je tesna povezanost divjadi in okolja, čeprav tudi ekonomska funkcija divjadi ni nepomembna. Divji prašiči ne povzročajo samo škode, s svojim ritjem tudi rahljajo gozdno rušo in omogočajo, da se gozd pomlajuje. Čebele skrbijo za opravljanje, zveri opravljajo svojo sanitarno funkcijo. Narava se dopolnjuje in prepleta. Čeprav funkcija divjadi ni več izključno v zadovoljevanju gospodarsko-ekonomskih interesov ljudi, kmetijstva in gozdarstva, je divjad vse bolj del okolja, ki mora biti varovan. To terjajo podlage za človekovo zdravje, dobro počutje in kakovost njegovega življenja. Narava ne prenaša naglega spreminjanja, zato je treba ohranjati in zagotavljati čisto in zdravo naravno okolje, biološko raznovrstnost in trajnostno uporabo njenih sestavnih delov. Divjad je naravno bogastvo, dediščina, ki jo je treba ohraniti za prihodnje rodove. Brez divjadi in zdravega naravnega okolja je usoda človeštva vprašljiva. Ustava Republike Slovenije v svojem 5. členu zagotavlja skrb za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine. V 70. členu, kjer obravnava javno dobro in naravna bogastva, določa, da se lahko z zakonom določi, da smejo naravna bogastva izkoriščati tudi tuje osebe pod določenimi pogoji. Država je zaradi varstva naravnih bogastev skrb za ohranjanje naravnega bogastva vgradila v svoje ustavne določbe. Naravna bogastva so del ekosistemov, naravnih združb, katerih del je tudi človek. Zato

ima v ustavnih podlagah zakonodajalec možnost, da določi vsebino in obseg lastninskih upravičenj glede na vrsto naravnega bogastva, pri čemer mora upoštevati gospodarsko, socialno in ekološko funkcijo naravnega bogastva in določiti razumen način pridobivanja ter uživanja lastnine na njej. Pri določanju vsebine lastninske pravice na posameznih dobrinah pa mora upoštevati družbene spremembe, ki nastajajo prav na področju naravnega bogastva. Zakonodajalec je na podlagi ustavnih pooblastil v drugem odstavku 163. člena ZVO-1 določil, da je **divjad v državni lasti** in ne nikogaršnja stvar. Iz ustavne odločbe izhaja, da zakonodajalec z izpodbijano ureditvijo, ki jo prinaša ZDLov-1, ni posegel v pravico do zasebne lastnine.

Lastnik zemljišča mora dovoliti lov!

Iz vsebine ustavne pobude je izhajala teza, da določba tretje alineje prvega odstavka 5. člena Zakona o gozdovih (ZG), ki nalaga lastnikom gozdov, da morajo dovoliti lov v svojem gozdu, posega v pravico do zasebne lastnine. Na

takšno tezo je ustavno sodišče odgovorilo, da lastninske pravice, ki jo zagotavlja Ustava, ni mogoče obravnavati brez upoštevanja 67. člena Ustave, ki govori o gospodarski, socialni in ekološki funkciji lastnine. Od lastnine ne sme imeti koristi samo posameznik, ker mora imeti lastnina tudi funkcijo koristnosti za družbeno skupnost. Iz ustavnih odločb, št. U-I-51/95 in U-I-319/96 z dne 7. 12. 2000, izhaja, **da v primerih, ko gre za naravna bogastva, določanje načina izvrševanja lastninske pravice ne pomeni posega v lastninsko pravico** (33. člen Ustave), **temveč take omejitve sodijo v okvir socialne vezanosti lastnine.** Ustavno sodišče je že obravnavalo pobudo za presojo ustavnosti tretje alineje prvega odstavka 5. člena ZG z vidika posega v pravico do zasebne lastnine zaradi pravice nelastnikov do nabiranja plodov v tujem gozdu (sklep št. U-I-51/95). Navedlo je, da je zakon uredil upravičenja lastnika gozda glede na namen in rabo gozdov tako, da je v skladu s socialno funkcijo lastnine upošteval tudi korist nelastnikov gozdov. Ustavno sodišče je sklenilo, da je pobuda z vidika posega v lastninsko pravico zaradi pravice nelast-

nikov do rekreativnega nabiranja plodov v tujem gozdu očitno neutemeljena. Takšno ureditev poznajo tudi tuje zakonodaje, npr.: švicarski zakon o gozdovih, ki dopušča rabo gozda za rekreativne namene, nabiranje gob in zelišč ter druge dejavnosti nelastnikov gozdov. Za naše lovstvo je bistven zaključek ustavnega sodišča določb zakona o gozdovih. Od tod izhaja, **da mora lastnik gozdov dopustiti lov prostoživečih živali v skladu s predpisi.** ZDLov-1 pravico lova povezuje z lovsko pravico. **Pravica lova je neločljivi del lovske pravice.** Po stališču ustavne odločbe je obveznost lastnikov gozdov, da morajo dopustiti lov v svojem gozdu ob upoštevanju določb ZDLov-1, ki obsega dolžnost dopustiti izvrševanje lovske pravice na svojem zemljišču.

Lastniki zemljišč pa niso dolžni na svojem zemljišču trpeti samo izvrševanja lova, temveč **morajo dopustiti izvrševanje lovske pravice in ukrepov trajnostnega upravljanja divjadi.** Ustavno sodišče izvrševanje lovske pravice, ki pomeni trajnostno gospodarjenje z divjadjo, povezuje z izvajanjem številnih ukrepov za ohranjanje, vzdrževanje in

izboljšanje življenjskih razmer živali, ohranjanje in vzdrževanje spolne, starostne strukture in ustrezne številčnosti živali, varstva divjadi, izvajanja ukrepov za preprečevanje in povračilo škode, kadar jo divjad povzroči v lovišču. Po prepričanju ustavnih sodnikov lovska pravica obsega tudi gradnjo in vzdrževanje lovskogojitvenih in lovskotehničnih objektov ter drugih naprav, ki neposredno služijo varstvu, gojitvi in lovu divjadi.

Na podlagi natančne analize ustavne odločbe je iz nje mogoče izluščiti, da **izvrševanje lovske pravice ne pomeni samo golega gibanja nelastnikov po tujem zemljišču, temveč morajo lastniki zemljišč dopustiti in trpeti pri uporabi svojega zemljišča tudi številne druge ukrepe, ki so potrebni za učinkovito upravljanje z divjadjo.** V skladu s predpisi o nošenju lovskega orožja so dolžni trpeti tudi uporabo strelnega orožja na svojem zemljišču, izvajanje lova z njim in varnostne predpise.

Tudi pri uporabi zasebnega zemljišča veljajo omejitve in določena ravnanja!

Poleg izvajanja lovskih dejavnosti, ki jih morajo na svojem zemljišču trpeti lastniki zemljišč, so jim naložene tudi določene obveznosti in prepovedana določena ravnanja pri uporabi svojega zemljišča (30. člen – soglasje za posege v okolje divjadi; 31. člen – ukrepi in omejitve pri posegih v okolje divjadi; 32. člen – omejitve fitosanitarnih sredstev za varstvo kmetijskih rastlin, 33. člen – omejitve pri regulaciji vodotokov in osuševanjih; 34. člen – omejitve pri načrtovanju in gradnji prometnic; 35. člen. – varstvo divjadi pred nepotrebnim vznemirjanjem; in 36. člen – posebni ukrepi za varstvo divjadi). **Bistvo lovske pravice je tudi omejitev lastnikom zemljišč (ki nimajo lovske pravice), da lastniki zemljišč in gozdov ne smejo svobodno loviti in si prilaščati divjadi, ki je na njihovem zemljišču.** Zaradi samostojne narave lovske pravice jo lahko po posebnem postopku pridobijo z upravno odločbo samo usposobljene pravne osebe, lastniki zemljišč in gozdov pa svojega zemljišča ne smejo uporabljati za pridobitno izkoriščanje pravice lova.

Iz ustavne odločbe izhaja, da je po ustaljeni ustavnosodni presoji mogoče omejiti človekovo pravico in temeljno svobodo, če je zakonodajalec zasledoval ustavno dopusten cilj in če je omejitev skladna z načeli pravne države (2. člen Ustave), in sicer s tistim izmed načel, ki prepoveduje čezmerne posege države (splošno načelo sorazmernosti). Iz vsebine ustavne odločbe, ki

jo predstavljamo lovskim upravičencem, izhaja, da je imel slovenski zakonodajalec ustavno dopusten cilj, pri čemer je omejitev lastninske pravice lastnikov zemljišč in gozdov v skladu s splošnim načelom sorazmernosti. Poseg je bil nujen in primeren za doseg cilja, teža posledic posega v človekovo pravico pa je proporcionalna koristim, ki so nastale s posegom.

Cilj varstva okolja je trajnostna raba naravnih virov!

Pri ustavni presoji je sodišče izhajalo iz dejstva, da se divjad po naravi stvari vedno nahaja na nekem zemljišču. Zaradi njenega prostega gibanja je ni mogoče omejiti na meje določenega zemljišča. Glede opravljanja lovske pravice je ustavno sodišče meni, da upravljanje z divjadjo brez uporabe zemljišč in gozdov ni mogoče. S pravico lova razpolagajo nosilci lovske pravice, zato izvajanje lova ne more biti prepuščeno volji lastnika zemljišča; urejeno mora biti z zakonom in nadzorovano. Za izvajanje lovske pravice so potrebna posebna znanja strokovno usposobljenih oseb (lovski izpit). Ustavni sodniki se strinjajo, da brez sodelovanja usposobljenih oseb z ustreznim znanjem o divjadi in okolju (lovcev z lovskim izpitom) z divjadjo ni mogoče učinkovito upravljati. Ustavno sodišče ocenjuje, da so obveznosti lastnikov zemljišč, da dopustijo uporabo svojih zemljišč usposobljenim osebam za izvrševanje lovske pravice in omejitve lastnikov pri uporabi zemljišč in gozdov za izvajanje lovske pravice **nujen in primeren ukrep** za doseg ustavno varovanih ciljev. Pri presoji **sorazmernosti** v ožjem pomenu je Ustavno sodišče RS tehtalo potrebo po izvrševanju lovske pravice zaradi varovanja naravnega bogastva in teže posega v pravico do zasebne lastnine. Iz ustavne odločbe preberemo, da je država dolžna (72. člen Ustave) skrbeti za zdravo življenjsko okolje. Spodbujati mora takšen družbeni razvoj, ki omogoča dolgoročne pogoje za človekovo zdravje, počutje in kakovost njegovega življenja ter ohranjanje biološke raznovrstnosti. Cilj varstva okolja je med drugim **trajnostna raba naravnih virov.** Po načelu trajnostnega razvoja iz 4. člena ZVO-1 je država dolžna spodbujati takšen gospodarski in socialni razvoj družbe, ki pri zadovoljevanju potreb sedanje generacije upošteva **enake možnosti zadovoljevanja prihodnjih generacij in omogoča dolgoročno ohranjanje okolja.** Verjamem, da vsi soglašamo s stališčem, da je namen opravljanja lovske pravice z varovanjem divjadi, ki je naravno bogastvo, zagoto-

Foto: M. Ripež – Diana

viti zdravo življenjsko okolje. Pri tehtanju *sorazmernosti* posega v pravico do zasebne lastnine je treba zaradi obveznosti lastnikov zemljišč in gozdov (npr. trpeti, da nelastniki uporabljajo zemljišče; pri gozdnih delih upoštevati naravni življenjski ritem divjadi; uporabljati preventivna sredstva in načine dela za preprečevanje izgub divjadi na leglih in gnezdih ...), ki so lastnikom zemljišč naložene zaradi opravljanja lovske pravice, **dati prednost varovanju divjadi.**

Če je lastniku zemljišča zaradi posebnih ukrepov za varstvo divjadi povzročena škoda, ki presega splošne naravovarstvene omejitve, ima **pravico do odškodnine** po predpisih o razlastitvi nepremičnin. Lastniki zemljišč imajo pravico do odškodnine za škodo, ki jo povzroči divjad, in za škodo, nastalo pri izvajanju lova in pri upravljanju z lovišči ali lovišči s posebnim namenom.

Lastniki zemljišč in gozdov imajo možnost loviti v skladu z zakonskimi določili

Z divjadjo kot naravnim bogastvom upravlja Republika Slovenija, ki lahko del svojih pristojnosti s koncesijo prene-

se na usposobljene pravne osebe kot lovsko pravico. Zasebni subjekt lahko lovsko pravico pridobi samo po posebnem postopku (podelitev koncesije na javnem razpisu) in z javnopravnim aktom (upravna odločba). **Nosilec lovske pravice le-te ne more v celoti prenesti na druge subjekte.** Tako ni sprejemljiva trditev vložnikov pobude za presojo ustavnosti, da lahko vsakdo lovi na tujem zemljišču. Upravičenec do lova pa lahko v skladu z zakonom razpolaga s posameznimi deli lovske pravice (s pravico lova) in jih lahko pod pogoji, določenimi v zakonu, prenese na druge osebe. Pri tem ustavno sodišče opozarja, da je pri svoji odločitvi upoštevalo, da imajo pravico do udeleževanja pri lovu samo osebe, ki izpolnjujejo zakonske pogoje, in samo v obsegu, ki je potreben za učinkovito upravljanje z divjadjo kot naravnim bogastvom. **Lastniki zemljišč** ne morejo na svojem zemljišču popolnoma svobodno loviti divjadi, ki se tam nahaja, **imajo pa pravico do udeleževanja v lovu pod pogoji, ki jih določa 60. člen ZDLov-1.** Na podlagi 65. člena ZDLov-1 imajo tudi pravico do članstva v lovski družini, če imajo na območju lovišča prijavljeno temeljno kmetijsko in gozdarsko dejavnost ali če so lastniki vsaj 15 ha gozdnih

ali kmetijskih zemljišč. Lastniki zemljišč lahko ustanovijo lovsko družino, ki lahko s sodelovanjem na javnem razpisu pridobi koncesijo za trajnostno upravljanje z divjadjo in pravico do izvrševanja lovske pravice. Lovska družina, katere večji del članov so lastniki zemljišč in gozdov na območju lovišča oziroma katere večji del članov ima stalno prebivališče na tem območju, ima prednost pri pridobitvi koncesije v razmerju do drugih lovskih družin (26. člen ZDLov-1), razen pri prvem postopku podelitve koncesije, ko ima prednost lovsko organizacija, ki je do javnega razpisa upravljalna z loviščem (odločba, št. U-I-98/04). Ustavno sodišče zaključuje, da lahko lastniki zemljišč na svojem zemljišču izvajajo lov pod pogoji, ki jih določa zakon. Če se lastniki zemljišč združijo v organizacijsko obliko, ki jo predvideva ZDLov-1, lahko v okviru te oblike pridobijo lovsko pravico. Glede na navedeno je ustavno sodišče ob presoji sorazmernosti ugotovilo, da koristi, ki jih prinaša **opravljanje lovske pravice na način, določen z ZDLov-1, in s katerim je mogoče zagotavljati varstvo naravnih dobrin, odtehta težo posega v pravico lastnikov zemljišč in gozdov.**

Bojan Avbar

Jasa ni klobasa!

Po zadnjih družbenih spremembah so pri nas nastali nekateri veliki nespornosti pri presoji, kaj je javno in javni interes, kaj pa je zasebno. To se kaže tudi v mnenju dr. **Lojzeta Ude**, ki je bil objavljen v Sobotni prilogi Dela, 7. 4. 2007, v članku z naslovom *Od socializma na vasi do socializma na jasi*, piše pa o lovni pravici, ki naj bi bila po njegovem mnenju vezana na lastnino zemljišča. Takšno stališče naj bi izhajalo tudi iz ekspertize, ki jo je januarja 2006 pripravil Inštitut za primerjalno pravo pri ljubljanski Pravni fakulteti, ki ga vodi nekdanji ustavni sodnik Lojze Ude.

Ustavno sodišče je že razsojalo o lovni pravici v razmerju do lastnine zemljišča. Na seji 11. in 12. oktobra lani je soglasno zavrnilo pobudo, v kateri so nekateri lastniki oporekali členu Zakona o varstvu okolja, češ da posega v lastninsko pravico lastnikov gozdov, ker določa, da je divjad državna lastnina. Divjad je del okolja, soglasno poudarjajo ustavni sodniki, ki mora biti varovano tako, da so dolgoročno izpolnjeni pogoji za človekovo zdravje, počutje in kakovost življenja. Nekdanji ustavni sodnik pa je nad tem ogorčen! Še več, po uveljavitvi Zakona o divjadi in lovstvu iz leta 2004 (ZDLov-1) je Ustavno sodišče razsojalo kar o treh ducatih pobud in zahtevkov za presojo tega zakona, če so rešitve skladne z našo Ustavo. ZDLov-1 je v vseh bistvenih rešitvah prestopil tudi omenjene presoje.

Nekaj največjih lastnikov zemljišč, ki so kot dediči dobili v naravi vrnjene gozdove z opravljenom denacionalizacijo, si namreč s svojimi pravnimi in političnimi advokati uporno prizadevajo pridobiti tudi lovno pravico na svojih zemljiščih. Sprevrženo je že to, da se pri tem sklicujejo na lastnino, ki je sveta stvar. Naša sodobna Ustava, ki omejuje lastnino zaradi socialnih in ekoloških funkcij, jim pri tem ne pomeni ničesar, kaj šele, da bi jim bila sveta. Zaradi svojih sebičnih osebnih interesov jim je celo v napoto! Seveda lahko na vsej zemeljski obli najdemo poljubne rešitve, ki ustrezajo cilju in naročniku ter plačniku raznih ekspertiz, za kar niti ni potrebno delo inštitutov. Resnično so tudi v nekaterih evropskih državah zadrege, kako uveljaviti smernice Natura 2000 v razmerah, kjer

naravo uničujeta kapital in bogata lastnina, ki sta se z vplivnimi ljudmi prevlekla iz fevdalnega srednjega veka do današnjih dni. Vsaj na področju javnih funkcij naše narave smo skupaj z najnaprednejšimi državami na svetu, zato smo lahko za zgled dobre pravne ureditve. Lastnik gozda je samo lastnik lesa, pa še pravica do sečnje lesa je omejena do take mere, da je zagotovljena trajnost javnih funkcij gozda, ki so od vseh prebivalcev naše države in planeta: zrak, voda, podnebje, prostoživeče divje živali ... **Jasa je tudi za igro otrok, za srne, metulje in kruglje, za roso in ptičje petje ... Zato sta jasa in gozd tudi od vseh nas!**

Še posebno brez vsakega sramu se nekdanji ustavni sodnik sklicuje, naj bi pri zakonskem uravnavanju lova, gojitve in gospodarjenja z divjadjo upoštevali v stoletjih izoblikovano našo kolektivno zavest. V kolektivni zavesti Slovencev pa najbrž je, da smejo neovirano in kjer koli trgati borovnice, maline in gobe, medtem ko svobodna hoja po gmajni in streljanje zajcev, gamsov, srnjakov ali jelenov, kadar komu pade na pamet, nikoli in nikjer nista bila nekaj samoumevnega. Tako še poudari, ob tem pa pozablja, da se je kolektivna zavest Slovencev končno vzravnala tudi zaradi tisočletnih krivic dolgega srednjega veka, ko so samo vladarji in fevdalni gospodje, ki so bili vedno tujci, imeli lovno pravico. Zato so zavedni Slovenci ravno pred sto leti ustanovili prvo **Slovensko lovsko društvo** v Ljubljani, za prvega predsednika pa izvolili takratnega ljubljanskega župana **Ivana Hribarja** kot našo najbolj ugledno in domoljubno osebnost tistega časa. Stoletnici slovenskega lovstva in varstva narave (1907–2007) sem posvetil knjigo, ki je bila pravkar natisnjena v samozaložbi in v sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije. V njej lahko razberemo, kako je **lovstvo bilo, je in tudi bo vedno odraz vsakokratnih družbenih razmer.** Seveda je popisano tudi, kako je bilo skozi obdobje fevdalizma, kapitalizma in socializma z lovno pravico na vasi in na jasi.

Čas opravi svoje. Sedaj smo leta 2007, ko je svobodna hoja po gmajni dovoljena, varstvo narave, gojitve divjadi ter lov pa so določeni z zakoni in predpisi ter načrtovani in nadzorovani.

Mag. Janez Črnač

Obtožujem! Pa kaj potem?

Iz sredstev javnega obveščanja smo bili seznanjeni, da je 11. marca letos medvedka pri Ponikvah pri Cerknici zelo poškodovala domačina v gozdu, pred brlogom, ker je ocenila, da človek ogroža njena mladiča. Človek naj bi zaradi poškodb verjetno ostal invalid, dva šest tednov stara mladiča pa sta po treh dneh od lakote poginila v brlogu, ker so lovci medvedko s strelji nanjo in v zrak pregnali in ni mogla nahraniti mladičev. Poskušali so pokončati tudi medvedko, saj so v ta namen ob brlogu postavili prežo in jo čakali, če bi se vrnila. Vse to so tragične posledice zaradi nespametnega ravnanja mlajšega domačina, ki ga je spremljal celo lovec s skoraj štirimi desetletji lovskega staža. Zapoznali in surov poseg lovcev intervencijske skupine za hitro posredovanje iz Zavoda za gozdove Slovenije ni mogel več v ničemer preprečiti ali vplivati na nesrečo, ki se je že zgodila! To je pomembna ugotovitev pri vsem nadaljnjem razsojanju ali slepomišljenju. Lovci ZGS in drugi niso rešili ničesar, pač pa so povzročili samo še dodatno škodo, ker so s svojim neprimernim ravnanjem ugonobili medvedja mladiča in verjetno obstrelili tudi mater medvedko.

V sredstvih javnega obveščanja so ob tem dogodku dokaj korektno predstavili problematiko sobivanja človeka in medveda, vendar so bile ob tem tudi hude obtožbe, kar na primer dokazuje že naslovni- ca časopisa, ki je bil natisnjen v več kot 30.000 izvodih: Mrtva mladiča pogasila človeško željo po krvi (Direkt, 15. 3. 2007). **Še pomnite, tovariši lovci, koliko denarja je Lovska zveza Slovenije izplačala Agenciji za stike z javnostjo, da bi izboljšali podobo lovcev v javnosti?** Ali veste, da smo imeli zato

Foto: M. Mastel – Diana

celo redno zaposlenega človeka? **Se spomnite, koliko zgražanja in obtožb je bilo v javnosti zaradi mučenja nekaj domačih mačk, ki so ga zakrivilo kranjski mladolletni šolarji?**

Zaskrbljeni lahko ugotovljamo, da je bil med številnimi podobnimi primeri to samo še en nepotreben in surov pomor vodeče medvedke z mladiči. Za take primere gotovo ne moremo uporabljati ustaljenih lovskih izrazov, kot sta *lov* ali *odstrel*, ki veljajo za lovsko pravičen lov, ki naj bi bil vedno v skladu z etičnimi normami našega lovstva. Le zaradi hudih telesnih poškodb nesrečnika je primer prišel v javnost, sicer tega ne bi izvedel nihče, razen lovcev iz Zavodove intervencijske skupine, ki so pri tem sodelovali. Primer vsekakor zasluži širšo obravnavo predvsem zato, ker je v marsičem poučen, čeprav bi si pred takimi primeri večina lovcev rada zatisnila oči in ušesa. Pa ne gre tako! Tega tudi ne smemo dopustiti zaradi nas samih in naše odgovornosti v lovstvu in tudi ne zaradi oblikovanja mnjenja javnosti. Prav je, da

spoznamo vse podobne primere, čeprav je vsak dogodek drugačen ter ima različne razloge in posledice, ker se v naravi pač vsak primer zgodi v drugačnih razmerah. Koli-

kor zahtevnejši so primeri, toliko hitreje in pravilneje morata biti o tem seznanjeni strokovna in splošna javnost. Slej ko prej ljudje vse zvedo, le resnico od verodostojnih in pooblaščenih ljudi slišijo redkokdaj. Tako je bilo tudi v tem primeru. Po prvem šoku ob nesreči začnejo navadno vsi vpleteni prirejati resnico in zagovor, zakaj so tako ravnali v svoj prid, predvsem pa zato, da bi iz nesreče čim več iztržili. Ob takih nesrečah se tožbe vlečejo več let, ker je ponavadi posredi velik denar. Take so pač dosedanje izkušnje ob vseh takih in podobnih nesrečah.

Zavod za gozdove Slovenije ima v svoji sestavi **intervencijsko skupino za hitro posredovanje**, ki odstrela medvede, če so »problematični«, ker ogrožajo ljudi ali njihovo premoženje. Dober namen za resnično izjemne primere se je namreč povsem izrodil, saj omenjena skupina pride na poziv vsakega občana, ki medveda opazi ob naseljih ali kmetijah, kjer si navadno išče hrano med odvrženimi (klavniškimi) odpadki ali na divjih smetiščih,

pogosto tudi ob kmetijah. Poklicni lovci ZGS brez resne in strokovne presoje posameznega primera pridrvijo na poziv in takoj postrelijo opažene medvede. Vsak opažen medved je postal »problematičen medved«. Poišči in uniči! Očitno je to edino navodilo skupini za hitro posredovanje. Samo pri Sodražici so lovci ZGS v presledkih postrelili kar tri medvedke in vse njihove mladiče, nazadnje pa se je izkazalo, da med vsemi sedmimi žrtvami ni bilo nobenega pravega »problematičnega« medveda, za katerega je bila na hitro določena smrtna obsodba. Med ljudmi so znani številni primeri pomorov vodečih medvedk in mladičev na Kočevskem in Notranjskem, vendar Zavodovi lovci tega nikakor ne razglashajo, ker imajo verjetno taka navodila in se očitno ne bojijo javnega mnjenja.

Najpogostejše so žrtve ravno medvedke z mladiči, ki si iščejo hrano ob naseljih, ker je oblast prepovedala krmljenje medvedov na mrhoviščih. Dokler so lovci zadnja desetletja in celo stoletja medvede s krmljenjem zadrževali v najbolj odmaknjenih gozdovih, so bili samo izjemoma opaženi ob naseljih. Zato tudi ni bilo toliko konfliktov. Kdo tega ne ve? Tisti že gotovo tega nočejo ali ne smejo vedeti, ki se na pritisk razumnih lovcev in veterinarjev končno le neodločno pripravljajo na poskusno uvedbo mrhovišč za krmljenje medvedov. Krmljene medvedov in s tem njihovo zadrževanje v najbolj odmaknjenih delih lovišč je bilo uspešno vsaj dve stoletji. Poskus je uvedla oblast v zadnjih desetih letih, ko je mrhovišča prepovedala zaradi evropske direktive ob izbruhu bolezni norih krav, namesto da bi prepovedala uporabljati medvedje meso za prehrano ljudi! Pa še to ne bi bilo potrebno, saj v vsej Evropski uniji ni prepovedano za prehrano ljudi meso divjih prašičev, čeprav so prav tako vsejedi in jedo tudi mrhovino.

Ob sprejemanju novega Zakona o divjadi in lovstvu

(ZDLov-1) Lovska zveza Slovenije ni uspela uveljaviti svojega predloga, da bi ustanovili neodvisni Zavod za lovstvo Slovenije, kjer bi delali strokovnjaki različnih strok. Namesto tega je Zavod za gozdove Slovenije dobil velika pooblastila v slovenskem lovstvu, a je s tem prevzel tudi veliko odgovornost! Strokovnjaki v zavodu naj bi bili namreč poklicna opora ljubiteljskim lovcem za najbolj zahtevne strokovne naloge, ki presegajo ljubiteljsko in prostovoljno delo. V Sloveniji je v lovskih družinah kar 22.000 lovcev, ki v loviščih brezplačno in obvezno opravijo približno milijon delovnih ur na leto, kar je gotovo v javnem interesu. Tako obsežnega dela na terenu, stalnega opazovanja ter nadzora lovišč ne zmore s plačanimi delavci organizirati in ne plačati nobena država! Resnica pa je tudi, da deset tisoč lovcev ne zmore opraviti nalog, ki zahtevajo, da strokovnjaki z rednim poklicnim delom pripravijo projekte, programe in strokovne podlage ter mnenja, da bi lahko enakopravno uveljavili interese varstva divjadi in lovstva pri gospodarjenju z gozdovi, pri posegih v kmetijskem prostoru, ob melioracijah, pri raziskovalnem delu, pri načrtovanju, analizah ...

Zato je prava in že dolgo nujna rešitev le v odkritem medsebojnem sodelovanju ljubiteljskih lovcev v lovskih družinah, poklicnih lovcev v loviščih s posebnim namenom (LPN) ter strokovnjaki javnega Zavoda za gozdove Slovenije, kar vse bi bilo v korist divjadi, varstva narave in tudi izjemno pomembno za ugled slovenskega lovstva kot celote. Taka pričakovanja se doslej, to je po treh letih veljavnosti novega ZDLov-1, žal še niso uresničila. Na eni strani ostajajo ljubiteljski lovci v lovskih družinah in njihovih območnih zvezah, ki se nikakor ne morejo sprijazniti, da jim je novi zakon odvzel najzahtevnejše strokovne naloge ter jih prenesel na javni ZGS ter na območna zdru-

ženja upravljavcev lovišč (OZUL). Na drugi strani pa so poklicni strokovnjaki ZGS, ki so dobili izjemno velika pooblastila v lovstvu, pri čemer pa ne upoštevajo in ne spoštujejo nenadomestljivega in celo brezplačnega dela lovcev v lovskih družinah in njihovih zvezah, ki ga lahko opravijo za državo, pri varstvu divjadi, spremljanju stanja (monitoringu) divjadi in razmer v naravi, pri izobraževanju lovcev, ozaveščanju, nadzoru, biotehničnih delih, založništvu in lovski kulturi ...

Vse dobro zamišljeno sodelovanje obeh strani se je za lovce v LD skrčilo le v trde zahteve ZGS po doslednem odstrelu vse divjadi, ki so jo določili za odstrel. Vse velike odstrele divjadi v loviščih LD morajo opraviti lovci iz teh družin, le interventni odstrel medvedov je izjemoma dodeljen skupini za hitro posredo-

vanje pri Zavodu za gozdove Slovenije. Dosedanja praksa kaže, da bi tudi tak, izjemen in nujen odstrel medvedov odgovorneje ter z boljšo presojo in strpnostjo opravili lovci, ki tudi sicer gospodarijo v svojih loviščih. Zato takih poklicnih lovcev za odstrel v lovskih družinah ne potrebujemo!

Ugotavljamo, da javni zavod hitro izgublja zaupanje med lovci in pri splošni javnosti, predvsem zaradi prevelikih odstrelov parkljaste divjadi, v širši javnosti pa še posebno zaradi številnih lahkomišelnih in surovih pomočnikov vodečih medvedk in mladičev. Pri nas in v evropskem merilu je rjavi medved strogo zavarovan. Med drugim ga varuje habitatna direktiva EU, kjer je medved na seznamu II iz tega predpisa, ki za našete vrste še posebno prepoveduje vsakršno lovljenje, zadrževa-

nje in namerno ubijanje ter celo vznemirjanje, zlasti pa še med razmnoževanjem, vzrejo mladičev in prezimovanjem. Seveda je dopusten izjemen odstrel, vendar le s primernimi in strokovno trdnimi utemeljitvami. Kdo med strokovnjaki ter poklicnimi lovci javnega zavoda tega ne ve? Kdor tega ne ve ali noče vedeti, ne bi smel opravljati tega dela!

Naj ob tem tudi opozorimo na **določbe Etičnega kodeksa slovenskih lovcev**. Etični kodeks slovenskih lovcev vsebuje obvezne norme obnašanja lovcev do narave, divjadi in drugih živali, družbenega okolja, lovskih tovarišev ter lovskih psov. Sprejet je bil 13. 6. 1998 in **velja za vse lovce v lovskih družinah in za vse poklicne lovce Zavoda za gozdove Slovenije**. Po teh normah ne more nihče prisiliti lovca, da bi storil ne-

Foto: E. Mihevc – Diana

etično dejanje, kar pa gotovo je pomor vodečih medvedk, odganjanje medvedke od mladičev, da morajo le-ti od lakote poginiti v brlogu in pred nosom poklicnih lovcev, ki čakajo na preži ob brlogu, da bi odstrelili še medvedko! **Etične norme so sestavni del izobraževanja na vseh stopnjah v slovenskem lovstvu.** Odbor Etičnega kodeksa med drugim razsoja in ocenjuje posamezna dejanja, če so v skladu z Etičnim kodeksom.

Seveda se ob nesrečah, ko medved ogroža ali izjemoma celo poškoduje človeka, vedno ponavlja, da je treba zavarovati človeka, ne pa divjo zver. Seveda je treba zavarovati življenje ljudi in premoženja, nikakor pa ni prav nobenega opravičila za uboj medvedke in njenih mladičev po nesreči, ki se je že zgodila ob brlogu zaradi spleta okoliščin, ki jih je povzročil neki človek iz nevednosti, nerodnosti ali celo zaradi izzivanja nesreče! Ob taki miselnosti bi morali postreliti prav vse vodeče medvedke, saj so vse nevarne, ker varujejo svoje mladiče! Vsaka medvedka varuje svoje mladiče! Zato je naravno, da medvedka prepodi ali napade človeka, če po svoji pameti oceni, da jih ogroža človek. Večina primerov se tudi konča tako, da ljudje ob odločnem nastopu medvedke pospešijo svoj tek, srečanje pa se srečno konča za obe strani. Če bi bilo medvedki do tega, da bi pokončala človeka, ga ne morejo rešiti najhitreje noge in nobeno vejnato drevo, kamor bi se rešil. Kdo od lovcev tega ne ve?

Se ljudje kdaj vprašajo, koliko je pri nas resnih nesreč zaradi sobivanja z medvedi v skupni deželi? Dobijo ljudje od lovcev sploh kdaj verodostojne in resne odgovore na taka vprašanja? Spomnimo na nekatera dejstva, ki bi jih moral poznati vsak lovec, še več, moral bi jih tudi redno predstavljati, kjer je to potrebno in primerno, še posebno ob redkih nesrečah z medvedi. Primerjave različnih

vrst nesreč so lahko vedno sporne, pa vendar je treba ob tem le pomisliti na marsikaj, kar se je in se dogaja v naravi, v gorah, gozdovih ... Lovci z lovskim izpitom ter dolgim lovskim stažem so v zadnjem času samo v dveh letih na lovih po nesreči do smrti ustrelili štiri lovce: dva v Suhi krajini, po enega v Savinjski dolini in na Dolenjskem. Toliko smrtnih primerov niso prizadejali vsi medvedi v zadnjih sto letih in pri vseh prebivalcih Slovenije! Več smrti in invalidnosti so v nekaj zadnjih letih v Sloveniji povzročile bolezni, ki jih na ljudi prenašajo klopi, kot pa so tega v Sloveniji zakrivilo vsi medvedje v zadnjih sto letih! Kdo od lovcev tega ne ve?

Dejstvo je, da je samo Zavod za gozdove Slovenije strokovno odgovoren, da vsako leto pripravi predlog odstrela medvedov, ki ga po predpisanem postopku nazadnje določi in podpiše minister za okolje in prostor. Naši mednarodno priznani strokovnjaki že od leta 2001 opozarjajo na prevelik odstrel medvedov (B. Kryštufek, 2006, 2007; I. Kos, 2006). Po podatkih ZGS je do leta 2001 odstrel medvedov sicer nekoliko nihal, tistega leta pa je dosegel 54 medvedov; toda že v naslednjem letu, leta 2002, je bilo odstreljenih in je zaradi nesreč poginilo že 116 medvedov, kar je gotovo veliko preveč in na škodo trajnosti populacije! **Nihče namreč ne pozna resničnega števila vseh medvedov, kar je podlaga za odstrel.** Država še ni vzpostavila sistema ocenjevanja številčnosti medvedov na znanstveni podlagi, na kar nas je opozorila Evropska komisija že 16. 4. 2003. Zato so mogoče velike manipulacije s številčnostjo medvedov, kar je lahko v interesu samo določenih interesnih skupin znotraj kmetijstva ter v povezavi z njihovimi političnimi zavezniki (Černač, 2007). Tudi skrajni gozdarji, ki so vedno zaskrbljeni nad prevelikim staležem rastlinojede divjadi, še posebno jelenjadi zaradi objedanja mlad-

ja, so najmanj tihi zavezniki velikih zveri, večina pa je resnično zavzeta za njihovo varstvo. **Zato je povsem razumljivo, da so nasprotniki velikih zveri samo živinorejci, še posebno pa rejci drobnice.** Iz njihovih krogov prihaja stalni pritisk na velik odstrel zveri (Černač, 2006, 2007). To ni nič novega, taki odnosi so med lovci in rejci drobnice ter med kmetijstvom in lovstvom že od nekdaj. Zdaj se je med kmetijci okrepil tudi odpor do programov Natura 2000, saj je njen sestavni del učinkovito varstvo prostoživečih divjih živali ter sonaravno kmetovanje (Černač, od 1994 do 2007).

Zavod za gozdove Slovenije je pripravil odlične strokovne podlage za dokument z naslovom **Strategija upravljanja z rjavim medvedom (Ursus arctos) v Sloveniji.** Gradivo je temeljito in obsežnejše od ameriške ustave. Po obširni razpravi, ki jo je vodilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, je dokument obravnaval Državni zbor RS 30. 6. 2000, nato pa ga je sprejela Vlada RS. S tem je bilo opravljeno temeljito delo na področju potrebnih dokumentov za dolgoročno upravljanje s populacijami rjavega medveda. S tem se sicer lahko zelo dobro predstavimo doma in v Evropski uniji, toda razmere so kljub temu zaskrbljujoče, ker se določeni ukrepi ne izvajajo ali se deluje celo v nasprotju s sprejetim in zapisanim. Znani biolog dr. **Boris Kryštufek** ugotavlja, »da nikoli v zgodovini ni bil pri nas medved formalno tako zelo zavarovan kot v zadnjih letih, prav tako pa se ga ni obenem tudi nikoli tako zelo uničevalo«. V zadnjih petih letih je v Sloveniji človek posredno ali neposredno pokončal 488 medvedov. V obdobju 1874–1938 je ta številka na Slovenskem znašala vsega skupaj 143 medvedov! (Kryštufek, 2007).

Ob vsem tem lahko še posebno zaskrbljeni ugotavljamo, da država nima usklajenih razvojnih programov za

podeželje na Notranjskem in Kočevskem (coniranje prostora), v katerem bi bila opredeljena oblika živinoreje in učinkovito varstvo drobnice pred velikimi zvermi, na drugi strani pa tudi določeni prostori in ukrepi za ohranjanje velikih zveri in drugih vrst prostoživečih divjih živali. Posledice neusklajenih programov so redni in obsežni konflikti v prostoru, zaradi katerih ima država veliko škodo, občani pa nepotrebne stroške in skrb. Rejci drobnice in lovci so pri tem še najmanj krivi, so le žrtve neurejenih razmer na državni ravni. **Država namreč subvencionira rejo drobnice v osrednjem življenjskem prostoru velikih zveri** (medved, volk, ris), nato lastnikom drobnice država izplačuje škodo za drobnico, nazadnje pa intervencijska skupina javnega zavoda postreli medvede, ki so državna last in zato pod skrbništvom in varstvom iste države!? Ves nori krog je znotraj državne uprave in javnih zavodov. Kdo naj to razume? Kdo je torej v takih primerih bolj problematičen, medved ali človek?

Na podlagi naštetih ugotovitev predlagam prednostne naloge:

1. Vsak odstrel vodečih medvedk z mladiči, ki ga opravijo lovci iz Zavoda za gozdove Slovenije ali iz lovskih družin, mora biti analiziran in predstavljen javnosti. Če se ugotovi neupravičen odstrel, je treba zahtevati disciplinsko ali kazensko odgovornost za odgovorne osebe.

2. Za vse lovce, tudi poklicne lovce Zavoda za gozdove Slovenije, so obvezne določbe Etičnega kodeksa slovenskih lovcev. Zato naj vsak sporen primer odstrela vodečih medvedk in mladičev obravnava Odbor Etičnega kodeksa slovenskih lovcev, ki je naše vrhovno častno razsodišče v lovstvu. Odbor Etičnega kodeksa naj nato seznani strokovno in splošno javnost o svojih odločitvah (31. člen Etičnega kodeksa slovenskih lovcev).

3. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS ter Ministrstvo za okolje in prostor RS naj uskladita razvojne programe kmetijstva in gozdarstva s programi Natura 2000. Ta naloga je še

pričakujem take in drugačne odzive, ki bodo odražali prizadetost, užaljenost, jezo in še kaj ... tudi izmikanje in sprenevedanje. Kljub temu sem zelo razločno napisal svoje mnenje, kjer tudi ob-

tožujem. Vendar bom take in pričakovane odzive po svoje sprejel. Najbolj me bodo prizadeli tisti, ki bodo zamahnili z roko in dejali: »Pa kaj!«

Mag. Janez Černač

Foto: M. Mastel – Diana

posebno nujna na območju Kočevske in Notranjske, kjer kmetijstvo pospešuje rejo drobnice celo znotraj osrednjega življenjskega prostora za velike zveri, ki je opredeljen tudi za varovano območje po evropskih smernicah za Naturo 2000.

4. Zavod za gozdove Slovenije in Lovska zveza Slovenije naj takoj v prostoru opredelita mrežo krmišč (mrhovišč), ki jih bodo lovci redno ter strokovno vzdrževali namenjeno za medvede v gozdovih, ki so primerno odmaknjeni od naselij in kmetij.

5. Število medvedov naj se ugotavlja z znanstvenimi metodami, ki jih obvladujejo strokovnjaki na Oddelku za biologijo, ki je sestavni del Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Za to nalogo je treba v proračunu zagotoviti tudi potrebna sredstva.

Po objavi tega pisanja

Pomor medvedov – čigava sramota?

Konec marca smo na ljubljanskem radiu slišali prispevek o preganjanju medvedke v Ponikvah pri Cerknici, ki je hudo poškodovala moškega, ki se je preveč približal njenemu brlogu, in za žalostno usodo njenih mladičev. Oddaja je nastala ob pogovoru z našim znanim lovskim tovarišem mag. **Janezom Černačem**, ki je ostro obsodil ravnanje intervencijske skupine, ki deluje v okviru Zavoda za gozdove Slovenije. Kljub korektnim izhodiščem Janeza Černača pa je sklepni komentar izzvenel tako, da so bili obsojeni lovci nasploh in ne le člani intervencijske skupine, ki je

slavila neslavno in lovca nevredno dejanje. Zelo kratek, vendar zelo strupen komentar je bil tudi ob koncu ponedeljkove večerne TV oddaje Studio city le nekaj dni za tem. Dogodek bolj kot intervencijski skupini, ki je javnost ne pozna, škoduje ugledu slovenskega lovstva, na katerega se po krivici zliva gnev široke javnosti, pri kateri smo se v prejšnjih dveh desetletjih zaman trudili, da bi jo čim bolj seznanili s pravimi pogledi na lov in varstvo divjadi.

Če tokrat ne bomo ukrepali in bomo le molče sprejemali včasih tudi upravičene, največkrat pa neupravičene očitke, bomo sokrivi za zaton slo-

venskega lovstva, ki bo prav letos slavilo 100-letnico delovanja.

Zadnji čas je, da Lovska Zveza Slovenije stopi pred slovensko javnost ter se jasno in glasno distancira od dejanj omenjene skupine, ki nima z moralnimi načeli, ki veljajo v lovstvu, nič skupnega in da javno obsodi sedanji režim poseganja v populacijo medvedov. Jasno je treba povedati, da to niso slovenski lovci, temveč iz državnega proračuna plačani poklicni lovci, ki svoja nečedna in nečastna dejanja opravljajo po navodilih Zavoda za gozdove Slovenije in ministra za okolje in prostor.

Najvišji organ Lovske Zveze Slovenije bi moral sprejeti sklep, da člani lovskih družin, ki so zavezani spoštovati določila Etičnega kodeksa slovenskih lovcev, NE SMEJO sodelovati pri delu te skupine. Morda kdo meni, da je predlog nekoliko pretrd, vendar je potreben, da bi se vedelo, kdo pije in kdo plača in da za nečedna dejanja odgovarjajo tisti, ki so jih storili. Tudi drugi lovci kdaj pa kdaj storimo kaj narobe, na kar ne moremo biti ponosni. Nesprejemljivo pa je, da se nam pripisujejo tudi dejanja, ki so jih storili drugi!

Na žalost je dogodek v Ponikvah le vrh ledene gore. Veljavni sistem upravljanja z medvedom in velikimi zvermi ter divjadjo nasploh je nemogoč in sprevržen. Upravljanje z divjadjo postaja vedno bolj uradniški posel z vsemi lastnostmi uradniške miselnosti.

Slovensko lovstvo je dobrih devetdeset let uspešno opravljalo svoje poslanstvo v slovenskem prostoru. V tem času se je med drugim ohranil in preživel tudi rjavi medved, ne da bi pri tem vrsta pomembneje ogrožala človeka in njegovo premoženje. Vendar nekomu očitno ni bilo všeč, da z medvedom upravljajo »neuki lovci – amaterji«. Zato so skrb za medveda prevzeli v svoje roke profesionalci. In težave so se začele kar nizati. Prišli smo že tako

daleč, da medveda in drugih velikih zveri sploh ne najdemo več med divjadjo!

Če je temu tako, se moramo lovci odločiti, ali pod takimi pogoji sploh želimo še sodelovati pri obravnavanju medveda ali ne. O tem, kako naj se obravnava medved, kakšen naj bo njegov »odvzem« ali, bolje rečeno, kar pobjoj, kdo bo to opravljal in kje naj se to opravi, ne odločajo lovci, temveč drugi, predvsem Zavod za gozdove Slovenije in na koncu gospod minister. Če vse to vedo in znajo, naj svoj posel opravijo do konca, ne pa da umazani del posla naložijo članom naše organizacije. Uprimo se taki nalogi, ki je za nas ponižujoča in ki si je nismo zaslužili!

Sicer pa ne gre samo za medveda. Ves sistem upravljanja je zgrajen tako, da bodo nujno nastajale krizne situacije tudi pri drugi divjadi. Odkar se je med državo kot lastnico divjadi in lovci, ki so skrbeli zanjo, vrnil posred-

nik, to je Zavod za gozdove Slovenije, so razmere pogosto nevzdržne in porajajo nova in nova nasprotja. Tako se, na primer, pri načrtovanju odstrela srnjadi kljub predlanski hudi zimi in z njo povezanimi izgubami ter kljub opozarjanju upravljalcev lovišč marsikje nekritično in tudi nestrokovno zahteva večji odstrel. Tako pač je, če načrte pripravljajo tisti, ki so daleč od lovišč, in če upravljalci lovišč nimajo nobene vpliva na njihovo vsebino. Za odpravo vseh nepravilnosti je treba vztrajno in argumentirano zahtevati preureditev obstoječega sistema upravljanja z divjadjo, v katerem bodo imeli odločujočo nalogo upravljalci lovišč.

Zdaj je na potezi Lovska Zveza Slovenije. Čas je, da se preneha ukvarjati sama s seboj ter začne obravnavati in reševati resnične probleme slovenskega lovstva!

**Bruno Skumavc,
Peter Šuler**

Iz spoznanj do realnosti

»Nikar ne vrzimo puške v koruzo,« se glasi zadnji stavek, napisan v uvodniku našega glasila Lovec, št. 10/2005, ki ga je napisal še takratni glavni urednik mag. Janez Černač.

Vsem tistim, ki ste ga z veliko nespoštovanja, celo z dokazanimi lažmi odstranili s položaja glavnega urednika, priporočam, da navedeni članek ponovno preberete. Spoznali boste, da glavni urednik v svojih »uvodnikih« ni vrtel le »lajne,« kar so mu očitali nekateri. Osebo sem jih vedno skrbno prebral in trdim, da so bili dobronamerni in za slovensko lovstvo koristni.

Očitali so mu tudi, da je v napisanih uvodnikih presegal svoja pooblastila, da je ured-

niške dolžnosti izkoriščal za pranje svoje užaljenosti, da vseh lažnih in podlih obdolžitev glede denarnih prejemkov niti ne naštevam.

Ker sem človek, ki svoja mnenja izraža le z dokazi in sovraži nepotrebne zdrahe, sem si vzel čas in ponovno ter skrbno prebral vse »uvodnike« zadnjih treh let, ki jih je napisal Černač (Kdor gre pridigat resnico – se pogosto vrne z modrico; Naše založništvo v novi organizaciji lovstva; V katerem grmu tiči zajec; Divjačina je zdrava in gosposka hrana; Srnjad je naša najpogostejša divjad; Komu naj spoštljivo damo zadnji grižljaj; Ne vrzimo puške v koruzo), sem ponovno ugotavljal, da je bilo izglasovanje nekaterih takratnih čla-

nov UO – LZS in predsednikov ZLD napačno, nepotrebno in krivično. Le malo je med »glasovalci« funkcionarjev, ki bi jih lahko primerjal z zaslugami mag. Janeza Černača v slovenskem lovstvu v zadnjih letih!

Zadovoljen pa sem bil, ko sem v našem glasilu Lovec, št. 1/2006, izpod peresa **Staneta Lavriča** prebral njegov prispevek o teh pravadah. Pošteno in objektivno je dokazal, da so nekateri načrtno, na umazan način diskreditirali in razveljavili Černačevo nesporno veliko delo na vseh področjih slovenskega lovstva. Hvala ti, Stane! Težko je razumeti tudi lovce - funkcionarje, ki prezirajo ali nočejo spoštovati Etičnega kodeksa slovenskih lovcev. Člen št. 21 na strani 17 in člen št. 22 na strani 18 s štirimi odstavki dovolj razumljivo povesta, česa lovci ne smemo početi. Od vseh osmih odstavkov bom dobesedno citiral le dva:

1. »Prepovedano je uporabljati postopke, ki kakorkoli užalijo ali odvzamejo čast ali strokovni sloves lovca ...«

2. »Če se izkaže, da so ravnali napak, naj se prizadetim in javnosti opravičijo ...«

Celotnemu takratnemu Uredniškemu odboru Založništva LZS sem hvaležen, da so s svojim pripisom v naslednji številki Lovca sporočili lovski javnosti, da je realnost o mag. Černaču drugačna, kot so jo prikazali njegovi nasprotniki. Ob njegovem odhodu s funkcije glavnega urednika je zato v celoti odstopil tudi Uredniški odbor glasila Lovec in tako opozoril, da se je dotedanjemu glavnemu uredniku zgodila težko popravljiva krivica. Lovsko javnost so člani pozvali, naj povedo svoje mnenje! Nekje sem prebral tudi utemeljitev takratnega člana UO – LZS glede odstranitve mag. Černača s funkcije, »da se je naše glasilo Lovec v zadnjem času poslabšalo zaradi njega«, kar mi je tudi potrdilo, da so vse obdolžitve proti njemu le enostranske in slabo namerne!

Lovsko javnost želim opomniti na članek, ki ga je tudi napisal mag. Černač z naslovom *Založništvo pri Lovski zvezi Slovenije*. Takrat sem prvič več izvedel, kaj vse se naredi v tem okviru za naš denar – in bil sem zelo zadovoljen.

Pozabiti tudi ne smemo, da je Generalna skupščina mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) v okviru kulturnega nagrajevanja leta 1980 podelila kulturno nagrado Zlatorogovi knjižici LZS.

Trdim, da se naše glasilo Lovec iz leta v leto le izboljšuje in je že na zavidljivi ravni! Veliko zaslug za to ima tudi odgovorni urednik s svojimi zavzetimi sodelavci, uredniški odbor, vsi sodelujoči lovci (na leto se v glasilu oglasi več kot 400 dopisnikov). V zadnjih nekaj letih je za izboljšanje in založništvo svoj velik delež zanesljivo prispeval tudi glavni urednik mag. Janez Černač!

Bil bi predolg, če bi hotel kot utemeljitev njemu storjene krivice predstaviti vsa njegova dobra dela, ki jih je doslej storil za slovensko lovstvo. Omenil bom nekaj pomembnejših: Strategija slovenskega lovstva, sprejeta in potrjena na Občnem zboru LZS 1996 v Kranju, kjer sem imel priložnost sodelovati kot član NO – LZS. Večina lovcev ga priznava kot očeta Etičnega kodeksa slovenskih lovcev z zaprisego. Tudi njegova Zelena alternativa iz leta 1994 s svojim programom Ekonomija, kmetijstvo in gozdarstvo je name naredila globok vtis. Spoznal sem veliko novega in koristnega.

Skratka, iz mojih spoznanj, ki so dokazljivo realna, lahko trdim, da se je Černaču zgodila velika krivica. Zato vabim slovensko lovsko javnost, novega predsednika LZS, vse novo izvoljene organe LZS, naj ne vržemo puške v koruzo in čim prej poskrbimo za ustrezno rehabilitacijo in opravičilo mag. Černaču!

Mirko Skudnik - Fridl

Spremljanje rjavega medveda na stalnih števnih mestih

Foto: M. Cerar – Diana

Mediji že vrsto let pozorno spremljajo dogodke, povezane z rjavim medvedom. Število prispevkov se še posebno poveča ob vsakoletni razgrnitvi kvote odvzema medveda. Tudi letos pri tem ne bo drugače. Nasprotno! Razvnele so se vroče in pestre razprave številnih interesnih skupin, od katerih nekatere zahtevajo celo popolno prepoved odvzema medveda, in druge, ki zahtevajo znatno večji odvoz zaradi težav na lokalnem nivoju. Žal je v večini polemik odsoten argumentiran dialog. »Laične« razpravljalce preplavljajo čustva; v sili rekrutirani »strokovnjaki« pogosto ne poznajo vseh dejstev. Mediji pa pogosto ponujajo zgodbe, iztrgane iz celote, da se bodo le dobro prodajale. In kdo bo na koncu potegnil »ta kratko«? Ravno tisti, za katerega se vsi tako goreče zavzemamo, saj zaradi neskončnih razprav o številčnosti medveda zmanjkuje časa in energije za prepoznavanje in reševanje vzrokov, ki otežujejo sobivanje človeka z medvedom. Prav slednje bo v prihodnje ključno vplivalo na možnosti ohranjanja velikega plenilca.

Zaradi očitkov o nepoznavanju številčnosti in drugih parametrov populacije rjavega medveda v Sloveniji ter posledičnim *ad hoc* upravljanjem vrste smo se odločili, da predstavimo

metodo in rezultate spremljanja rjavega medveda na mreži stalnih števnih mest. Metoda je bila razvita v okviru projekta LIFE Natura III Ohranitev velikih zveri v Sloveniji – Faza I (rjavi

medved). Za njeno pripravo je bila zadolžena Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo, za izvedbo pa Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) in Lovska zveza Slovenije (LZS), ki so bili vsi partnerji v projektu LIFE. Poleg omenjene metode, ki je namenjena trajnemu spremljanju populacijske dinamike rjavega medveda na območju celotne države, so v okviru LIFE vpeljali ali izpopolnili tudi več drugih metod spremljanja medveda, npr.: dnevno beleženje vseh znakov prisotnosti (sledovi, iztrebki, oglašanje, najdba ostankov plena, neposredna opazovanja ...) v loviščih s posebnim namenom (LPN), popis škode zaradi medveda na človekovem premoženju, beleženje odvzema, dela intervencijske skupine in druge raziskave (npr. spremljanje posameznih osebkov s pomočjo GPS ovratnic). V prispevku želimo celovito predstaviti metodo spremljanja medveda na stalnih mestih štetja (števnih mestih), nekatere njene glavne rezultate in opozoriti tudi na morebitne napake pri izvajanju metode, ki bi lahko neželeno vplivale na njene rezultate.

Predstavitev uporabljene metode

Izhodišče

Metoda izhaja iz t. i. *metode štetij medveda na krmiščih in mrhoviščih*, ki so jo leta 1993 začeli opravljati upravljavci lovišč na pobudo dr. **Mihe Adamiča** z Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. Namenjena so bila spoznavanju prostorske razširjenosti medveda v Sloveniji, ugotavljanju ocen njegovih lokalnih gostot, deleža vodečih medvedk in drugih pomembnih populacijskih parametrov. V rabi je bila do konca leta 1997, nato so jo ponovno uvedli v začetku leta 2000, tedaj na pobudo ZGS in v sodelovanju z LZS. Praviloma je štetje potekalo dvakrat na leto v naprej dogovorjenih nočeh ob polni luni, in sicer ob mrhoviščih ter krmiščih za divje prašiče in jelenjad, ki jih redno obiskuje tudi medved. Sčasoma so prisotnost medveda beležili tudi na drugih, redno obiskovanih mestih (npr. smetišča). Na posebej pripravljenih obrazcih so opazovalci zabeležili število vseh opaženih živali, število vodečih medvedk, število enoletnih in dveletnih medvedjih mladičev, individualne značilnosti opaženih živali (teža, barva) ter podatke o lokaciji števne mesta (lovskogojitveno območje, lovišče, krajevno ime, značilnost spremljanega števne mesta – mrhovišče, krmišče, drugo). Podatke omenjenih štetij se je pred nekaj leti poskušalo uporabljati tudi za določanje okvirne številčnosti populacije rjavega medveda in za spremljanje njene dinamike, pri čemer so vse živali, opažene v isti noči, preprosto sešteli. Vendar pri tem niso upoštevali, da se je število pokritih števnih mest sčasoma povečalo in da so se lokacije števnih mest spreminjale. Analize podatkov štetij medveda, ki so bile opravljene v okviru že omenjenega projekta LIFE, pa so pokazale, da je število opaženih živali zelo odvisno od izbire števne mesta. Ker se je število števnih mest večalo iz leta v leto (109 leta 1994 in več kot 370 leta 2002), se je večalo tudi skupno število naštetih medvedov, vendar pa je bila to zgolj posledica večanja števila števnih mest. Nekatera števna mesta so bila med seboj zelo malo oddaljena, kar je dodatno popačilo ugotovitve opravljenih analiz. Posamezne živali so lahko v eni noči obiskale več števnih mest in bile zato tudi večkrat »štete« kljub izločitvam prešteti živali s podobnimi individualnimi lastnostmi med sosednjimi lovišči.

Na temelju pridobljenih izkušenj smo postavili t. i. *metodo spremljanja medveda na stalnih števnih mestih*. Kot je razvidno že iz imena, le-ta poteka na stalnih števnih mestih ob vnaprej predpisanih pogojih in omogoča objektivno sprem-

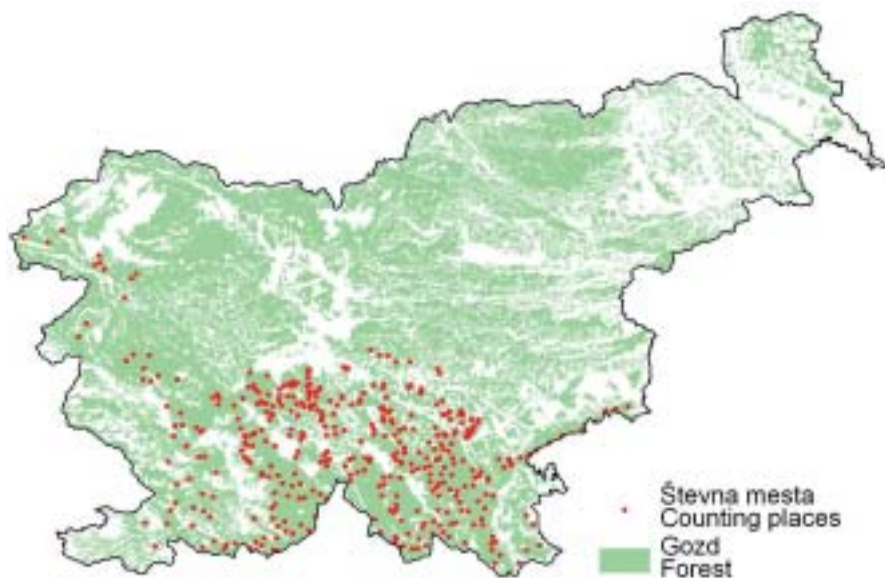
ljanje gibanja relativne številčnosti medveda, kot bo opisano v nadaljevanju postavka.

Določitev mreže stalnih števnih mest

V preteklosti so analize podatkov štetja medveda pokazale, da je število opaženih živali odvisno od izbire števne mesta. Zato smo se odločili, da števna mesta določimo vnaprej. Mrežo stalnih števnih mest smo določili tako, da smo v prvem koraku zbrali geografske lokacije (v Gauss-Krügerjevem koordinatnem sistemu) vseh mest, na katerih se je v zadnjih dveh letih (t. j. leta 2001 in 2002) opravljalo štetje medvedov (*slika 1*). Po vsej Sloveniji je bilo **393** lokacij, ki so prekrivala celotno osrednje in robno življenjsko območje rjavega medveda ter njegov zahodni koridor proti Italiji in Avstriji. Ker je bila v omenjenih dveh letih velika udeležba pri štetju medveda, so bila v štetje vključena tako rekoč vsa

več le s koruzo, peso ipd. Zato smo med vsemi števnimi mesti v letih 2001 in 2002 v mrežo prednostno vključili mrhovišča, nato krmišča, vse »druge« objekte pa smo izločili. Krmljenje medvedov s hrano živalskega izvora je zaradi določil evropskega predpisa s tega področja sicer trenutno prekinjeno, zato pa taka mesta redno zalagajo s koruzo.

Drugo merilo, kateremu je moralo ustrezati posamezno stalno števno mesto, je bila *najmanjša oddaljenost od najbližjega naselja*. Mrhovišča in krmišča s koruzo na medveda namreč delujejo privabljajno in tako tudi vplivajo na preoblikovanje njegovih individualnih območij aktivnosti. Če želimo zmanjšati konflikte med medvedom in človekom, je treba opustiti krmljenje na vseh mestih, ki so preblizu naselij. Po *Strategiji upravljanja z rjavim medvedom* morajo biti krmišča za medveda od najbližjega naselja oddaljena praviloma več kot 2 km (da z njimi medveda ne bi še dodatno privabljali v bližino naselij in ga navajali

Slika 1: Števna mesta, na katerih je v letih 2001 in 2002 potekalo štetje medveda.

krmišča in mrhovišča, na katerih se je medved pojavljal pogosteje. Zato je bila ustvarjena baza dobro izhodišče za izbiro stalnih števnih mest, ki so ustrezala vnaprej postavljenim zahtevam (najmanjša oddaljenost števne mesta od najbližjega naselja, najmanjša medsebojna razdalja med števnimi mesti, vrsta števne mesta).

Prvo merilo za oblikovanje mreže stalnih števnih mest je bila *vrsta objekta* (mrhovišče, krmišče in drugo). Po analizi podatkov prejšnjih štetij smo ugotovili, da je bilo na mrhoviščih v povprečju opaženih nekoliko več medvedov kot na krmiščih, ki so prvenstveno namenjena divjim prašičem in jelenjadi in niso založena s hrano živalskega izvora, tem-

na ljudi). Tako mejno razdaljo smo upoštevali kot izhodišče tudi pri pripravi mreže stalnih števnih mest. Med vsemi mesti, na katerih se je v letih 2001 in 2002 opravljalo štetje medveda, smo v mrežo prednostno vključili tista, ki so bila od naselij oddaljena več kot 2 km. Le v primeru, da na širšem območju zaradi specifične oblike poseljenosti ni bilo mogoče določiti stalnega števne mesta, smo v mrežo vključili tudi krmišča in mrhovišča, ki so manj kot 2 km od naselja, vendar v nobenem primeru ne takšna, ki so od najbližjega naselja oddaljena manj kot 1 km. Tako smo se odločili za lovišča LD Rakitna, Žilce, Grahovo, Cajnarje, Mokrc, Nova vas, Lož - Stari trg in Ribnica, ki so gosto naseljena

z medvedom in so del njegovega osrednjega življenjskega območja, skoraj pa nimajo gozdnatih površin, ki bi bile od najbližjega naselja oddaljene več kot 2 km.

Tretje merilo pri izbiri stalnih števnih mest je bila njihova *medsebojna odda-*

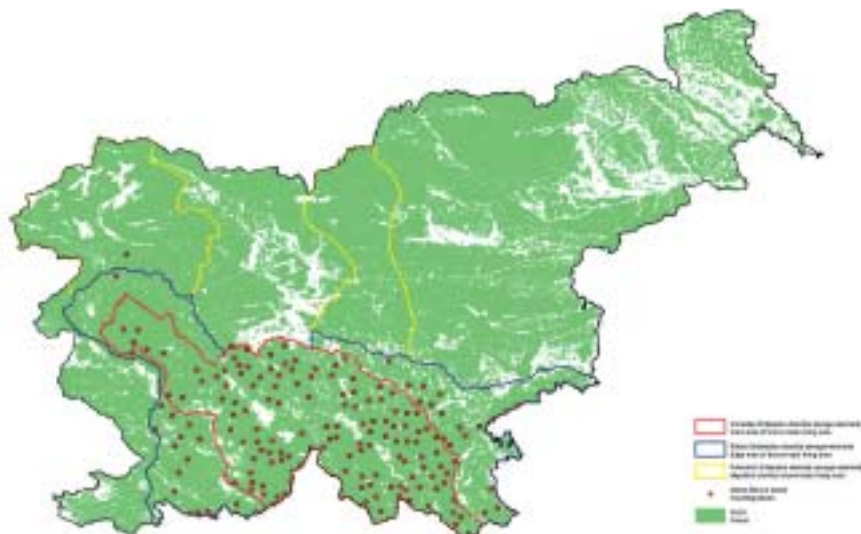
ljenost. Če so števna mesta preblizu skupaj, lahko posamezne živali v isti noči za štetje obiščejo več števnih mest, kar bi lahko popačilo rezultate spremljanja stanja (monitoringa). Na podlagi rezultatov telemetrijskega spremljanja posameznih

medvedov smo se v okviru pričujočega monitoringa odločili za 3-km raster števnih mest, kar je nekoliko več od srednje celodnevne gibalne razdalje doslej spremljanih rjavih medvedov v Sloveniji.

Preglednica 1:

Rezultati posameznih štetij medveda na mreži stalnih števnih mestih v obdobju 2003–2006

	10. 10. 2003		28. 5. 2004		24. 9. 2004		22. 10. 2004		20. 5. 2005		19. 8. 2005		14. 10. 2005		12. 5. 2006		4. 8. 2006		6. 10. 2006		SKUPAJ	
	2003–2		2004–1		2004–2		2004–3		2005–1		2005–2		2005–3		2006–1		2006–2		2006–3			
	sk.	%	sk.	%	sk.	%	sk.	%	sk.	%	sk.	%	sk.	%	sk.	%	sk.	%	sk.	%	sk.	%
Število opaženih medvedov	94	100	144	100	137	100	135	100	190	100	238	100	186	100	163	100	118	100	158	100	156	100
Število medvedk z mladiči	16	17	26	18	25	18	26	19	36	19	51	21	36	19	32	20	19	16	33	21	30	19
Število medvedk z mladiči 0+	12	13	11	8	18	13	20	15	16	8	37	16	29	16	12	7	13	11	21	13	19	12
Število medvedk z mladiči 1+	5	5	16	11	8	6	7	5	20	11	14	6	9	5	20	12	6	5	12	8	12	7
Število mladičev 0+ z medvedko	23	24	21	15	28	20	34	25	29	15	66	28	54	29	22	13	23	19	39	25	34	21
Število mladičev 1+ z medvedko	6	6	21	15	13	9	10	7	30	16	25	11	14	8	35	21	11	9	22	14	19	12
Število mladičev 0+	24	26	21	15	28	20	35	26	29	15	67	28	54	29	22	13	23	19	39	25	34	22
Število mladičev 1+	9	10	29	20	13	9	12	9	34	18	33	14	17	9	40	25	19	16	27	17	23	15
Skupno število mladičev	33	35	50	35	41	30	47	35	63	33	100	42	71	38	62	38	42	36	66	42	58	36
Povp. ml. 0+ na medvedko	2,00		1,91		1,56		1,75		1,81		1,81		1,86		1,83		1,77		1,86		1,82	

Slika 2: Mreža stalnih števnih mest za spremljanje populacijske dinamike rjavega medveda

Na tak način smo med 393 spremljanimi mesti v letih 2001 in 2002 izbrali **167** stalnih števnih mest, ki oblikujejo temeljno mrežo stalnih števnih mest za spremljanje dinamike populacijskih parametrov rjavega medveda (*slika 2*).

Mrežo stalnih števnih mesta smo določili glede na sedanje območje razširjenosti rjavega medveda v Sloveniji, ki prekriva tako rekoč vse predele, kjer se danes ta živalska vrsta pojavlja v večjih gostotah, ter tudi njen zahodni disperzijski koridor proti Alpam. Število stalnih števnih mest se bo ob morebitnem zabeleženem prostorskem širjenju vrste na nova območja povečalo, zato se bo z njimi »pokrilo« vse novo naseljene predele. Merilo za *dodatno vključitev nekega dela lovišča v območje štetja* je redno opažanje vodečih medvedk. Za to merilo smo se odločili zato, ker se populacijska gostota medveda na nekem območju začne znatno povečevati šele takrat, ko se v njem oblikujejo tudi razmnoževalna (reproduktivna) jedra – t. j., ko se tja priselijo medvedke, ki imajo tudi same mladiče. Stalno prisotnost medvedk z mladiči na določenem območju evidenciramo s pomočjo preostalih vrst spremljanj (monitoringa), ki potekajo v Sloveniji – predvsem z beleženjem znakov prisotnosti medveda.

Štetje medvedov

Pogoj za korektno ugotavljanje dinamike populacijskih spremenljivk populacije rjavega medveda je štetje na mreži stalnih števnih mest ob čim bolj enakih razmerah! Zato smo poleg lokacij in števila števnih mest podrobno opredelili tudi, kako naj poteka štetje medvedov in kako pripravimo števna mesta.

Medvede štejemo vsako leto trikrat,
in sicer **enkrat v spomladanskem in**
dvakrat v jesenskem obdobju. Štetja

morajo vsakič, ne glede na vremenske razmere, dosledno potekati na vseh 167 določenih mestih. Vsakič štetje traja od

eno uro pred sončnim zahodom do polnoči. Spomladanska štetja so v aprilsko/majskem prvem kraju, jesenska pa v avgustovsko/septembrskem oziroma oktobrsko/novembrskem. Žaželeno je, da bi vsa štetja na enem števnem mestu opravljala ista oseba oziroma skupina oseb, zadolženih za tisto števno mesto, s čimer bi zagotovili osebno pripadnost opravljanju naloge, stalnost in sistematičnost spremljave. Poleg tega morajo biti števna mesta v času (med leti) čim enako-merneje oskrbovana. Podatke beležijo na popisni list (*slika 3*), ki je pripravljen za vsako štetje in števno mesto posebej. Neizpolnjen obrazec že vsebuje podatke o lokaciji samega števnege mesta (lovskoupravljalno območje, lovišče, krajevno ime, značilnost spremljanega števnege mesta (mrhovišče, krmišče, drugo, šifra števnege mesta in koordinate). Opazovalci zabeležijo število vseh opaženih živali, število vodečih medvedk, število enoletnih in dvoletnih medvedjih mladičev, individualne značilnosti opa-

**Namen in navodila opazovanja rjavih medvedov
na stalnih števnih mestih**

Opazovanje populacijske dinamike je ena od ključnih informacij pri upravljanju katere koli živalske vrste, tudi rjavih medvedov. Zato se je v preteklosti poskušalo s sistematičnimi opazovanji rjavih medvedov v Sloveniji. Šele se je na konceptih in metodah vsakega opazovanja in njihovega izvajanja izoblikovala skupna opredeljena. Zaradi konceptualne spoprijetljivosti in izvedljivosti opazovanja (medvedov) in skladno s priporočili Komisije EU, smo v okviru projekta Life Nature II «Ohranitev valitnih vrst v Sloveniji – Faza I (prvi medvedov in na celotni lokaciji obstoječih števnih mestih v Sloveniji postavili mrežo stalnih števnih mest, ki obsegajo 187 točk in prekrivajo vse večjega populacijskega območja medvedov (rjavih medvedov v Sloveniji in spongo karoluski pral. šč. – šč. in Evropski). Mrežo stalnih števnih mest je postopoma bilo, da so posamezna mesta dva kilometra oddaljena od najbližjega mesta in ki kilometra od naslednjega bližnjega mesta. Glede na mrežo so nahajajo na razdalji od 10 do 15 km. V primeru števila populacijske dinamike medvedov se bo v mrežo vključevalo nova stalna števnih mesta.

Za vsako stalno števnih mesto je pripravljen poseben obrazec. Vsako stalno števnih mesto ima svoje šifro, ki jo sestavljajo šifra lokacije in številka bližnjega mesta. Lokacija naj za vsako stalno števnih mesto vsebuje približno 300 m široko dolžinsko opazovanje (ali manjše obseg – 200 m), ki mora opredeljevati:

- Šifra se pismo ima ure pred vsakim znakom in konča ob 3400.
- V obrazcu mora opazovalec imeti čas, ko je bil posamezen medved opazovan in na kakšen je opazoval (šifra) in podatek o opazovanju medvedov in statusu in pregledno na naslednji strani.

Šifra na stalnih števnih mestih je obvezna, tudi v primeru skrajnega vremena!

**LOVSKE
ZVEZE
SLOVENIJE**

**IZVOD ZA
GOZDARJE
SLOVENIJE**

**POROČILO O OPAŽENIH MEDVEDIH
na STALNEM števnem mestu**

DATUM: _____

ČAS: _____

LOVSKE _____

LOVSKO UPRAVLJALNO OBMOČJE _____

ŠTEVNO MESTO _____

ŠTEVILNOST MESTA _____

KOORDINATE _____ X _____

Y _____

OPAZOVALCI _____

**OBRABEC SE VRNE TUDI, ČE NI BILO OPAŽANJA
MEDVEDA NA STALNEM ŠTEVNEM MESTU!**

Uprava, maj 2004

[illegible]

Slika 3: Obrazec za spremljanje rjavega medveda na mreži stalnih števnih mest

ženih živali. Še posebno pomembno je dosledno beleženje časa opazovanja posamezne živali. Navodila za štetje, ki med drugim vsebujejo tudi datume in čas začetka štetja, določijo udeleženci dvostranskega sporazuma, ki ga podpišeta predstavnik ZGS in LZS vsako leto posebej.

Namen spremljanja populacije rjavega medveda na mreži stalnih števnih mest

Predstavljena metoda ni namenjena ugotavljanju absolutne številčnosti populacije medveda, pač pa je z njo na temelju večletnih sistematičnih meritev, ob izenačenih razmerah, mogoče objektivno spremljati kazalce ali trende številčnosti populacije medveda v Sloveniji. Z njo je torej mogoče ugotavljati, ali se je v populaciji v času število osebkov povečevalo ali zmanjševalo. Poleg tega metoda omogoča tudi ocenjevanje deleža vodečih medvedk, deleža enoletnih in dveletnih mladičev ter drugih pomembnih populacijskih spremenljivk, kar je dobra podlaga za upravljanje populacije medveda in za kontrolo v preteklosti opravljenih ukrepov. Kakovost njenih rezultatov je v veliki meri odvisna od kakovosti dela ljudi, ki opravljajo štetja. V javnosti se pogosto izpostavlja, da se v

Sloveniji ne opravlja nobena od »modernih« metod za ugotavljanje absolutne številčnosti populacije, kot so npr. označevanje (markiranje) z biomarkerji, metoda odlova, markiranja in ponovnega odlova ali pa genetsko vzorčenje. Vendar je treba pri tem izpostaviti, da tudi vse »moderne« metode temeljijo na določenih predpostavkah (npr. demografska in prostorska zaprtost populacije v času vzorčenja, izenačene verjetnosti »odlova« osebkov), ki pa pogosto niso izpolnjene. Zato so njihovi rezultati lahko obremenjeni z določeno, pogosto tudi veliko neznano napako, predvsem pa je njihova izvedba dosti dražja.

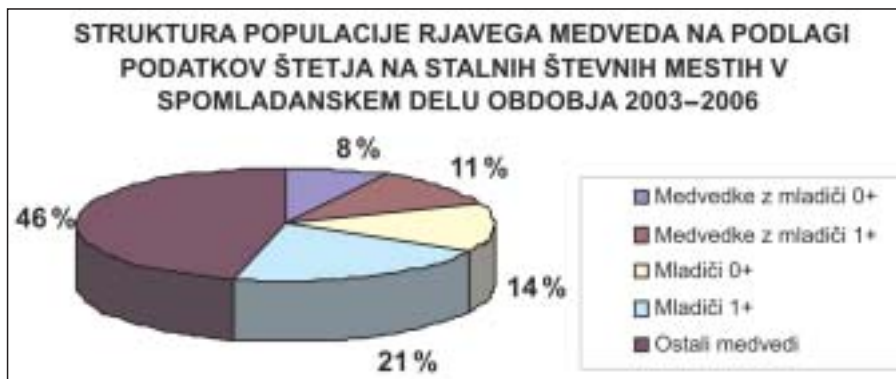
Rezultati spremljanja medveda na mreži stalnih števnih mest

Prvo štetje na mreži 167-ih stalnih števnih mest je potekalo maja leta 2004. Pod enakimi pogoji so lovišča vsako leto opravila po tri štetja, vendar je žal samo 141 takih mest, s katerih so spremljali vseh 9 štetij. Zato predstavljeni rezultati gibanja številčnosti temeljijo le na podatkih, pridobljenih iz teh mest. V analizo strukture smo vključili tudi podatke jesenskega štetja leta 2003. Ob prvem (poskusnem) štetju je mrežo sestavljalo 151 števnih mest, ki smo jo na podlagi izkušenj dopolnili še s 16 števnimi mesti, nekaj pa smo jih tudi zamenjali.

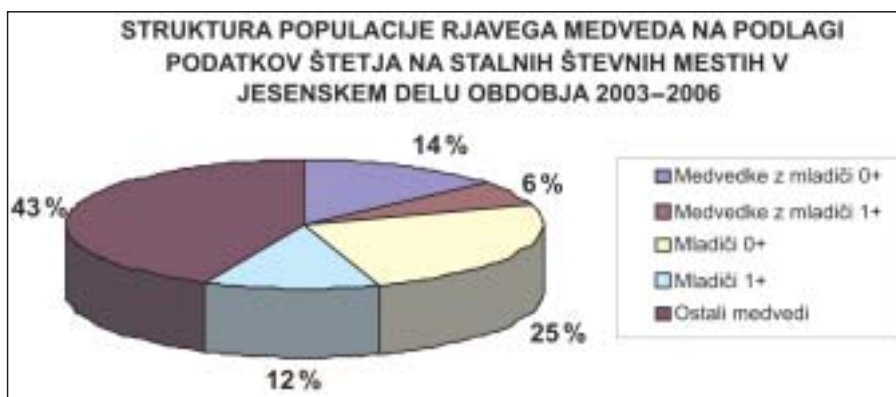
Na podlagi analize podatkov lahko ugotovimo naslednje (*slika 4 in slika 5*):

1. Opazna je razlika deležev posameznih starostnih kategorij med spomladanskimi in jesenskimi štetji. Tako je delež enoletnih mladičev (0+) spomladi znašal 14 %, jeseni pa 25 %. Glede na rezultate tujih raziskav lahko sklepamo, da je na števnih mestih spomladi delež nedoraslih mladičev manjši predvsem zato, ker medvedke z nedoraslimi mladiči redkeje prihajajo na krmišča in druge »ekocentre«, kjer je veliko hrane, saj se tam zadržujejo tudi samci, ki bi lahko napadli mladiče. Poleg tega medvedke z mladiči v prvem življenjskem letu med vsemi starostnimi in spolnimi kategorijami medvedov zadnje zapustijo brloge oz. zimujejo najdlje.
2. Povprečno število mladičev 0+ na vodečo medvedko je bilo v posameznih letih od 1,72 do 1,82. Povprečno število mladičev na vodečo samico je v primerjavi z nekaterimi drugimi območji oz. populacijami medveda razmeroma nizko (Hrvaška 2,39, Skandinavija 2,4, Rusija med 1,65 in 2,02).
3. Skupen delež rodnih (reproduktivnih) medvedk (medvedk z 0+ in 1+ starimi mladiči) je razmeroma velik. Spomladi je njihov delež znašal 19 %, v jeseni pa 20 %, kar je verjetno predvsem posledica prejšnjega režima upravljanja z medvedom. Ker se med-

Slika 4: Struktura populacije rjavega medveda na podlagi podatkov štetja na mreži stalnih števnih mest v spomladanskem delu obdobja 2004–2006

Slika 5: Struktura populacije rjavega medveda na podlagi podatkov štetja na mreži stalnih števnih mest v jesenskem delu obdobja 2004–2006

vedk z mladiči ne lovi, je delež samcev med izločenimi osebki znatno večji od samic; v obdobju 1997–2002 je znašal več kot 62 %. Posledično je spolna sestava realne populacije pri medvedu občutno spremenjena v prid samic. Zato je tudi skupna rodnost (nataliteta) populacije razmeroma velika. Analize v okviru projekta LIFE kažejo, da je to okrog 25 %.

4. Delež 1+ mladičev je v spomladanskem obdobju 21 %, v jesenskem pa

12 %. Manjši odstotek v jesenskem obdobju je verjetno predvsem posledica osamosvojitve mladičev od medvedke v času pred paritvijo in po njej ter deloma tudi posledica pogina, povoza in odvzema mladičev.

Slika 6 prikazuje povprečno število opaženih medvedov na števno mesto za leta 2004–2006, ločeno za pomladanska in jesenska štetja ter skupaj za vsa štetja. Iz slike je razvidno, da se je povprečno

Slika 6: Povprečno število opaženih medvedov v spomladanskem in jesenskem obdobju v letih 2004, 2005 in 2006

število opaženih živali od leta 2004 do leta 2005 povečalo in se nato leta 2006 zmanjšalo, vendar je ostalo na približno enakem nivoju kot leta 2004. Leta 2006 smo torej ugotovili manjše povprečno število opaženih medvedov kot leta 2005, kar je verjetno tudi posledica velikega odvzema medveda v zadnjih letih. Pri tem je treba dodati, da bodo podatki spremljanja (monitoringa) dobili pravo vrednost šele čez čas, ko bo spremljanje ob enakih razmerah potekalo še dodatnih nekaj let in bodo izravnani individualni vplivi posameznih let, ki vplivajo na zahajanje medvedov na števna mesta ob času štetja (npr. dober ali slab obrod drevesnih vrst, vreme).

Za konec

Na podlagi tega članka lahko ugotovimo, da s pomočjo beleženja medvedov na stalnih števnih mestih dobimo dober vpogled v dinamiko populacijskih parametrov. Zato je zaradi naše odgovornosti do upravljanja s to vrsto treba zagotoviti korektno izpeljavo štetja tudi v prihodnje ne glede na to, da medved ni več živalska vrsta, ki jo prištevamo med divjad. Za spremljanje stanja pri medvedu zagotovimo čim bolj konstantne pogoje, tudi glede redne oskrbe (zlaganje) za števno mesto. V popisni list stalni popisovalec zapiše samo videne (dejansko opažene) živali v času štetja, četudi posamezen medved sicer redno prihaja, pa ga ravno na števno noč ni bilo na krmišče. Štejemo v vsakem vremenu. Pri tem je treba vodstvo lovišča opozoriti, da rezultati štetja v loviščih ne bodo vplivali na dodelitev njihove kvote odstrela.

Na koncu se zahvaljujemo vsem upravljavcem lovišč in lovišč s posebnim namenom ter drugim lovskim organizacijam (Lovska zveza Slovenije, območna združenja upravljavcev lovišč) za dosedanje prizadevno sodelovanje. Še enkrat pozivamo vse, ki prejmejo popisne liste, k nadaljnjemu sodelovanju pri štetjih in tudi k pravočasni oddaji izpolnjenih listov. Se vidimo na letošnjem prvem štetju maja!

Miha Marenče, univ. dipl. inž. gozd.

Oddelek za gozdne živali in lovstvo
Zavod za gozdove Slovenije

in

dr. Klemen Jerina

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
Biotehniška fakulteta

Prispevek je nastal na podlagi Akcije A1 (Načrt upravljanja s populacijo rjavega medveda) kot sestavni del Projekta LIFE Natura III, Ohranitev velikih zveri v Sloveniji – Faza I (rjavi medved). Popolno poročilo o akciji A1 z uporabljenimi literaturo je dostopno na naslovu <http://www.gov.si/zgs-life/index.php>.

Po mojem mnenju »zlata doba« za divjad še traja!

Zakon o divjadi in lovstvu, ki je bil sprejet in je začel veljati v začetku leta 2004, je temeljito spremenil razmere delovanja slovenske lovske organizacije. Kakšne so vaše izkušnje?

Menim, da so se začele temeljite spremembe v delovanju slovenske lovske organizacije že z uveljavitvijo Zakona o gozdovih, ki je bil sprejet leta 1993. Nekatere spremembe, ki jih je prinesel nov ZDLov-1 iz leta 2004, so po mojem mnenju zgolj posledica sprememb, ki so se začele v preteklosti. Lovski zakon iz leta 2004 je bolj boleče posegel v samo sestavo lovske organizacije zato, ker lovska organizacija ni bila pripravljena na drugačno delovanje kot v prejšnjem obdobju in so jo spremembe presenetile. To je čutiti še dandanes, saj se še vedno preveč ukvarja s svojo organiziranostjo in premalo z drugimi nalogami.

Med lovci velja prepričanje, da je s prenehanjem zakona iz leta 1976, ki je veljal skoraj štiri desetletja, konec »zlate dobe« za divjad in lovske organizacije. Kaj menite o tem?

Ne vem, ali je že konec »zlate dobe« za divjad, po mojem mnenju to obdobje še traja. Spremembe v družbi res niso najugodnejše za lovske dejavnosti. Merilo dobička, ki prevladuje v družbi, pa tudi ne more dobro vplivati na gospodarjenje z divjadjo. Prejšnji zakon je določal, da se mora ves izkupiček iz lovišč vračati nazaj v lovišča, zdajšnji pa prinaša koncesijske dajatve. Celotno vzdušje v družbi počasi, vendar vztrajno »odtujuje« divjad lovcem. Ko bodo lovci gledali na divjad tudi kot na ekonomsko vrednost, s katero gospodarijo, in ne kot naravno vrednoto, takrat bo konec »zlate dobe« za divjad.

Kot republiški lovski inšpektor dobro poznate vse prednosti pa tudi slabosti sedanjega lovskega zakona. Predvsem nas zanimajo vaše izkušnje pri njegovem izvajanju?

Med lovskimi inšpektorji velja splošno prepričanje, da se je zakon dobro »prijel«, za kar smo si prizadevali tudi lovski inšpektorji, saj smo po sprejetju zakona pripravili predstavitev zakona za vse lovske čuvaje in vodstva lovskih

Igor Simšič, dr. vet. med. (rodil se je leta 1957), je lovec LD Planina od leta 1974. Od januarja 1996 je vodja republiške lovske inšpekcije.

družin. Inšpektorji so mnogo truda vložili tudi v prvem letu po sprejetju zakona, saj je tedaj inšpekcija delovala bolj kot svetovalni organ in manj kot organ prisile. Izvajanje zakona tudi za dobre upravljavce očitno ne pomeni večjih težav. Vendar pa bodo morali upravljavci lovišč bolj samostojno prevzeti vlogo, ki jim jo omogoča zakon. Še vse prevečkrat nanjo pozabljajo in pričakujejo, da bo vse njihove probleme reševal nekdo drug!

Ali so sprejeti vsi izvršilni predpisi zakona?

Večina predpisov, pomembnih za izvajanje zakona, je sprejetih. Od pomembnejših, ki bodo spremenili dosedanje urejenosti lovišč, še niso podeljene koncesije za lovišča in posledično tudi še niso podeljena lovišča v skladu z novo zakonodajo.

Kako v Sloveniji sploh deluje lovska inšpekcija? Ali je število inšpektorjev zadostno? Ali vsi že izpolnjujejo pogoje iz člena 74. zakona?

V Sloveniji trenutno opravlja lovske inšpekcije 12 lovskih inšpektorjev; 9 od njih poleg lovske inšpekcije opravlja inšpekcijska dela tudi na drugih področjih. Lovski inšpektorji delujejo na območnih enotah inšpektorata, in sicer na območju celotne Slovenije. Trenutno nimamo lovskih inšpektorjev na območju Prekmurja in Primorske, vendar upam, da bomo tudi tam v kratkem zaposlili lovsko inšpektorja. Vsi lovski inšpektorji izpolnjujejo pogoje, ki jih določa zakon.

Marsikje je ustanavljanje območnih združenj upravljavcev lovišč (OZUL) povzročilo konflikte z obstoječo in tradicionalno organiziranostjo lovstva. Kako vidite ta problem in morebitne rešitve?

Tovrstno problematiko premalo poznam, da bi lahko povedal objektivno mnenje. Že dejstvo, da so bili konflikti le na posameznih območjih in ne povsod v Sloveniji, priča, da konflikti niso nastali zaradi tradicionalne organiziranosti lovstva oz. zakona, ki je uzakonil območna združenja upravljavcev. Krivce za to bo treba poiskati drugje. Zakon zelo natančno določa, kakšne so pristojnosti in naloge posamezne organizacije. Rešitev bi bila preprosta, če bi vsakdo počel tisto, kar lahko in bi moral početi; to se pravi, da bi opravljal le svoje delo.

Razraščanje birokracije je splošen pojav, ki ga zaznavamo tudi v lovstvu. Od upravljavcev lovišč se zahteva in pričakuje posredovanje različnih podatkov za različne subjekte in namene. Se strinjate s pobudami za enotno in s stvarnimi potrebami usklajeno podatkovno bazo, ki bi bila v funkciji načrtovanja in evidenc?

Podatkovna baza, ki bi omogočala zbiranje podatkov za potrebe lovske dejavnosti v Sloveniji, bi pomenila nov mejnik na področju lovstva. Ne bi bila pomembna samo za vodenje predpisanih evidenc in za načrtovanje, omogočala bi tudi javnost dela in preglednost delovanja upravljavcev pa tudi celotne lovske organizacije. Vendar bi morali pri zbiranju podatkov sodelovati vsi upravljavci lovišč na območju Slovenije.

Obstaja bojazen, da bodo pričakovane finančne obremenitve, vključno s koncesnino, še dodaten razlog za vedno težje kadrovanje v lovskih družinah. To zlasti velja za vodstvene kadre, saj so zakoniti predstavniki društev izpostavljeni izjemno visokim kaznim?

Ne samo kaznim, tudi drugi razlogi vplivajo na vedno težje kadrovanje v lovskih družinah. Povprečna starost v lovski organizaciji se povečuje, vedno manj je mlajših lovskih pripravnikov. Med lovci se opazno manjša celo zanimanje za lov in ne samo za vodenje organizacije. Po drugi strani pa starejši lovci včasih zelo težko prepuščajo breme odločanja mlajši generaciji, ki je voljna delati, zahteve do lovskih pripravnikov se povečujejo ipd. Predstavniki vseh društev so odgovorne osebe in so dejansko izpostavljeni kaznim, zato bo morala lovška organizacija temu prilagoditi interne akte, ki bodo urejali razmerja znotraj društev skladno z obstoječo zakonodajo. Vodstveni kader bo moral imeti več pristojnosti tudi pri vodenju in odločanju v lovskih družinah, ne samo pri plačevanju kazni.

Mogoče je vprašanje preveč laično, pa vendar: Kdo je pooblaščen za izrekanje kazni, zagroženih po členih 75., 76., 77. zakona?

Od 1. 1. 2005 je lovška inšpekcija prekrškovni organ na področju lovstva. Prekrškovni organi izrekajo sankcije na prvi stopnji in so nadomestili sodnike za prekrške, ki so zdaj sestavni del sodstva.

Jelenje tele, varno prikrito v rastlinju.

Del republiških gozdarskih in lovskih inšpektorjev

V Sloveniji je na desetine ali celo več obor, ki ne izpolnjujejo pogojev iz člena 50. zakona. Ali se lovška inšpekcija ukvarja s temi vprašanji in kako?

Lovska inšpekcija se ukvarja tudi s problematiko obor, ki jih je v Sloveniji veliko. Žal je to področje res precej neurejeno, ker se je zakonodaja stalno spreminjala, saj to področje urejajo zakonodaja s področja varstva okolja, gradbena zakonodaja, veterinarska zakonodaja in zdaj še lovška zakonodaja. A stanje na tem področju se počasi, vendar vztrajno izboljšuje, tudi zaradi zahtev lovskih inšpektorjev, ki ukrepajo v skladu s 50. členom zakona.

Kakšno je vaše sporočilo slovenskim lovcem?

Kako je treba delovati, če se želi uresničiti postavljene cilje, so nam pokazali lovci sami, zaradi katerih prav letos praznujemo 100-letnico organiziranega lovstva v Sloveniji. Treba je združiti svoje moči, jasno opredeliti cilje delovanja in skupaj delovati za dosego ciljev. Zavedati se morajo, da je od njih odvisno, koliko časa bo trajala »zlata doba« za divjad in lovsko organizacijo. Vsem upravljavcem lovišč in lovski zvezi želim tudi v prihodnje uspešno delovanje na področju lovstva – v dobro divjadi in njenih članov!

*Z Igorjem Simšičem sem se pogovarjal
– Blaž Krže.*

Videti in vedeti ...

Zlasti aprila pa tudi maja je srnjad dokaj aktivna. V tem času je pozornost lovcev usmerjena predvsem na srnjake. Junija pa se razmere temeljito spremenijo in srnjakov je videti manj. Le zakaj? In ali je še čas za odstrel srn mladice?

Na začetku zakonsko dovoljenega odstrela srnjakov in mladice srnjad razmeroma dobro izstopa. Nekako v sredini maja pa se opaznost srnjadi naglo zmanjšuje. Pojav je značilen za lovišča z veliko srnjadi pa tudi tista z manj. Razlika je med lovišči z bogato, raznovrstno pašo in tistimi, kjer se mora srnjad kar potruditi, da se nasiti.

Priporočljivo je, da prve tedne lova intenzivno izkoristimo in damo prednost odstrelu srnjakov »gumbarjev« in šibkih mladice. S postopnim odstrelom starejših srnjakov pa poskušamo blažiti posledice mogočega občasnega premočnega lovskega pritiska.

Maja je presoja srnjadi lažja in zanesljivejša kot pozneje. Vzrok je povsem preprost. V drugi polovici maja, po poleganju, srne postanejo vitke, celo vitkejšje od mladice. Telesne značilnosti, potrebne za razlikovanje med mladnicami in voderčimi srnami, so neznatne za zanesljivo, natančno presojo. Prve tri tedne po poleganju so vimena srne dobro vidna, pozneje pa se količina mleka in s tem velikost vimena zmanjšujeta. Poleg tega se pritalno rastlinje na polju in v gozdu tako razraste, da le redko srno vidimo povsem natančno.

Junija se srnjad praviloma giblje veliko manj kot aprila ali maja. To je povsem razumljivo, saj ima večina srn mladice, kar je dodaten razlog za njihovo diskretnost. Izogibajo se vznemirjanju in posledično s tem je povezana povečana poraba energije. Srnjaki so končali z merjenjem moči in bolj ali najmanj do prska spoštujejo meje svojih teritorijev. Čas je namenjen tudi pridobivanju tolašče, ki bo zvečine porabljena v prsku. Še najbolj neustaljeni so srnjaki lanščaki.

Mladiči rastejo hitro. Porodna teža mladicev je okrog 1.600 g, kar velja za moški spol, srnic je za okrog 9 % manj (Hespeler, 2006). Prve dni življenja mladici priraščajo za okrog 150 g na dan, kar se nekaj časa povečuje, potem pa zmanjša. Za srne, ki morajo za vsakega mladice v obdobju viška dojenja zagotoviti 800 g mleka na dan, za dvojčka pa dvojno, je to izjemno naporno.

Mladici srnjadi rastejo hitro in telesno težo pridobivajo sorazmerno hitreje kot teleta jelenjadi. Prej so tudi samostojni, kar je razumljivo, saj srnjad ni čredna (tropna) vrsta. S prehransko fiziološkega vidika mladici srnjadi že avgusta niso več odvisni od materinega mleka. Ko se v prsku pri srni začne sproščanje jajčec (ovulacija), se njena mlečnost izrazito zmanjša. Kljub temu pa so nekatere srne mlečne še novembra. Sesanje ima poleg prehranske namreč tudi pomembno socialno vlogo.

Že nekaj dni po rojstvu mladici instinktivno poiščejo tudi malo zemlje ali pe-

ska, kar naj bi pospešilo črevesno gibanje (peristaltiko). Po navedbah nekaterih avtorjev naj bi mladici uživali tudi materine iztrebke in tako pridobili osnovne, za prebavo izjemno pomembne črevesne mikroorganizme. Sprva je zelena paša izredno skromna, zgolj simbolična. Pri starosti okrog treh tednov postopoma steče prežvekovanje, s tem pa tudi prevlada rastlinske hrane.

Preživetje mladicev v prvih, kritičnih tednih je nedvomno odvisno tudi od telesnih in psihičnih sposobnosti srne. V razmerah prevelike številčnosti in ob skromni prehranski ponudbi je skrb srn za mladice dosti zahtevnejša preizkušnja kot sicer. Kolikor razmere v okolju vplivajo na večjo umrljivost mladicev, se to zgodi v prvem življenjskem mesecu, in to največkrat v škodo ženskih mladicev. To je eden od naravnih mehanizmov zmanjševanja ne le prirastka, pač pa tudi spolnega razmerja v vlogi manjšanja prirastka. Tovrstna selekcija se pravzaprav začne že v materinem telesu, saj je ženski plod lažji od moškega. Številčnost oz. gostota in prehranska ponudba torej neposredno vplivata tudi na spolno razmerje.

Intenziven junijski lov je lahko tudi protisloven: po eni strani želimo srnjadi več miru, po drugi pa se soočamo z več potrebnega časa za vsak odstrel. Presojanje (ocenjevanje) srnjadi v naravi postaja vse zahtevnejše, zato je zlasti tvegan odstrel mladice. Kadar smo v dvomih, raje ne ukrevimo prsta!

Blaž Krže

Kaj vse so o divjadi, lovu in lovci pisali časopisi na Kranjskem ...

Piše: mag. Romana Erhatic Širnik

(Nadaljevanje)

Poskus ureditve celovite lovske zakonodaje leta 1909

Nobeden od lovskih zakonov, ki so jih obravnavali in sprejeli konec 19. stoletja v Kranjskem deželnem zboru, ni dobil najvišje potrditve na Dunaju. Zadnji zakon je bil zavržen leta 1905.

Na zasedanju Kranjskega deželnega zbora 8. januarja 1909 so dr. Zajec in tovariši ponovno predlagali sprejem celovite lovske zakonodaje. Lovski zakon za vojvodino Kranjsko bi moral upoštevati naslednja načela:

- zajca se izvzame iz varstva lovskega zakona;
- upravljanje občinskih lovov se prepusti občinam;
- preuredi se primerno odškodninsko postopanje.

Poslanci so predlog posredovali upravnemu odseku deželne odbora, o zakonskem predlogu pa naj bi znova razpravljali na jesenskem zasedanju. V deželnem odboru so pri pripravi zakonskega predloga upoštevali zahteve deželnega zbora.

Kako so zborovanje lovcev razumeli časopisi?

Jeseni 1909, en teden pred obravnavo zakona v deželnem zboru, so se lovci zbrali na zborovanju v hotelu Ilirija v Ljubljani. Zborovanje je potekalo v organizaciji obeh osrednjih lovskih društev: Slovenskega lovskega društva in Kranjskega društva za varstvo lova. Kot so poročali v Slovincu, se ga je udeležilo približno 25 lovcev in njihovih prijateljev. Od poslancev so bili navzoči dr. Zajec, Perhavec, dr. Tavčar in grof Margheri. O zakonu je poročal dr. Lovrenčič, ki je že v uvodu ugotovil, da je predlagani zakon za lovce nesprejemljiv. Za Slovence so bila Lovrenčičeva stališča pretirana in nesimpatična. Zapisali so, da ne bodo navajali podrobnosti njegovih izvajanj, da prepuščajo sodbo lovcem, prihodnost pa bo pokazala, da pomeni predlog lovskega zakona napredek za kmetijstvo in tudi za lovstvo. Poslanci Ljudske stranke v razpravi niso sodelovali; kot vzrok so navedli Lovrenčičeva nesprejemljiva stališča in njegove očitke na račun deželnozborske večine. Lovstvu na ljubo so pri Slovincu opustili *vsako krepkejšo kritiko o tem sestanku lovcev*. Na zborovanju so izvolili komite devetih članov. Kot edini iz opozicije je bil izvoljen dr. Zajec, ki naj bi branil interese lovstva in kmetijstva. V časopisu pozneje niso več poročali o delu komiteja.

Lovski zakon daje koristi za kmete in lovce

V kranjskem deželnem zboru so o zakonu razpravljali na sejah od 8. do 12. oktobra 1909.

Raprava o zakonu je potekala v dveh delih: splošni in podrobni del razprave. V prvem delu so govorili o lovskega zakonu kot celoti, podrobni del razprave pa so razdelili na štiri dele in nato obravnavali in potrjevali posamezna poglavja lovskega zakona. V splošnem delu razprave je v imenu deželnega odbora predstavnik Ljudske stranke, gospod Hladnik, poslancem

predstavil zakon. V razpravi so sodelovali še grof Margheri, predsednik Kranjskega društva za varstvo lova, Schollmayer, direktor Gozdne uprave snežniške graščine, in pisatelj dr. Ivan Tavčar, poslanec Liberalne stranke.

Gospod Hladnik je v uvodu izrazil pričakovanje, da bo kmečko ljudstvo pozdravilo prizadevanja SLS, da bi končno uredili pereče vprašanje lovske zakonodaje. Na vsakem shodu in v vsakem kmetijskem društvu se je vedno vzdikalo *Smrt zajcem, rešite nas zajčje nadloge!* Zagotovil je, da bodo z novim zakonom ugodili željam in zahtevam kmetov.

Po zakonu bi občinski odbor dobil velike pristojnosti. Občinski odbor bi poljskega zajca lahko uvrstil med lovne živali, vsakokrat le za eno lovsko upravno/zakupno dobo. Zakupna doba naj bi trajala tri leta, občinski odbor pa bi lahko podaljšal zakup. Lahko bi zahteval razdelitev občinskega lovišča na več samostojnih lovišč, sklepal, ali bodo dali občinsko lovišče v zakup ali bodo v njem lovili izvedenci ali druge zanesljive osebe. Izvedence bi plačevale občine. Odbor bi tudi odločal, za kaj bodo namenili dohodke, ki jih dajejo občinska lovišča (zakupnine). Občinski odbor bi lahko tudi zahteval, da lovski upravičenec postreli lovne ali nelovne živali, če bi se preveč namnožile, izdajal pa bi tudi dovoljenja za nastavljanje strupa. Za lovce naj bi bilo pomembno določilo, da bi lahko zajca v občinah, kjer bi imel status lovne živali, lovili od 16. avgusta do 1. februarja, srnjake pa od 16. maja do 1. februarja. V občinah, kjer zajca ne bi uvrstili med lovno divjad, bi ga lahko lovili in pokončevali vse leto. Za kmete je bilo pomembno določilo, da se na poljih ne sme loviti od pomladi do konca žetve, v vinogradih pa ne do trgatve. V bližini hiš bi lov prepovedali, prav tako v bližini cerkva ob nedeljah in praznikih v času, ko potekajo cerkveni obredi. Na svojem zemljišču bi lahko lastnik lovil, uničeval in si prilaščal nelovne živali, škodljive njegovi lastnini. Lovec je lahko ubil psa najmanj 400 metrov stran od hiš ali čred, enako mačke v gozdovih v enaki razdalji od hiš. Lovci bi morali poravnati vso škodo, ki bi jo naredili sami ali njihovim psi na lovu, pa tudi škodo, ki bi jo naredile lovne živali. S tem ni bila mišljena samo škoda na poljih, vrtovih, sadovnjakih in vinogradih, pač pa tudi škoda v kozolcih in kopah. Škodo, ki bi jo naredil zajec, bi moral lovski upravičenec povrniti tudi v tistih občinah, kjer zajec ne bi bil lovna divjad. Tako bi prisilili lovce, da bi skrbeli, da se škodljive živali ne bi namnožile. Lovec naj bi bil v boljšem položaju: zajce je smel loviti z orožjem in s pomočjo lovskih psov, lastnik posesti pa je smel zajcu nastaviti le zanke. V komisijo za ocenjevanje škode bi obe strani imenovali svoje zastopnike, zoper odločitev odškodninskega razsodišča bi bila mogoča pritožba na redno sodišče. V zakonskem predlogu je bilo določilo, da je moral lovski upravičenec, ki je prebival zunaj kraja, kjer je imel lovišče, imenovati posebnega pooblaščenca, ki bi sprejemal pritožbe oškodovanih posestnikov.

Hladnik je obžaloval, da vseh zahtev in pobud zemljiških posestnikov niso mogli upoštevati, sicer bi nastal prehud odpor za sprejem zakona. Po njegovem mnenju so uspeli odpraviti nekatera krivična določila, posebno tista, ki bi kmeta varovala pred škodo od divjadi. Najbolj zadovoljni naj bi bili sadjarji, saj bi v občinah z razvitim sadjarstvom *zajca tako uničili*.

(Se nadaljuje.)

Na kratko iz tujega tiska ...

Zimbabve: V narodnem parku Hwange sta 24. marca letos zaradi slonovega napada umrla angleška turistka in njena 10-letna hčerka. Poleg tega je bil ob napadu poškodovan še en turist. Policijska preiskava bo pokazala, zakaj prisotni ranger ni uporabil svojega strelnega orožja, da bi zavaroval turiste. V tamkajšnjem narodnem parku se je število slonov v zadnjih letih zelo povečalo. Vzrok temu naj bi bilo dejstvo, da populacije slonov praktično ne nadzirajo več.

(Jagen Weltweit Internet)

Nova Zelandija: Na južnem otoku so v okrožju Alexandra lovci organizirali skupni lov s pogonom na divje kunce. Glede na rezultat lahko domnevamo, da v tamkajšnjih predelih divjih kuncev ne manjka, saj so lovci v 24 urah uplenili kar 21.000 divjih kuncev. Lovci so se razdelili v skupine po 12 oseb, lovili pa so v krogu, približno 100 km okrog mesta Alexandra. V Novi Zelandiji divji kunci veljajo za škodljivce, saj se izjemno hitro množijo in praktično nimajo naravnih sovražnikov. Škoda, ki jo povzročajo v kmetijstvu, je zato ogromna.

(Jagen Weltweit Internet)

Nemčija: Število primerov okužbe s klopnim meningoencefalitisom (meningoencefalitisom) se v tej državi v zadnjih letih hitro večja. Leta 2005 so pri ljudeh zabeležili 540 primerov okužbe s klopnim meningoencefalitisom, kar je 115 primerov več (skoraj 30 %) kot leto poprej. Število okuženih oseb se večja tudi v sosednjih državah; tako je bilo leta 2003 v Litvi okuženih 763 oseb. Posledica tega je, da se čedalje več oseb preventivno cepi proti tej izredno nevarni bolezni. V Nemčiji je proti klopnemu meningoencefalitisu cepljenega že 12 % prebivalstva.

(Deutsche Jagd Zeitung Internet)

Kenija: V zadnjem času v tej afriški državi potekajo izredno ostre razprave na temo lova. Kot verjetno veste, je lov v tej državi prepovedan že od leta 1977, torej 30 let. V tem času se je število divjih živali povečalo približno za polovico. Številne organizacije za varstvo živali neposredno finančno podpirajo ke-

Foto: Foto Spring - MB

V nekaterih afriških narodnih parkih se je v zadnjih letih zelo povečalo število slonov.

nijsko vlado, da ne bi ponovno uvedla lova. Tako je radikalna ameriška organizacija *Mednarodni fond za podporo živalim* kenijski vladi podarila 10 milijonov šilingov, da bi se »divje živali tudi v prihodnje lahko svobodno gibale«. Ironično je, da so denar potem namenili za ograje za zaščito pred divjimi živalmi ter za naprave za odlov. Kljub temu številni strokovnjaki opozarjajo, da prepoved lova še zdaleč ne pomeni varstva živali – celo obratno, v številnih primerih se divjim živalim godi še slabše kot pred prepovedjo lova, saj je izredno razširjen divji lov, zanke in druge oblike nenadzorovanega ubijanja divjih živali. Številni strokovnjaki in tudi politiki so tako prepričani, da je nadzorovan lov v obliki trajnostne rabe edina sprejemljiva rešitev za domačine pa tudi za divje živali. Nenazadnje tak lov prinaša veliko koristi za lokalno prebivalstvo.

(Jagen Weltweit, 1/2007)

Velika Britanija: Mineva dve leti, odkar je spodnji dom britanskega parlamenta sprejel prepoved tradicionalnega angleškega lova na lisice s konji

in psi. Sprejeti zakon pa ima kar nekaj lukenj. Lov na lisice je v Veliki Britaniji priljubljen kot še nikoli prej. Resnici na ljubo je treba povedati, da se zdaj lov ne izvaja več tako kot v preteklosti, pač pa lisice na koncu uplenijo s strelnim orožjem. Kljub temu zapišimo, da se je lova na lisice dan po božiču udeležilo kar 300.000 Angležev, kar je nov rekord. Prav tako je bilo v minulem letu uplenjenih največ lisic v državi doslej.

(Jagen Weltweit, 1/2007)

EU: Združenje lovskih zvez Evropske skupnosti (FACE) organizira skupaj s Kanadskim inštitutom za krzno (*Fur Institut of Canada*) prodajo srečk. Tako bi zbirali denar za raziskave humanega lova s pastmi in ohranitve divjih živali. V ta namen bo FACE med svoje članice (36 evropskih lovskih zvez), glede na izražene želje, razdelila 1.200 srečk z vrednostjo 100 €/srečko. Glavna nagrada je vredna kar 20.000 € – za lov na kanadskega jelena vaptija, mulastega jelena, volka, kojota in jerebice za dva lovca v času od 17. do 23. 9. 2007 v kanadski Alberti. V ceno so vključeni vsi stroški: od letal-

skih vozovnic, dovoljenj, stroškov bivanja, prevozov ... Srečke bo mogoče dobiti zgolj prek lovskih zvez, ki bodo imele zagotovljeno prodajo, mogoče pa jih bo dobiti (dokler bodo na voljo) tudi neposredno od centra FACE (več informacij je na voljo na internetnem naslovu www.face.eu ali neposredno prek elektronske pošte na naslovu info@face.eu). Lovska zveza, članica FACE, prek katere bo prodana zmagovalna srečka, bo tudi prejela nagrado v višini 10.000 €.

(Wild und Hund, 6/2007)

ZDA: Zaradi neverice, ki je »ilegalno vstopila« na letalo na mednarodnem letu med Tokiom (Japonska) in Dallasom (ZDA), je moralo letalo nenapovedano pristati na letališču Honolulu na Havajih. Veverica se je ugnedila nad pilotsko kabinu, kjer je s svojo aktivnostjo povzročala posadki neznan hrup, tako da je moralo letalo z 202 potnikoma pristati. Potnike so preusmerili na druge lete, veverico pa so iz strahu, da je okužena s steklino, uspavali.

(Wild und Hund, 6/2007)

Pripravil:

mag. Janko Mehle

Jožetu se zdi, da je ujet v temačnem bunkerju na hribčku nad progo, visoko nad močvirjem, ki se dvesto metrov od proge nadaljuje v gozd. Do njega se kačasto vijuga kolovozna pot, ki se pod bunkerjem tudi konča. Čuden svet je to: na eni strani proge samo močvirje, celo v gozdu se med drevesi svetlika voda, na drugi strani, tja do vasi in še naprej, pa je samo pšenično polje. Na tej strani je preveč sonca, na oni mnogo preveč sence. Tu gluha tišina, tam sračji vrešč.

Jožeta najbolj zanima močvirje, poraslo z ločjem, grmovjem in redkimi smolnatimi drevesi, katerih vonj se prijetno širi tja do bunkerja. V tej divjini gnezdiyo race, gosi in druge ptice, ki imajo nepretrgan pevski spored. Vse noči se oglašajo čudne živali, prav iz globin gozda prihaja njihov pretresljivi

Nemci in so Jožeta nasilno vtaknili v nemško uniformo, je bilo že prepozno. »Vzemite mene, sina pa pustite doma, da bo skrbel za svojo mater,« jih je prosil oče in se ob tem skliceval na starejšega sina, ki da je že kar nekaj časa na delu v Nemčiji, česar pa mu Nemci tako in tako niso verjeli.

Mati je pokleknila na tla in ječala: »Le kaj smo vam storili, da nam jemljete sina? Kaj?« Jože še vedno vidi mater, kako teče za njim, potem pa se ustavi in obupano gleda za odhajajočo kolono ... Naenkrat pade na kolena in onemoglo dvigne roki, kakor bi rotila in prosila hkrati ... Takrat se je morda zavedla neizprosne resnice, da nikdar več ne bo videla svojega sina!

Ko je pšenica vzklala, je oče redno hodil na njivo, da bi ocenil, kakšen bo rod. Zdel se mu je kot možak na sliki v pratiki, ki spoštljivo hodi po polju in si

oder, na katerem mu ptičji svet kaže bogastvo svojega življenja. Ga res samo privlači? Da, tudi strah ga je. Nagonsko čuti, da nevarnost preži predvsem od tam. Strah vedno huščne vanj iz močvirja, kadar se nenadoma dvigne ptičja jata, ki zavrešči, da ga stisne pri srcu. Nehote zgrabi za strojnico, prepričan, da se skozi ločje nekaj kot mačka plazi proti progi. Najhuje je ponoči, kadar ni lune, ko je tema njegov največji sovražnik. Z žarometom lahko posveti kilometer daleč, toda njegov svetlobni snop zadene ob toliko drevesnih debel, ima toliko čudnih kotov, da ni odveč njegov strah pred neznancem, ki bi se lahko neslišno priplazil do bunkerja in mu vrgel bombo naravnost v obraz. Še preden bi vedel, kaj se dogaja, bi treščilo in v bunkerju bi ostala samo še krvava godlja.

Strah v sebi poskuša premagati z mislijo, da je na visoki lovski preži. Prvi

Stráža nad progo in spomini na lovce

FRANC ŠETINC

glas. Tudi čuk skovika tako srhljivo, da mu strah gomazi po telesu.

Pogled na zlato rumeno pšenično polje je prečudovit, zlasti zjutraj, ko vzide sonce. Kot morje je ali kot z zlatom posut svet, ki Jožeta spominja na domača polja. Spominja ga tudi na očeta kot orača, ki zna ravnati plug in ga potiskati v zemljo, kar mu dajo moči. Všeč mu je bil, ko je hodil po zorani njivi, se kdaj pa kdaj sklonil, pobral grudico zemlje, jo nekaj časa ovohaval, nato pa mlel med prsti. Z ljubeznijo je raztresel pšenično seme, da bi iz njega vzklilo novo življenje. Kot blagoslov je bil gib njegove roke. Včasih je z njive pred njim zletela prepeličja kita. Začudil se je, ko je oče nekje prebral, da veselo ščinkanje ne spada v hiravo polje, kakor vrisk in smeh ne spadata v hišo smrti.

Oče? Od vsega začetka je sodeloval s partizani, Jožeta, mlajšega sina, pa je držal stran od vsega, kar je bilo povezano z vojno. »Dovolj je, da je starejši sin odšel v partizane, mlajšega poba pa ne dam za nič na svetu!« Ko so v vas prišli

tako zelo želi obilnega pridelka, da bi moralo žito že zaradi njegovega upanja bogato obroditi. Toda ko je pšenica vzvalovala v prvem latenju in je napočil čas vročih poletnih dni, je šlo žito prezgodaj v klasje. Nenadoma je začelo rumeneti, čeprav je bilo še daleč do žetve. Po vsakem obisku na kilavi njivi je oče s solzami v očeh obupaval: »Mamka božja, ali je to mogoče?«

Ko je oče videl, da Jožetu niso ušle njegove solze, se je opravičeval: »Kdo ne bi jokal, če mu pripekajoče sonce uniči pridelek? Moram izjokati bolečino, ki se nabira v meni, ko gledam, kako suša uničuje trud mojih rok ...«

A bilo je tudi kakšno leto, ko je pšenica bogato obrodila. Vsa družina se je veselila žetve, ko so si delo družno razdelili: mati je žela, oče je povezoval težke snope in jih dajal v kope, Jožek pa je opazoval race, kako so se spreletavale od jarka do jarka.

Jožeta privlači pogled na ukrajinski močvirni svet, ki se mu zdi kot naravni

mrak, ki se začne razraščati na vse strani, preseka klic ponirkov, hreščeč, glasen in potegnen, včasih tudi vznemirljen, kot bi naznanjali nevarnost.

Oče ga je enkrat peljal na prežo tik pod vrhom Golice. Obratnik si je potegnil navzgor, da se rob srajce ne bi zbleščal med drevjem, oguljeno klobuštro pa si je potisnil globoko na obraz. Potem se je obrnil k Jožetu in mu s tihim glasom zaukazal: »Pssst! Mir, mir! Morda pride lisjak!« Zaradi napetega pričakovanja je besede požiral kar sproti.

Čas se je raztegnil na celo uro, divjadi pa ni bilo od nikoder. Za hrbtom jima je zasvetil mesec in pred njima so zasijali vrhovi dreves. Ko je dahnil vanju še prijeten hlad iz gozda, sta se počutila, kot bi bila sama samcata pod svetlobo zvezd.

Tedaj sta zaslišala, kako je nekje na robu gozda, precej daleč od preže, nekaj čmokalo po blatu.

»Nekaj prihaja!« mu je šepnil oče in z roko za desnim ušesom še naprej prežal na sleherni šum. Nenadoma se je iz grmovja izmotala čudna gmota.

»Tiho, ščetinar! Ga vidiš? Od kod se je le vzela? Mislil sem, da tu, v tem rajonu, ni divjih prašičev, vsaj doslej jih ni bilo ...«

Jožeta je zgrabila mrzlica, zadržtel je po vsem telesu in zobje so mu šklepetali, kot bi ga zeblo, čeprav mu je bilo v resnici vroče. »Kaj bo storil oče?« ga je prešinila zapeljiva misel na strel iz puške. Toda oče je mirno obsedel v kotu preže, v ustih nervozno premikal pipo, čeprav ni bila prižgana. Celo tobačne slin si ni upal izpljuniti. »Samo da naju ne dobi v nos,« je šepetal in zadrževal dihanje; njegova puška je bila še vedno prislonjena v kotu.

Jože je ves otrpnil in oči prisestal na črno gmoto. Le-ta je naenkrat postala svetlejša, ker je lunin sij, ki se je prej držal vrhov dreves, medtem že pripotoval do jase. Ko je na krmišče za divjo svinjo priteklo še več malih pujskov, je bilo jasno, da je celotna prašičja družina prišla na večerjo. Svinja, mati, je previdno ostala na robu grmovja; razločno je bilo slišati, kako preceja zrak skozi nosnice. Najbrž je bila jezna, ker so bili pujski premalo previdni in so se podili po jasi, kot bi bili na nogometnem igrišču. Čez čas je tudi svinja stopila naprej in zagrizla v koruzo, raztreseno po tleh. Ko je vsake toliko časa ovohavala zrak in preverjala, če je njena družina varna, je bila obrnjena proti Jožetu: bila je vsa težka in skrivnostna, imela je tršato, jedrno telo in kratke noge. Njene ščetine so bile nasršene, nekako napete, kot da posluša z njimi, ne z uhlji.

Nenadoma ju je divja svinja dobila v nos. Za hip je dvignila rilec v njuni smeri, kot bi hotela posrkati ves zrak okrog sebe, nato pa se je vsa gmota zamajala in se v trušču lomečih vej pognala v dir.

Ko sta spet na straži, bi se Peter rad pogovarjal, pa se Jože v kotu bunkerja dela, kot da spi. Najbrž mu je dolgčas, naveličal se je kar naprej buljiti skozi lino ali pa ga tlači strah in čuti bolečino, kot bi ga nekaj stiskalo v prsih. Noč je dokaj mirna, le tu pa tam nekje v daljavi zarezgeta nekaj posameznih strelcev, iz česar Peter sklepa, da so esesovski likvidatorji spet na svojem maščevalnem pohodu. Na bledem nebu izza oblaka kuka mesec, obdan s rahlim lesketom zvezd. Vse, kar je živega v močvirju, se pogrezne v spanec. Tudi čuka ni slišati, le tista skrivnostna žival se kar naprej oglašča iz gozda. »Čru, čru, čru« je slišati njen skrivnostni glas.

Ko bi vedel, do kam sega gozd in kaj je za njim, razmišlja Peter in napenja oči, da bi s pogledom prodrl v notranjost gozda. A njegovo oko lahko stika samo

med prednjimi drevesi in proti njihovim vrhovom, vse drugo, kar je za njimi, je zaradi goščave skrito njegovim očem. Kaj pa, če se ta svet nekje konča in se nadaljuje v partizanski svet? Morda je kje kakšen otok, dovolj velik, da na njem lahko tabori večja partizanska enota? Lahko da imajo nekakšno mostišče in se s čolni prevažajo po močvirju ... Napadli bi progo, potem pa odveslali nazaj do svojega tabora ... Nemci ne bi mogli za njimi, izgubili bi se v močvari.

»Ne vzdržim več, ven iz bunkerja grem, čeprav ne bi smel,« reče Jože, ko se naveliča spanja. Nekaj časa bulji v temo in prisluškuje, če se bo kaj zganilo v močvirju. Na lepem se mu zazdi, da so nekje na drevesu zabobnele peruti vznemirjenega ptiča. Ko ga poskuša ujeti s pogledom, v močvari nekaj štrbunkne, kot bi kdo vrgel kamen v vodo. Če bi bil človek, bi moralo zavreščati, ves ptičji svet bi sfrfotal, če bi ga kaj človeškega zmotilo v spanju. Ah, kaj, morda je bila samo žaba, zaradi katere se ptičji svet sploh ne vznemirja! Jože se skloni, tipa je pobere kamen in ga vrže proti močvirju. Ptica plašno zaplahuta in se čez čas spet umiri.

»Ti si pa res pravi norec,« skozi lino zasliši Petrov glas. »Spat pojdi ali pa lepo sedi pri meni in mi kaj povej!«

Glasno zazdeha. Potem se spomni, da so mesec zakrili oblaki, zato je treba prižgati žaromet in z njim posvetiti po progi. Svetloba mimogrede oplazi močvirje, da je videti njen odsev v gnijoči vodi.

»Če že ne moreš spati, mi kaj pripoveduj!« vztrajno ponavlja Peter. »Če ne o drugem, pa o materi ... Take zgodbe rad poslušam.«

Zakrohota se.

»Ti domači kaj pišejo?«

»Niti enega pisma še nisem dobil. Najbrž se pisma na poti do fronte nekje izgubijo ...«

»Škoda, da nimaš sestre ...,« vzdihne Peter in takoj doda vprašanje: »Je tvoja mati čedna baba?«

»Ne delaj se norca iz moje matere!« zavpije Jože.

V začetku se je Jože vedno jezil, ko je prijatelj začel tako čenčati o ženskah, potem pa ga je polagoma začel razumovati. Peter je že bil na fronti. Nekoč je bil 23 dni v strelskem jarku. Ves čas ni sezul škornjev. Preveze na nogi so se mu zlepile z žulji, ranami in krvjo. Nепrestano si je trebil uši. Spal je, kakor je naneslo; včasih kleče v jami, medtem ko so granate na srečo letele prek njegove glave.

Ko se zdani, pride zamenjava. Ptice se spreletavajo iz svojih gnezd v ločju tja proti vrhovom dreves. Na tankih vejicah poskakujejo, kot bi se vadile v ohranjanju ravnotežja. Vesela družba so, ob njih Jože pozabi na čas. Drobcena ptička pisanih barv prileti prav do line, skoči na strojnično cev in jezno čivka vanj, kakor da se ji je s čim zameril.

Ko Jože sliši, kako ga preletita dva metulja - jadralka, vzklikne: »Otroci sonca!« Nekoč je v krajih pod domačo goro kar mrgolelo dnevnih živopisnih metuljev. Učiteljica v osnovni šoli ga je občudovala, ko jih je našteval: citronček, koprivar, admiral, pogrebec, pegavček, spreminjevalček, bisernik in še veliko metuljev zvencevih imen.

Jože ima tako spet priložnost za spomine in sanje. Le kaj bi brez njih tako daleč od doma in tako blizu smrti?

»Peter ima babe, jaz pa naravo in živali v njej,« je nekoč dejal sam pri sebi. Ptička ga spomni na ptičji svet v domačem kraju. Najljubše so mu bile prepelece. Bil je žalosten, ko so se proti koncu avgusta selile v Afriko, in kako vesel, ko so se spomladi spet vračale. Pogosto si je belil glavo z vprašanjem, kdo jim oznani pomlad v domovini. Imajo ptice selivke res neko posebno lastnost, ki jim v velikem prostranstvu omogoča opredeliti zemljepisno lego? Imajo torej čut za 'zemljepisni položaj'? Imajo svoj kompas?

Jože je iz očetovega pripovedovanja vedel za nesrečo, ki doleti prepelice, ko se selijo na jug. Dokler morejo, potujejo po suhem. Gorje jim, če jih zaloti vihar! Mnogo jih postrelijo in ulovijo v mreže na obalah Sredozemskega morja, še več jih od utrujenosti zaradi viharja popada v morje in utone, toda za njimi prihajajo vedno nove in nove jate. Slabotnejše se sploh ne podajajo na pot, ampak ostanejo kar doma v upanju, da je pod snegom ostalo še kaj hrane zanje.

Z očetom sta velikokrat opazovala ptice, od njega se je naučil skrivnosti ptičjega sveta. Oče mu je razložil, da večni trepet za življenje poljskega jereba na pomlad kljub vsemu ne ustraši, da ne bi klical svoj 'čiuri', ko je čas za ženitev. Včasih se mu posreči, da si z lahkoto dobi nevesto, včasih pa se več snubcev poteguje za isto dekle, zato med njimi marsikdaj nastaneta prerekanje in pretep.

Nekoč sta z očetom imela srečo, da sta bila priči svatovskega plesa. Najprej sta zagledala raco, kako je mirno in dostojanstveno drsela po vodni površini. Čez čas je samica z naprej stegnjenim vratom in kljunom zaplavala okrog racaka in se mu poskušala prikupiti. Samec je bil v svatovskem oblačilu z žametno zeleno glavo, mehko sivino telesa in živo rdečimi nogami naravnost gizdalinski, kot se spodobi za zalega ženina. Samica je imela skromnejšo obleko, čeprav je bila tudi v njej lepa in privlačna.

Dolgo je že tega, ko sem šel z očetom v goro poslušat svatovski spev ruševcev, se je nenadoma spomnil Jože, ki si je v bunkerju krajšal čas s spomini. Ko sta spešila v hrib, sta nenadoma zagledala črno žolno, kako je urno plezala in se sunkovito poganjala po deblu navzgor. Z dletastim kljunom je tolkla ob lubje, da bi si izdolbla duplino za zalogo hrane. Vmes je bliskovito sprožala svoj jezik in nabadala žuželke na svoje kaveljčke. Potem se je nenadoma oglasila s svojim značilnim »krri, krri, krri«.

Tedaj se je oglasila kukavica.

»Bi jo priklical?« ga je v smehu vprašal oče. »Boš videl, kako jo bom razjezil?«

Stisnila sta se k deblu drevesa in oče je začel oponašati kukavico. Če ga Jože ne bi videl in slišal, kako odlično ponareja kukavičji klic, ne bi verjel, da je to sploh mogoče.

Kukavičji samec je priletel in se začel vrteti vrh drevesa. Kmalu je ugotovil, da je izzivalec nekje spodaj, zato se je spustil malo nižje in začel jezno skakati po veji tik nad njunimi glavami. S puhačjim 'hah-hah-hah' je najbrž robantil, kot bi hotel reči: »Pa prav zdaj sta morala priti, barabi, zdaj, ko sem si skoraj že izbral družico! Vrnita se tja, od koder sta prišla! Bog vaju nesi!«

Nekaj časa se je še šopiril na veji in pihal, ko pa se je naveličal skrivalnice, je odletel naprej v gozd, kjer se je kmalu spet veselo oglasil njegov kuku.

Čez čas se je iz bližnje goščave oglasil zapeljivi glas samice: »Hi-hi, hi-hi!«

»Kaj pa je to?« se je začudil Jože.

»Kljunčkata se,« je smeje se odgovoril oče. »Pripraviti samico, da bo zvalila kak ducat jajc, ni kar tako ... Če ji ta ne bo všeč, si bo izbrala drugega samca.

V človeški govorici bi se reklo, da ima ženinov na vsak prst po pet ...«

»Potem pa bo, mrha lena, podtikala jajca v tuja gnezda ...«

»Saj samica sama ne bi mogla prehraniti tako številnega nasledstva,« je Jožeta presenetilo očetovo pojasnilo.

Prav v tem je čudež stvaritve narave: vse bo uredila tako, da si bo samica lahko brez večjih težav poiskala rejnike za svoje potomstvo. Predvsem ji je dala čudovit spomin, da si bo, ko se bo po hrupnem svatovanju kradoma klatila po gozdu, zapomnila lego in stanje okrog izbranega gnezda. Počakala bo, da ptiči – gostitelji začno nesti jajca. Potem bo skrivaj priletela in vtihotapila svoje jajce, po barvi prilagojeno tistim v gnezdu.

In še ena skrivnost narave: če gostitelji ne opazijo zvijače in jajčece pustijo v gnezdu, potem je usoda njihove zalege že zapečaten. Mlada kukavica se namreč izvali nekoliko prej kakor njeni rejniški bratci. Že deset ur po rojstvu pa se v mladem, še golem in slepem gostu zbudi nagon, da iz gnezda izrine vsak predmet, pa naj bo jajčece ali mladič.

Kaj bi bil gozd na pomlad brez veselega kukanja kukavice? »Ku-ku, ku-ku, ku-ku, pomlad je tu in tudi poletje je že pred durmi!« sta razpredala oče in Jože, ko je nekaj zapihalo na drevesu nad njima. »Čššuj, čššuj, čššuh!« se je oglasil značilni petelinov izziv.

Jože je napeto čakal, da jima bo privršal izza grma, ki jima ga je zakrival.

Zadaj so ruševci pihali, grulili, frfotali, toda videla nista nobenega. Misli sta že, da se bosta morala razočarana vrniti v dolino, ko je petelin nenadoma pristal na planjavi tik nad njima, kjer je bila nekakšna letališka pristajalna steza. Vrat se mu je napihnul, s perutmi je začel drsati po ostankih snega, kot bi vozil kočijo, in izzivalno je zagrulil. Njegove kitice so bile kar nekam samovšečne in samozavestne. Njegov črni frak se je zaletel. Razločno je videl njegov beli podrepek, njegove krivce, njegovo belo okence. Nad očmi je imel mesnato rdečo kožo, ki je bila od daleč videti kot roža.

Bilo je jasno: ruševci bi se rad tepeli, pa se ni imel s kom. Šele čez čas se je odzval izzivalec, mlajši od njega, zato pa dovolj pogumen za spopad. Našče-perjena sta se zaletela drug proti drugemu in se obdelovala s kljunom in kremplji, dokler ni eden od njiju sklonil glave, priznal poraz in odletel. Zmagovalec je ponosno dvignil glavo, visoko vzdignil rep, peruti pa spustil nizko k tlom. Tedaj so se v globeli oglasile kokoške in glasno kokljale. Ruševci se sfrfotali k njim in tudi tam doli še dolgo grulili od zadovoljstva.

Čez čas so prifrftali še trije ruševci in začeli pihati, se tepsti in skakati po mali ravnici, komaj trideset korakov od Jožeta in njegovega očeta. Pretep je privabil precej kokošk, ki so posedle okoli svojih izvoljencev in zadovoljno godljale in kokljale.

Tedaj zaslišita pisk lokomotive. Od daleč prihaja vlak. Ugasneta žaromet. Čakata, da bosta zagledala rdeč dim in svetle saje, kakor da vlak spremljajo same kresničke. Ko pripelje bliže, vidi, da niso živinski vagoni, tudi tisti odprti ne, naloženi s topovi in tanki. Osební vagoni so, pripravljeni za ranjence. Okna so zastrta, toda slutita, da so za platnenimi zastori bolniške sestre. Lepe so, bi rekel Peter. Za moškega v bunkerju je vsaka ženska zala, da ima le krilo.

Ko se vlak izgubi v noč, spet prisluhneta. Nekaj se premakne, razločno slišita, kako nekaj plava proti njima. Še preden Jože useka s strojnico v smer, kamor posveti žaromet, se na bregu pokaže lisjak. Čeprav je ves moker, se mu košat rep dviga pokonci. Strese se in lovi zrak. Potem skoči v temo ...

(Odlomki iz nove knjige Franca Šetinca, Sredi ponorelega sveta; Založba Viharnik, Ljubljana, v kateri piše o Slovencih, prisilno mobiliziranih v nemško vojsko) – Op. uredništva

Sosednji lovski organizaciji krepita sodelovanje

Hrvaška in slovenska lovška organizacija bosta v sodelovanju s strokovnjaki strokovnih institucij obeh republik in ob posvetovanju s sosednjimi lovskimi zvezami ustanovili meddržavno, nevladno komisijo za sprejemanje skupnih stališč, povezanih s problematiko varstva in ravnanja z velikimi zvermi.

Lovsko zvezo Slovenije je 21. marca letos obiskala delegacija Hrvaške lovske zveze (*Lovački savez Hrvatske - LSH*) v sestavi: **Đuro Dečak**, predsednik LZH, **Ivica Budor**, sekretar LSH, podpredsednika **Vladimir Cvetko** in mag. **Josip Malnar** ter **Marijan Lekić**, glavni in odgovorni urednik Lovačkovg vjesnika. Visoke hrvaške goste so v prostorih LZS sprejeli **Bogdan Mahne**, predsednik LZS, **Veljko Varičak**, podpredsednik CIC in koordinator CIC za srednjo in vzhodno Evropo, **Anton Vrščaj**, član UO LZS in pooblaščen za stike s hrvaškim lovstvom, **Gregor Bolčina**, strokovni delavec za veliko divjad, in **Boris Leskovic**, odgovorni urednik Lovca.

Gosti so se predstavnikom naše zveze najprej zahvalili za učinkovito pomoč pri včlanjevanju HLS v FACE in CIC ter za dosedanje dobre obmejne odnose naših in njihovih članov lov-

skih družin, ki večkrat prirejajo tudi skupne družabne jesenske love na obeh straneh meje. Nadalje so predstavniki obeh LZ poročali o svojih izkušnjah, odlikah in pomanjkljivostih novih lovskih zakonodaj in podzakonskih predpisov, o načinu načrtovanja v lovstvu ter ocenili sodelovanje z resornimi ministrstvi, ki urejajo lovstvo. Naši predstavniki se niso mogli najbolj pohvaliti z načinom sodelovanja med LZS in ZGS, ki je od države pooblaščen strokovna gozdarska služba, ki resornima ministrstvom pripravlja strokovne osnove za načrtovanje v lovstvu. Pri načrtovanju ne upošteva mnenja lovcev in lovsko organizacijo potiska na stran. Hrvaški kolegi pa so povedali, da je pri njihovrstno sodelovanje s Hrvatskimi šumami poteka dokaj dobro in konstruktivno. Beseda je bila tudi o novi multivizijski zasnovi slovenskega lovskega muzeja, ki je že v pripravi, in predvsem o težavah, ki so povezane z varstvom velikih zveri, ki jih imata obe državi, saj upravljata vsaka s svojim delom skupnih dinarskih populacij medveda, volka in risa. Po primerjavah razmer v obeh republikah so hrvaški lovci povedali, da z medvedom zaenkrat nimajo večjih težav, da pa se pri njih zelo večja težave zaradi

naglega prostorskega širjenja in številčnega večanja dela njihove populacije volka, ki ga varuje program LIFE – Natura 2000. Po njihovem mnenju se bodo razmere verjetno že v kratkem odrazile tudi v Sloveniji. Predvsem je zaskrbljujoča vedno večja škoda na živini in drobnici. Obe strani sta se seznanili z rezultati sodelovanja in izkušnjami v projektih LIFE – Medved (Slovenija), INRRERREG (LZS in obmejni partnerji v Italiji) in LIFE – volk (Hrvaška) in DINARIS (Hrvaška + Slovenija). Medtem ko se Slovenija še ni mogla pohvaliti z organiziranim izrednim študijem lovstva (v okviru bolonjskega sporazuma), pa imajo to v sklopu izrednega študija lovstva in varstva narave že nekaj let utečeno na Hrvaškem, na veleučilišču v Karlovcu, kjer je doštudiralo ali

še študira tudi nekaj slovenskih lovcev.

Predstavniki obeh lovskih zvez so se v skupnem razgovoru vezali, da bodo v najkrajšem času ustanovili, skupaj s strokovnjaki iz različnih državnih strokovnih institucij (po potrebi pa tudi iz sosednjih dežel), posebno posvetovalno, meddržavno, nepolitično komisijo za 3 vrste velikih zveri (medved, volk in ris). Komisija naj bi sprejemala **skupna uradna stališča** v okviru vseh sodelujočih nevladnih organizacij in jih javnosti posredovala prek medijev. Domenili so se tudi, da bodo enkrat na leto, izmenično v obeh republikah, sestanki predsednikov LZS in LSH, da bodo dorekli odprte zadeve glede pogojev vzajemnega priznavanja lovskih izpitov med obema državama. V kratkem bo

Foto: B. Lesković

Predstavniki delegacij HLS in LZS (od leve): Gregor Bolčina, Anton Vrščaj, Vladimir Cvetko, Đuro Dečak, Bogdan Mahne, Veljko Varičak, Josip Malnar in Ivica Budor

Ob 100-letnici slovenskega lovstva so nam povedali:

100^{let}

Lovska zveza Slovenije je dokazala, da je mogoča dolgoročna sinteza samofinanciranja in trajnostne rabe narave.

V Sloveniji je 100-letnica neprekinjenega delovanja nacionalne institucije redke dogodek. Najstarejša univerza, Akademija znanosti in umetnosti, in Parlament je še ne bosta slavila tako kmalu. Bomo stoto obletnico slovenske lovske organizacije tudi primerno proslavili?

Lovska zveza Slovenije je v bistvu nacionalna institucija, ki je nastala na vrhuncu vročinskih mednarodnih spopadov in je, podobno kot Planinska zveza Slovenije, na začetku prejšnjega stoletja dala svoj prispevek k slovenskemu pečatu naše dežele. Je pa predvsem institucija, ki ji je bilo zaupano upravljanje s pomembnim deležem naravne dediščine. Namreč z divjadjo, ki je še vedno naše skupno imetje, kakor koli je v tem kontekstu sklicevanje na lastnino neprimerno. Vsak objektiven kritik bo zvezi moral priznati najmanj dvoje: uspešno organiziranost in bogat fond divjadi. Lovska zveza Slovenije je s posrečeno sintezo dediščin avstrijskega lovstva in skupne lastnine uspela ustvariti množično organizacijo, edinstveno v Evropi po njeni široki odprtosti, odgovornosti, strokovnosti in učinkovitosti. To je prvo pomembno sporočilo deželi, ki hlepi po mednarodni prepoznavnosti, ima pa velike težave s samozavestjo. Slovenska lovska organizacija je tudi dokazala, da je mogoča dolgoročna sinteza samofinanciranja in trajnostne rabe naravnih dobrin. To sporočilo bi morali razumeti kot davkoplačevalci, ki jim država ne prizanaša z vedno novimi davki. Le-ti so namenjeni tudi za financiranje dejavnosti, ki jih je doslej brezplačno opravljala Lovska zveza Slovenije. Predvsem pa je to naša organizacija, ki ji je iz Slovenije uspelo narediti »vrt Evrope«, deželo dobro ohranjene narave. Čeprav pri tem ni bila edini dejavnik, ji ni mogoče odreči levjega deleža. Leta 1991 je novi državi predala bistveno bogatejša lovišča, kot jih je sama prejela v upravljanje na začetku prejšnjega stoletja. Ne pozabimo tudi, da je naš edini narodni park nastal z zlitjem majhne zavarovane Doline sedmerih Triglavskih jezer in veliko večjega državnega lovišča. V njem moramo videti predvsem posrečeno sintezo zgodnjih prizadevanj za varstvo narave in dolgotrajnega dela slovenskih lovcev.

Na svoji poti je slovenska lovska organizacija vselej našla dovolj moči in poguma za odrekanje zgrešenim pogledom v lastnih vrstah in v družbi, ki ji je služila. Največje prelome v miselnosti je nakazovala v skrbi za velike zveri. Spomnimo se na učinkovit in razmeroma malo konflikten model upravljanja z medvedom, na uspelo ponovno naselitev risa in na popolno zavarovanje volka (pa tudi divjega petelina), pri čigar ohranjanju so prednjačili lovci, država pa je zamujala. Eden redkih popularnih ukrepov, ki ga dandanes Slovenija dosega na področju upravljanja z medvedom, namreč preseljevanje živih živali v Italijo in Francijo, ni nič drugega kot pobiranje obresti z glavnice, ki jo je v dolgih desetletjih zbrala naša lovska organizacija. Kakšno glavnico bodo tu ustvarili zdajšnji državni resorji, bo pokazal še čas.

Zdaj se zavedamo, da je upravljanje z živo naravo temelj nje-nega dolgoročnega ohranjanja. Tudi v zavarovanih območjih. Cena tega spoznanja je bila visoka, plačujejo jo največji in najznamenitejši naravni parki, med njimi tudi najstarejši sodobni naravni park Yellowstone. Slovenski lovci že dolgo delujejo po takih načelih. Ob stoletnici ji predvsem želim, da bi jo dve ključni resorni ministrstvi s področja ohranjanja narave, Ministrstvo za okolje in prostor in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstva in prehrano, sprejeli za enakopravnega partnerja.

Prof. dr. Boris Kryštufek

Znanstvenoraziskovalno središče Univerze na Primorskem
Garibaldijska ulica 1, 6000 Koper

organiziran tudi skupen sestanek o lovskem strelstvu. V. Varičak je prisotne seznanil, da se bo Mednarodni svet za lovstvo in varstvo divjadi (CIC) v Sloveniji registriral kot društvo, zato je predlagal, naj bi se podobno organiziral tudi na Hrvaškem; to je, npr., urejeno že v Avstriji in na Madžarskem. Predsednik LZS je na koncu sestanka hrvaške lovce še ustno povabil na veliko proslavo ob 100-letnici slovenske lovske organizacije, ki bo oktobra v Cankarjevem domu v Ljubljani, obenem pa se hrvaškim lovcem javno zahvalil za izkazano nesebično pomoč in darovan denarni prispevek prizadeji družini decembra 2005 tragično preminulega lovca Papeža iz Suhe krajine. Po izmenjavi simboličnih daril obeh predsednikov so se člani obeh delegacij zadržali v sproščenem tovariškem pogovoru še na skupnem kosilu.

Boris Leskovic

Bazenska lovska razstava v Podgorju

Lanska huda zima osiromašila lovišča tudi v Mislinjski dolini

Ko so lani tudi lovci iz Koroške lovske zveze (KLZ) in Lovske zveze Maribor (LZM) ustanovili svoje Pohorsko območno združenje upravljalcev lovišč (POZUL), je letos prvič pregled odstrela in izgub v lovske družinah KLZ in LZM opravila komisija za evidentiranje odstrela in izgub, ki deluje v okviru POZUL. Komisija, v kateri so tudi priznani lovske strokovnjaki, vodi jo **Zdravko Brezovšek**, v njej so še: **Martin Krajnc**, **Zmago Tinta**, **Jože Kotnik**, **Janez Švab**, **Zdravko Miklošič**, **Andrej Ivančič**, **Tone Levč**, **Ivan Golob** in **Friderik Travneker**, je 20. januarja v prostorih slovenjgraškega letališča opravila pregled – oziroma kategorizacijo odstrela in izgub za leto 2006 tudi za 19 koroških LD.

Medtem ko je komisija ugotovila, da večina LD dobro in ažurno vodi evidenčno knjigo, ki se ujema s podatki, vnesenimi v aplikacijo LISJAK, pa niso nič kaj pozitivni rezultati odstrela in izgub zaradi lanske dolge in hude zime. Da je temu res tako, ne dokazujejo samo statistični podatki, ampak je bilo opaziti tudi na preglednih panojih le-

tošnih lovskih razstav. Če so lani skoraj vse koroške lovske družine – tiste iz Mežiškega, Slovenjgraškega in Pohorsko-Kobanskega LGB, ki tradicionalno vsako leto sodelujejo na lovskih razstavah – bogato opremile razstavne panoje s trofejami odstrela za leto 2005, pa tega ne moremo trditi za leto 2006.

V Mislinjski dolini so pregledno razstavo postavili 25. februarja v Gostišču Kovač na obrobju kmečke vasice Podgorje. Poleg **LD Podgorje**, ki je bila letošnja organizatorica razstave, so svoje razstavne panoje lepo uredile tudi LD Mislinja, LD Dolič, LD Golavabuka, LD Gradišče, LD Slovenj Gradec, ki so organizacijsko povezane v LGB Slovenj Gradec. Če so bili lovci iz Mislinjske doline na lanski razstavi v Mislinji še ponosni na svoje polne panoje, pa so bili zaradi letošnjih skromnejših kar ne-liko zaskrbljeni. Lanska huda zima je namreč tudi v tem delu Koroške zelo osiromašila lovišča, ki sicer veljajo za dokaj bogata z divjadjo. So pa podgorski lovci, zlasti za šoloobvezne otroke in druge občane, ne nazadnje tudi zaradi sebe, lepo uredili delček narave z nagačenimi gozdnimi živalmi. Nemalo obiskovalcev od blizu in daleč si je z velikim zanimanjem ogledalo razstavo, postavljeno v omenjenem zelo privlačnem gostišču, v katerem lovci radi pripravijo večja lovska srečanja.

Letošnje lovsko srečanje v Podgorju so z ubranim petjem začeli pevci Lovskega okteta LD Podgorje, ki ga vodi neutrudni pevovodja **Tone Gašper**. Uradni del odprtja razstave je bil privlačen in zanimiv tudi zaradi dobro organiziranega strokovnega dela, ki ga je vodil predsednik slovenjgraškega LGB **Janko Skobir**, sicer starešina LD Podgorje. Žal se je uradnega dela udeležilo bolj malo lovcev iz Mislinjske doline, so pa zato v Podgorje prišli skoraj vsi povabljeni gostje: **Dušan Leskovec**, predsednik KLZ, s svojimi sodelavci, **Jožef Grah**, predsednik LKD Koroške, **Drago Križan**, lovski inšpektor za Koroško, **Zdravko Miklošič**, vodja načrtovanja pri ZGS, OE Slovenj Gradec, ter lovci sosednjih LD in prijateljskih LD. Kot vsa prejšnja leta so tudi letos predsedniki komisij, ki delujejo v okviru LGB, pripravili svoja letna poročila. Največ zanimanja med udeleženci razstave je nedvomno pritegnilo letno poročilo **Avgu- sta Konečnika**, predsednika Ko-

misije za veliko divjad pri slovenjgraškem LGB, sicer člana LD Slovenj Gradec. V zglede urejenem poročilu, ki se ga ne bi sramovali niti v Ljubljani, so poleg fotografij velike divjadi dokaj pregledno zapisani tudi podatki načrta in odstrela ter izgub divjadi v letu 2006 za vse LD v Mislinjski dolini. Za lažjo primerjavo in preglednost so v njem tudi podatki za celotno Koroško LZ.

Zdravko Miklošič, ki je zadnja štiri leta vodil Gojitveno komisijo za veliko divjad pri Koroški LZ, je na podlagi zbranih statističnih podatkov spregovoril o prihodnjem načrtovanju odstrela v Pohorskem LUO ter o velikih izgubah divjadi v letu 2006. Ob tem ni mogel, da lovcev ne bi opozoril, da si še vedno premalo zavzeto prizadevamo in poskrbimo za uresničitev letnih načrtov odstrela. Tudi lovski inšpektor **Drago Križan**, ki zadnje čase kritično opozarja koroške lovce, češ da so pri uresničevanju letnih načrtov odstrela premalo zavzeti in dosledni, je »izdal« kar nekaj zanimivih podat-

hodno v lovišču še druge LD, ki mejijo na Uršljo goro), je Križan še posebno poudaril problematiko, povezano z mufloni. Tako je vse odgovorne v vseh LD ponovno opozoril, da že 11 let velja zahteva o popolnem odstrelu muflonov tudi v tem delu Slovenije, zato LD nimajo nobene osnove za gospodarjenje z muflonom. Zato bo, kot inšpektor, moral v prihodnje ostreje ukrepati zoper vsa vodstva tistih LD, ki ne spoštujejo določil odločb.

Ker so lovske razstave tudi priložnost za dodatno informiranost lovcev, je za to poskrbel **Dušan Leskovec**, ki je spregovoril o aktualnih nalogah, ki jih rešujejo v okviru LZS in Koroške lovske zveze, zlasti še na področju organizacije dela in izobraževanja lovcev. **Jožef Grah** je pozitivno ocenil delo koroških kinologov, vodnikov lovskih psov, ki so tudi lani s svojimi psi krvosledci opravili kar 167 iskanj obstreljene divjadi oz. delo psov pred strelom in po njem. Tako so uspešno našli 60 glav velike divjadi.

F. Rotar

Prizadevni Avgust Konečnik (levo) je skrbno zbrane in urejene statistične podatke o odstrelu in izgubah pri veliki divjadi nazorno prikazal in pojasnil tudi na filmskem platnu.

kov za leto 2006. Tako smo zvedeli, da so nekje lovci od 10 načrtovanih glav srnjadi odstrelili samo 3, kar je manj kot 50 %, kot prikazujejo nekateri podatki. Še najbolj zanimiv je bil njegov podatek, da so lani na enega najdenega poginulega srnjaka našli tudi pet poginulih srn, kar samo dokazuje, da je tudi v tamkajšnjih loviščih mnogo preveč srn oziroma se odstrel le-teh ne izva-ja tako, kot bi se moral po načrtu. Ker LD Podgorje gospodari z največjo populacijo muflonov na Koroškem (muflona imajo pre-

Netočna statistika ne koristi stroki!

Slovenskogoriško OZUL: Kdo komu laže?

Člani Izvršnega odbora Slovenskogoriškega območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL) so na delovnem srečanju v Mariboru kritično pretresli začasno obdelane podatke o pregledu odstrela in izgub divjadi v minulem letu. Gospodarsko pomembna vrsta divjadi je bila srnjad. Skupni odvzem iz lovišča

Foto: M. Toš

V Slovenskih goricah je mala divjad zaradi intenzivne kmetijske obdelave še vedno ogrožena, saj ji primanjkuje predvsem primerno kritje v naravnih remizah.

je znašal 2.588 živali obeh spolov, kar je 94,9 % realizacija načrtovanega. Ob tem so odločno opozorili na pomanjkljive in netočne evidence o izgubah srnjadi zaradi povozov na cestah. Ocenjujejo namreč, da nekateri upravljavci lovišč beležijo le plove srnjadi ženskega spola, ne pa tudi trofejnih srnjakov, ki jih v glavnem povsod odstrelijo. Ponekod so podatki o izgubah, ki so sicer še vedno precejšnje, tudi številčno vprašljivi, zato bodo v prihodnje terjali strokovnejši pristop in natančnejše vodenje vseh izgub srnjadi. Celoviteje bo treba voditi tudi evidence povozov oziroma izgub pri poljskem zajcu in drugi divjadi. Brez vsestranske celovitosti in kolikor mogoče natančnih podatkov in evidenc ni mogoče voditi zanesljivih statistik, ki jih je treba nenehno analizirati in primerjati. Stroka potrebuje zanesljive podatke, da lahko zanesljivo presoja in načrtuje ukrepe.

Lani so v loviščih, ki so vključena v Slovenskogoriško OZUL, uplenili tudi 433 lisic, 35 jazbecov, 135 kun belic, 19 pižmovk, 323 poljskih zajcev, 1.688 fazanov, 357 rac mlakaric in 106 poljskih jerebic. Največji je bil odstrel poljskih jerebic, sicer zavarovane in še vedno redke poljske kure v lovišču LD Polskava. Odstrel je krepko presegel načrtovanega, kar ni bilo dopustno. Večji od načrtovanega je bil na celotnem območju tudi odstrel poljskega zajca, katerega številčnost se ponekod povečuje, a še vedno ni tolikšna, da bi lahko povečevali odstrel. Tudi obsegi škode zaradi zajca se ne povečujejo. Zelo blizu načrtovanemu sta bila odstrela rac mlakaric in

fazanov. Za obe vrsti še vedno velja previdnost pri številčnem načrtovanju odstrela, saj so v loviščih razmere za poljsko divjad še vedno vse prej kot rožnate. Nekateri razpravljavci so opozorili tudi na novo poslabšanje razmer, ki jih bo v dobršnem delu Slovenskih goric povzročila gradnja avtoceste Maribor–Coetinci. Le-ta bo nekatera lovišča dobesedno presekala in dodatno omejila življenjski prostor za divjad.

Na seji so sprejeli izhodišča za letošnji odstrel oziroma odvzem iz lovišča, ki ga bo strokovno pripravil ZGS - OE Maribor. Pri vseh vrstah bodo bolj ali manj ostali na ravni leta 2006, nekaj manjših popravkov naj bi bilo pri odstrelu rac mlakaric, poljskih zajcev in poljskih jerebic. A zagotovo ne v predlaganih visokih odstotkih povišanja, saj zanje ni prav nikakršnih strokovnih argumentov in še manj potreb. Govorili so se tudi o odstrelu sivih vran, ki ponekod povzročajo občutno škodo v kmetijstvu; med drugim uničujejo tudi silose in senene bale. Občasno tako škodo povzročijo tudi srake in šoje. Zavzeli so se tudi za poenotenje meril odstrela in ocenjevanja srnjadi na celotnem območju, saj so skoraj povsod enake razmere za gospodarjenje s to divjadjo. Pripravili naj bi tudi pregled kršiteljev in zoper njih ustrezno ukrepali, saj je nedopustno, da posamezni upravljavci lovišč ne spoštujejo skupaj dogovorjenih nalog. Kršilce bodo javno imenovali, saj zaradi posameznikov ne more trpeti večina upravljavcev. Žal omenjena ravnanja mečejo slabo luč na celotno lovsko organizacijo, ki se trudi, da bi z lovišči upravljala kolikor mo-

goče dobro in dolgoročno uspešno. Člani IO SOUL so na delovnem srečanju, ki ga je vodil predsednik **Brane Kurnik**, vnovič izpostavili uveljavljanje strokovnih rešitev, brez katerih ni mogoče gospodariti z divjadjo in lovišči.

Marjan Toš

5. občni zbor Koroške lovske zveze

Premalo časa za objektivno obravnavo osnutka novih pravil LZS

Letno »inventuro« opravljene dela za leto 2006 je sredi marca na svojem 5. občnem zboru (OZ) opravila tudi Koroška lovska zveza (KLZ). Letošnjega skrbno pripravljene OZ, ki je potekal v osrčju KLZ, in sicer v prijetnem gostišču Korošica v Otiškem Vrhu, se je udeležilo 17 delegatov - starešin od 19 koroških lovskih družin (LD). K sproščenemu začetku delovnega lovskega srečanja ni prispevalo samo ubrano petje pevcev Lovskega okteta LD Peca – Mežica, ampak tudi nekoliko prezgodaj prebujena narava, zlasti pa ponovno snidenje z dolgoletni lovskimi tovariši, ki so prišli na Koroško. Povabilu so se odzvali: **Branko Kurnik**, predsednik Lovske zveze Maribor, ki je kot podpredsednik LZ Slovenije zastopal tudi krovno organizacijo, predstavniki Kluba prijateljev lova iz Celovca, ki jih je vodil predsednik **Mirko Kumer**, **Janko Dunaj**, častni predsednik Koroške ribiške družine, sicer član LD Slovenj Gradec, starešina LD Golavabuka **Jožef Grah**, predsednik LKD Koroške, član LD Orlica **Edi Osrajnik** kot prvi podpredsednik Pohorskega OZUL, in lovski inšpektor **Drago Križan**. Prvič, odkar deluje KLZ, na Koroško niso mogli priti predstavniki Društva slovenskih lovcev FJK – Doberdob iz Italije.

Tudi za letošnji OZ so delegati pravočasno prejeli še kar obsežno gradivo. V njem je poleg poročil predsednikov komisij za leto 2006 – med katerimi sta bili glede narave dela najboljširnejši poročilo komisije za izobraževanje, kulturo in odlikovanje (IKO) in poročilo strokovnega tajnika **Franca Praznika** –, je svoje mesto dobil tudi načrt dela KLZ za leto. Povsem razumljivo je, da bo tudi letos največ pomemb-

nega dela morala opraviti komisija IKO, saj načrtuje kar nekaj novih in dopolnilnih izobraževanj za lovske funkcionarje in druge člane. Ne malo dela čaka tudi komisija za veliko divjad, strelstvo, kinologijo in ne nazadnje komisija za stike z javnostjo, ki jo vodi **Marko Kogelnik**. Ta komisija je lani organizirala okroglo mizo na temo *Povozi divjadi na cestah*. Čeprav je na Koroško prišlo kar nekaj odgovornih tudi za divjad v Sloveniji, so lovci izvedli bore malo, kdaj, kako in kaj storiti, da bo divjad plačevala manjši davek na cestah. Ker se okrogle mize ni udeležil noben koroški novinar in ker nihče ni poročal o tem, bo komisija po potrebi vseeno še sklicala novinarsko konferenco. Res je namreč, da lahko omenjena komisija veliko prispeva, da bodo tudi koroški novinarji sploh začeli pisati o bogatem poslanstvu in uspehih koroških lovcev. Zlasti s področja gojitve divjadi, o škodi na divjadi in ne le od divjadi ter nenazadnje tudi o izobraževanju lovcev in njihovi lovski kulturi. Tudi bralci slovenskih dnevnikov bi z velikim zanimanjem prebrali, kako velik davek plačuje divjad na koroških cestah in zaradi potepuških psov. O takih aktualnih vprašanjih nekateri novinarji preprosto ne pišejo radi. »So pa zato takoj

zraven, če slučajno lovec pokonča potepuškega psa ali psa, ki je pred tem zverinsko pokončal brejo srno,« pravi Kogelnik. Mogoče pa novinarji ocenjujejo, da to zadeva samo lovce!? Mor-da za take probleme sploh ne vedo? Hvala bogu, da mednje ne spadajo redni dopisniki Lovca (op. pis.)

Koroška LZ šteje 1.166 članov. Lani jih je umrlo 16, LD pa je pridobila kar 36 mladih lovskih pripravnikov. Tudi tamkajšnji lovci so leta 2006 imeli nemalo težav pri izpolnitvi letnega načrta odstrela, predvsem zaradi velikega pogina divjadi (visok sneg, ceste in potepuški psi).

»Veliko energije, časa in pozornosti smo v letu 2006 tudi koroški lovci namenili vprašanju o prihodnji organiziranosti slovenskega lovstva. Lani smo skupaj z mariborskimi lovci ustanovili svoj POZUL. Aktivno smo delovali v pripravah in nato na obeh izrednih občnih zboreh LZS. Čeprav smo tudi mi v začetku lanskega leta z optimizmom pričakovali, da se bodo razmere v lovski organizaciji končno uredile, temu ni bilo tako. Ne glede nato, da še vedno nekateri govorijo, da v slovenski lovski organizaciji ni vse tako, kot bi moralo biti, da baje še kar traja nekakšna kriza, sam menim, da ni tako. Lovsko organi-

zacijo oblikujejo ljudje in če je že kaj, potem je kriza moralno-etičnih vrednot in kriza medsebojnih odnosov. Iz lovskih vrst še vedno prihajajo pobude za širjenje nestrpnosti. Iz lastnega egoizma se tako porajajo ideje o nekakšnem preoblikovanju slovenskega lovstva. Takim idejam koroški lovci nikoli ne bomo sledili,« je med drugim odločno povedal delegatom in gostom **Dušan Leskovec**, predsednik KLZ.

Povsem drugače pa je trenutno stanje in delovanje organov LZS ocenjeval predsednik LZ Maribor **Branko Kurnik**, ki je bil na zadnjem izrednem OZ izvoljen za podpredsednika LZS. »Da slovensko lovstvo v tem obdobju ni v krizi, kot želijo nekateri ocenjevati in zagovarjati sedanje stanje, se s tako (ne)objektivno oceno tudi ne morem v celoti strinjati. Če bo v LZS še kar nekaj časa trajala sedanja nezadovoljnost, neenotnost in nezainteresiranost za končno vzpostavitev normalnih razmer za delovanje LZS, potem se slovenski lovski organizaciji in njenim članom ne piše lepa prihodnost,« je bil v uvodu kritičen Kurnik. »Večkrat sem že javno povedal, da so bile nekatere območne lovske zveze pobudnice za sklic izrednega občnega zbora LZS zgolj zato, da se končno že konča dolgotrajna stihija in negotovost v slovenski lovski organizaciji. Novembra lani se je zgodil IOZ LZS. Z njim smo naredili korak naprej, vendar očitno ne dovolj velikega! Če smo v začetku bili kljub dobri volji in optimizmu zadovoljni sami s seboj, zdaj po več kot treh mesecih, ko do februarja, do postavljenega roka, novemu izvoljenemu UO LZS še ni uspelo opraviti zadanih nalog, ocenjujem, da UO ni deloval dovolj hitro in zagnano. V območnih zvezah smo tudi razočarani, ker osnutek novih pravil LZS ni napisan tako, kot bi moral biti, in sicer tako, kot smo se v začetku dogovorili in zahtevali. Predvsem, da odločanje ne more biti samo na sedežu LZS, torej v Ljubljani, ampak mora biti tudi v ostalih območnih zvezah. Ker je v novih pravilih zapisano to povsem drugače, kot je bil dogovor, se bojim, da bo tudi v prihodnje lovski centralizem v Ljubljani, kar pa ni prav! Ker je lovцем bilo dano premalo časa za razpravo o osnutku pravil, ne vidim težav, če bi razpravo podaljšali in omogočili, da svoje pripombe podajo tudi ostali lovci. Šele nato naj bi sprejeli nova pravila LZS. Če smo veliko dragocenega časa

Letošnjega Občnega zbora KZL v Otiškem Vrhu se je udeležilo 17 delegatov od 19. Povabilu so se odzvali tudi številni gostje. LZ Slovenije je zastopal podpredsednik Branko Kurnik.

Foto: F. Rotar

in energije izgubili zaradi neljubih, a znanih dogodkov, ki so dobrodušni načeli in tudi ožigosali slovensko lovsko organizacijo doma in v tujini, potem ne hitimo tudi sedaj, ko sprejemamo nov pomemben akt za neko novo, bolj pozitivno delovanje slovenskega lovstva,« je rekel Branko Kurik.

Pozdravni nagovor je imel tudi **Mirko Kumer** iz KPL – Celovec, dolgoletni tesni prijatelj mnogih slovenskih lovcev. Zanimalo ga je, pa tudi njihove lovske funkcije in lovskega mojstra, ali ima slovenska lovska organizacija že pravo novo vodstvo. »Čeprav jih rad sproti seznanim, kolikor pač vem o trenutnih razmerah v LZS, da bo LZS tudi v prihodnje delovala v podobni obliki, kot deluje sedaj, nekateri pri nas ocenjujejo, da med slovenskimi lovci še vedno ni tiste prave povezanosti in harmonije. Slovenskim lovcom želimo, da bi svoje organizacijske težave kmalu rešili v splošno zadovoljstvo,« je v duhu iskrenega tovarštva zaželel Kumer. Kritično je poročal tudi o velikih izgubah divjadi na njihovih cestah. Povedal je, da kljub mnogim kemičnim odvrčalom in svetlobnim odbojnikom ob cestah vsako leto na njih izgubijo kar 40 % divjadi. Zato bodo lovci ob najbolj izpostavljenih cestnih odsekih namestili nove odsevnike, ki bodo oddajali moder sijaj. Omenjeni poskusni projekt bodo morale tamkajšnje lovske organizacije menda financirati same. Povedal je tudi, da v Avstriji lovci sami načrtujejo letni načrt odstrela, zato je odgovornost lovcev toliko večja od državnih služb. Pri načrtovanju imajo besedo tudi kmetje in gozdarji.

Franc Rotar

53. občni zbor LD Dobrava

Na 53. občnem zboru **Lovske družine Dobrava** iz Svete Trojice v Slovenskih goricah so razpravljali o gospodarjenju z divjadjo v minulem letu in o nekaterih perečih okoljskih težavah. Lanski odvzem srnjadi, ki je gospodarsko edina pomembna vrsta divjadi, je znašal 105 glav obeh spolov. Potepuški psi so jim pokončali 35 srn in srnjakov, nekaj živali pa je končalo pod kolesi avtomobilov na cestah. Izgube se večajo. Odstrel male divjadi je bil le simboličen, čeprav se tudi pri njih rahlo po-

večuje številčnost poljskega zajca in fazanov. Kljub temu bodo še naprej izvajali ukrepe za ohranitev teh vrst in se trudili za izboljšanje naravnih razmer za divjad nasploh, je na občnem zboru poudaril starešina **Zvonko Paluc**. Gospodar **Vlado Šteinfelcer** je opozoril tudi na večanje števila plenilcev, ki zaradi prevelike številčnosti ogrožajo malo divjad. V lovišču so dela potekala po programu, nekoliko je zatajila realizacija lovnega turizma, saj so tuji gostje na veliko odpovali lov. Na novo so uredili nekaj površin za remize in krmne njive, obdelovali so njivo pri lovskem domu in za zimsko krmljenje divjadi porabili 7 ton koruze. Letošnja zima je bila mila, zato izgub praktično niso zabeležili. V razpravi so povedali, da se nekoliko manjša zanimanje za lovske kinologije, saj imajo zdaj v LD le 6 lovskih psov, kar je odločno premalo.

Potrdili so letošnji delovni program in projekt oživljanja ter povečanja številčnosti fazanov in izboljšanja naravnih razmer za gospodarjenje s fazani v LD Dobrava za obdobje 2006–2009. Projekt je pripravila gojitvena komisija pod vodstvom **Danila Muršeca**. Na občnem zboru sta ga podprla tudi predsednik Lenarškega lovskogojitvenega bazena (LGB) **Vinko Kramberger** in predstavnik mariborske LZ **Franc Krivec**. Slednji je spregovoril še o nekaterih novostih na področju izobraževanja in organiziranosti lovstva v Sloveniji.

LD Dobrava uspešno sodeluje s prijateljsko LD Vurnat iz Duha

Foto: T. Skledar

Lovska družina Rankovci je 23. 12. 2006 lovila fazane. Na tem lovu je lovski gost Iztok Starc iz LD Bakovci - Lipovci uplenil belično fazanko. LD je poskrbela za prepariranje in je že razstavljena na steni njihovega lovskega doma.

na Ostrem Vrhu in z vsemi LD v lenarškem LGB. Na občnem zboru so vnovič opozorili tudi na posledice gradnje avtoceste med Spodnjo Senarsko in Cogetinci, zaradi katere bodo njihovi revirji dodatno prizadeti, saj se oži življenjski prostor za divjad. Sprejeli so tudi sklep o obveznem delu v lovišču in predlog, da bi se čim prej lotili priprave sprememb in dopolnitev Poslovnika LD Dobrava.

M. Toš

Foto: L. Kramberger

Udeleženci 61. občnega zbora Lovske družine Negova

61. občni zbor LD Negova

Plenilci, promet in potepuški psi jim uničujejo perjad in divjad

V lovskem domu v Negovi so se v nedeljo, 11. marca, na 61. letnem občnem zboru zbrali člani **Lovske družine Negova**, v katero je vključenih 46 lovcev. Kot je poročal starešina **Slavko Lončarič**, so bili lani lovci zelo aktivni. Ob rednih obveznostih, to je v skrbi za divjad v naravi, so veliko časa namenili obnovi doma in praznovanju 60-letnice LD, ko so razvili tudi nov društveni prapor. Skupaj s Turističnim društvom Negova - Spodnji Ivanjci so sodelovali v spomladanski akciji čiščenja okolja ter pri praznovanju 900-letnice prve pisne omembe Negove. Kot je bilo poudarjeno v razpravi, so jim pri mali divjadi naredile veliko škodo plenilske vrste, ki so sicer zavarovane, so se pa, po njihovem mnenju, preveč razmnožile. Poleg prometa jim zdravo srnjad uničujejo tudi potepuški psi. Samo lani je bilo v njihovem lovskem revirju povoženih 28 glav srnjadi. Prosto gibanje divjadi onemogoča tudi gradnja avtoceste, ki seka njihov lovski revir.

Veseli pa so, da se njihova

družina pomlajuje. Tako se na sprejem v LD že pripravljata pripravnik **Zdravko Bratuša** iz Negove in **Klemen Karlo** iz Radvencev. Moško lovsko bratovščino so popestrile tudi ženske članice društva.

Na zboru so izvolili nove organe društva. Za predsednika so izvolili **Vlada Rojka**, ki je nasledil dosedanjega starešino **Slavka Lončariča**, ki je bil starešina LD Negova kar 17 let.

Ludvik Kramberger

Volilni občni zbor v LD Rakek

Lovska družina Rakek je 3. 3. 2007 volilni občni zbor. Pregledali so delovanje LD v minulih štirih letih, s poudarkom na zadnjem letu. Lovci so ocenili, da je bilo minulo mandatno obdobje na splošno uspešno, čeprav so bile vmes tudi nekatere pomanjkljivosti. Gospodarjenje je bilo dokaj uspešno, načrti odstrela so bili uresničeni brez napak. Društveno življenje je bilo razgibano. Ohranili so se dobri odnosi s pobrateno LD Slovenske Konjice, saj je prav v tem obdobju potekalo praznovanje 25-letnice pobratenja. Lovci pobratene LD Slovenske Konjice so nas povabili v goste in nam pripravili nepozaben dan. Že kar tradicionalna sta postala vsakoletni Brzkov memorial v balinanju in izlet z avtomobili po Sloveniji (vsakega 27. aprila). Vsako leto je bilo v lovišču opravljenih okrog 1.600 delovnih ur. V sklopu le-teh smo lepo uredili tudi obe lovski koči in ob njiju obnovili balinišča.

Spremembe v Slovenskem lovstvu se LD, vsaj za enkrat, še niso grobo dotaknile, čeprav je čutiti nekakšen nemir in negotovost. Postavljajo se vprašanja, na katera še ne vemo odgovorov.

Izražena je bila skrb, kako bo naprej z gospodarjenjem, saj je cena mesa uplenjene divjadi iz leta v leto praktično nižja, drugih virov prihodkov pa LD nima. Posebej je bilo poudarjeno, da v sedanjih razmerah lovci postajajo zgolj samo še izvrševalci načrtovanega odstrela, na katerega pa lahko le malo vplivajo in so obenem zastoj delovna sila. Spregovorili so tudi o vprašanih glede nadaljnjega delovanja območne lovske zveze in o tem sprejeli sklep, da LD Rakek ostaja članica ZLD Notranjske - Cerknica. Pred podpisom pogodbe bo LD zahtevala, naj se jasno opredeli odnos med LD in ZLD Notranjske - Cerknica. Prav tako lovci niso zadovoljni s prevelikim načrtom odstrela srnjadi, saj je le-ta v številnem upadanju že nekaj let, zato bi bilo nujno nekoliko zmanjšati načrte. Neugodno je tudi načrtovano razmerje odstrela košut in telet, tako da je praktično že nemogoče opraviti načrt odstrela junic. Občni zbor je opozoril tudi na premajhno skrb za lovsko kinologijo, saj je zanimanje za nakup lovskega psa, zlasti med mladimi lovci, premajhno. Zato bo morala LD tesneje sodelovati z območnim LKD in povečati vzpodbude za nakup, šolanje in vzrejo lovskega psa.

Na občnem zboru je bilo izvoljeno tudi novo vodstvo. Predsednik je postal **Mitja Matičič**, gospodar **Miloš Rajčević**, dosednji blagajnik LD, tajnik **Adolf Trebec**, blagajnik **Aleš Gorkič**. Predsednik disciplinskega razsodišča je ostal **Anton Bajt**, predsednik NO pa dosednji predsednik LD **Edvard Lenarčič**. Vsi funkcionarji so bili izvoljeni soglasno na javnih volitvah. Tako je nastala v vodstvu LD pomembna sprememba, saj je velika večina novoizvoljenih funkcionarjev mlajših, kar daje porok za uspešno nadaljevanje in prevetritev dela v LD.

Podeljena so bila tudi odlikovanja LZS, družinska priznanja in spominski krožniki jubilatoma.

Edvard Lenarčič

Skrb za izobraževanje lovcev v ZLD Ljubljana

Komisija za izobraževanje in stike z javnostjo se je takoj po konstituiranju nove Zveze lovske družine Ljubljana, ka-

mor se je doslej povežalo 22 lovske družine, spoprijela z enim najpomembnejših področij svojega delovanja – z izobraževanjem in usposabljanjem lovcev. Na podlagi programa komisije, ki so ga oblikovali v skladu z izraženimi interesi in predlogi lovske družine, sta bila doslej opravljena že dva tečaja, in sicer tečaj za preglednike uplenjene divjadi in tečaj za uporabo lovskega informacijskega sistema – *Lisjak*.

Še posebno veliko zanimanje je vladalo za osnovni (začetni) tečaj za usposobljene osebe (preglednike uplenjene divjadi), saj je bil lani organiziran samo dopolnilni tečaj za te osebe. Dvodnevni program predavanja in pogovorov v Grosupljem na predzadnji petek in soboto v marcu, ki sta ga vodila mag. **Štefan Vesel**, dr. vet. med., in **Aljoša Beljan**, dr. vet. med., z Veterinarske uprave R Slovenije (VURS), se je udeležilo petdeset lovcev iz 19 LD. Zaradi zanimanja, predvsem pa zaradi potreb v posameznih lovske družine nameravajo tečaj ponoviti jeseni.

Udeleženci začetnega tečaja za usposobljene preglednike uplenjene divjadi, ki ga je ZLD Ljubljana organizirala 23. in 24. 3. 2007 v Grosupljem.

Enodnevni brezplačni (udeleženci zunaj ZLD Ljubljanske ZLD, pa so prispevali po 20 €) informacijskega usposabljanja za uporabo programa *Lisjak* se je v petek, 30. marca, udeležilo 22 lovcev iz 13 LD, kar je organizatorje nekoliko presenetilo, saj je svoj interes za tovrstno usposabljanje izrazilo sprva 38 članov iz 15 LD. Program *Lisjak* je udeležencem, zbrali so se na Institutu za gozdarstvo in lesarstvo, podrobno predstavil **Darko But**, pooblaščenec za ta program s strani Lovske zveze Slovenije.

Komisija pri ZLD Ljubljana je v svoj program med drugim uvrstila tudi seznanitev LD s po-

V začetku letošnjega februarja se nas je pred brežiško lovsko koč zbralo kar 126 lovcev iz štirih posavskih lovske družine.

sebnostmi novega Zakona o društvih, s poudarkom na vodenju knjigovodstva, blagajniškega poslovanja in podobno, ter pregled in usklajevanje prireditev v lovske družine. Lovskim družinam bo učinkovito pomagala tudi pri uresničevanju njihovih izobraževalnih programov, predvsem s predstavitvijo strokovno usposobljenih predavateljev za

dicionalno srečanje lovcev iz naštetih LD, ki je bil povezan s skupnim lovom na lisice. V toplem, skoraj pomladanskem jutru se nas je pred brežiško lovsko koč zbralo 126. Poleg domačih lovcev je bilo še nekaj lovske gostov iz drugih krajev Slovenije, nekaj pa tudi iz sosednje Hrvaške.

Lov je potekal med 10. in 11. uro. V pogonu in na stojiščih se je pokazalo kar nekaj zvitorepk, vendar strelci tisti dan niso bili razpoloženi in so jo lisice odnesle s celim kožuho. Sicer pa je v posavskih loviščih opaziti precej manj lisic kot v prejšnjih letih. Po statističnih podatkih je bilo v Posavju v minuli sezoni odstreljenih 500 lisic od načrtovanih 900. Torej je bil načrt uresničen le 55-odstotno. Posavski lovci smo s takšnim stanjem zadovoljni, saj je zmanjšanje števila lisic krepko opaziti pri povečanju številčnosti male divjadi drugih vrst.

Čeprav ni bilo pozdrava lovni, smo se zbrali v zaključni zboru in se dogovorili, da bomo prihodnje leto ponovno organizirali tradicionalni lov.

Nato smo odšli k malici, ki smo jo tudi tokrat pripravili brežiški lovci. V veselem vzdušju, podkrepilni z dobro malico in žlahtno kapljico iz Volčja pri Sromljah, smo se v pripovedovanju lovske zgodbe in dogodivščin zadržali krepko v popoldne, ko so proti domu odšli še zadnji.

Branko Tucovič

Franč Svetelj

35. tradicionalni lov v Dobravi

V nedeljo, 4. februarja 2007, smo lovci lovske družine Brežice, Dobova, Kapele in Globoko organizirali že 35. tra-

Srečanje lovcev LD Brežice in Dobova

Pred lovsko sezono na malo divjad 2006/2007 sta se vodstvi LD Brežice in LD Dobova

sestali in si ogledali del lovske meje, ki poteka po zemljiščih, ki so bila pred leti meliorirana, naravne meje med lovišči pa zabrisane. Z veseljem so ugotovili, da na omenjenem območju ni za nobeno stran nič spornega. Med drugim je bilo slišati tudi pobudo, da bi na tistem območju obe družini lahko lovili skupaj. Ideja je bila lepo sprejeta in v obeh lovskih družinah je bilo sklenjeno, da bo skupen lov v nedeljo, 2. 1. 2007, z zborom ob 9. uri pred gostilno Beli konjiček v Zakotu pri Brežicah.

Tisto jutro je bilo hladno in deževno, vendar se nas je kljub temu zbralo dvajset iz obeh lovskih družin. Po pozdravnem govoru starešine LD Dobova **Zvoneta Pavlina** in ob odsotnosti starešine LD Brežice ter pozdravu lovovodje **Branka Tucoviča** smo se dogovorili, da bomo najprej lovili nizvodno ob potoku Gabernica na območju lovišča LD Dobova do naselja Mostec, nato pa proti toku po območju LD Brežice do izhodišča pri Belem konjičku. Zaključili bomo s skupno malico v Gostilni Krulc na Mostecu pri Dobovi.

Lov je kljub zelo slabemu vremenu potekal gladko in brez zapletov. Tudi divjadi je bilo obilo, le v streljanju smo bili dokaj netačni. Na koncu smo k pozdravu lovini pred lovski zbor položili sedem fazanov in zvitorepko.

Zelo zadovoljni in polni vtisov, nekoliko premočeni in prezeblji, smo hitro odšli na Mostec. Tam smo ob dobri in skrbno pripravljene domači malici ugotovili, da smo dejansko sosedje in znanci, ki se vsak dan srečujemo,

vendar v tempu sodobne družbe ne namenjamo potrebne pozornosti in časa družabnosti. Prav lov je idealna priložnost za daljše druženje. Zato smo se dogovorili, da bomo na tem območju še ponovili skupne love.

Z mislijo, da nam drug v drugem ni treba iskati le tekmecev, temveč predvsem tovariške ideale, ki nas lahko le plemenitijo, smo se popoldan dobro razpoloženi razšli.

Branko Tucovič

Brežiški in dobovski lovci po končanem skupnem lovu

60 let LD Sodražica

Lani je **Lovska družina Sodražica** praznovala svojo 60-letnico ustanovitve. Sodraški lovci so kot družina skupno lovili in skrbeli za lovišče že takoj po 2. vojni, leta 1945. Izkupiček za prodane kože so vložili kot prvi dohodek v skupno blagajno LD Sodražica, ki je bila formalno ustanovljena na ustanovnem občnem zboru 7. 7. 1946 v Gostilni Drobnič v Sodražici. Sestanek je začel **Adolf Ivanc**, zapisnik pa je vodil dr. **Lado Lovrenčič**. Obširno poročilo o novih vidikih lovstva je kot takratni in tudi prvi predsednik Zveze lovskih društev Slovenije pripravil dr. **Janko Lavrič**. Občnega zbora so se udeležili še dr. **Ivan Lovrenčič**, **Jože Vesel**, **France Vesel**, **France Pajnič**, **Karel Henigman**, **Alojz Arko**, **France Prijatelj**, **Alojz Lušin** in **Jože Pakiž**. Sprejeli so pravilnik LD, katerega predlog je pripravil dr. Janko Lavrič, ter izvolili ožji upravni odbor v sestavi: dr. Janko Lavrič, starešina, **Adolf Ivanc**, gospodar, in dr. **Lado Lovrenčič**, tajnik. Že 1. 11. 1946 je imela LD Sodra-

žica 1. posvet, na katerem so bili sprejeti tudi novi člani, tako da je takrat LD štela 21 članov. Med njimi je bil tudi Boris Lovrenčič, ki je še vedno med nami.

Korenine lovstva v ribniško-kočevskih gozdovih pa segajo še daleč nazaj. Že leta 1894 je bil v Ribnici ustanovljen eden prvih lovskih klubov na Slovenskem, in sicer 13 let pred ustanovitvijo *Slovenskega lovskega kluba*. Leta je bil ustanovljen leta 1907 in se je čez dve leti preimenoval v *Slovensko lovsko društvo* z inicialkami SLD in društvenim znakom gamsa – Zlatoroga, ki je simbol slovenskih lovcev. Letos bomo praznovali stoto obletnico ustanovitve. Ustanovitev Slovenskega lovskega kluba je prvenstveno delo rojaka dr. Ivana Lovrenčiča, rojenega 1. 1878 v Sodražici. Dr. Lovrenčič je vse svoje življenje posvetil organizaciji slovenskih lovcev in lovski kinologiji ter ostal zvest tudi našemu sodraškemu lovišču. Ob njegovem zgledu in šoli je v naši dolini zrasla vrsta odličnih lovcev in kinologov, med katere kot najpomembnejša sodita Adolf Ivanc in dr. Janko Lavrič. Oba sta odlično sodelovala predvsem na kinološkem področju. Dr. Lavrič je kot prvi predsednik Zveze lovskih društev Slovenije odločilno sodeloval pri nastajanju prvega povojnega lovskega zakona, na kinološkem področju pa je pomembna izdaja njegovega knjižnega dela *Moj pes*. Adolf Ivanc je že leta 1936 ustanovil psarno Sodraško, v kateri je sam vzredil 57 mladičev kradkodlakih istrskih goničev. Na njegovo pobudo je LD Sodražica ustanovila tudi psarno Travnogorsko in ob njegovem vodstvu uspešno nadaljevala z vzrejo kratkodlakih istrskih goničev kot avtohtone pasme.

Zdaj Lovska družina Sodražica šteje 40 članov, pred leti pa jih je bilo že 64. Ob praznovanju 65-letnice obstoja organizacije slovenskih lovcev, ki so jo praznovali na slovesnosti 10. septembra 1972 na Travnih gori, je LD razvila svoj lovski prapor, ki ga ob različnih priložnostih s ponosom razvije še dandanes. Vidno in pomembno je bilo tudi delo LD na kulturnem področju. Zlasti pevski oktet, pod vodstvom našega člana **Franca Gornika**, je vrsto let uspešno deloval in lovsko pesem ponesel po vsej Sloveniji. Za svoje delo je prejel tudi vrsto priznanj. Žal je njegovo delo zamrlo; pogrešamo ga. Ob tej priložnosti velja posebna zahvala vsem tistim lovcem, ki

Skupinska fotografija članov LD Sodražica ob 60-letnici LD

so s svojim vestnim in požrtvovalnim delom omogočili, da LD Sodražica še vedno uspešno deluje. Upravljanje in gospodarjenje z več kot 5.000 ha velikim loviščem je namreč vedno zahtevnejše opravilo, ki poleg poznavanja gospodarjenja z divjadjo terja tudi veliko drugih strokovnih znanj. Nujno potrebno je tudi poglobljeno sodelovanje z drugimi uporabniki prostora, predvsem pa z organi lokalne in širše skupnosti, Zavodom za gozdove in vsemi drugimi organi, katerih pristojnosti spadajo tudi na področje lovstva.

Kljub dolgoletnemu uspešnemu delovanju se LD srečuje z nekaterimi težavami, ki pestijo večino LD, in sicer predvsem s starostjo članstva in precej neurejeno lovsko zakonodajo. Povprečni član LD je bil namreč rojen leta 1947 in je letos praznoval 58 let, podobno stanje je tudi v večini LD po Sloveniji.

LD Sodražica je ves čas od ustanovitve članica Zveze lovskih društev Kočevje in je to ostala tudi zdaj, ko združevanje v območne lovske zveze po Za-

konu o divjadi in lovstvu iz leta 2004 ni več obvezno. Po prepričanju večine LD v Sloveniji je to vsekakor zelo koristno, če že ne kar nujno za vzpostavitev normalnega delovanja slovenske lovske organizacije, ki se tudi v samem vrhu že kar nekaj let sooča s krizo, kar lovstvu vsekakor ni v prid. Treba je sicer priznati, da je velik del krivde za nastalo stanje mogoče pripisati tudi zakonodajalcu, saj po sprejetju ZDLov-1 2004, ki je uvedel koncesijski sistem lova, ni sprejel ustreznih koncesijskih aktov, ki bi omogočili celovito uveljavitev zakona in sklenitev koncesijskih pogodb. Sprejeta sta bila sicer Odlok o lovskoupravljalških območjih (LUO) in Odlok o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah, a to ni bilo dovolj, saj preostali izvršilni predpisi niso bili sprejeti. To je zaradi smiselne uporabe obstoječih predpisov v lovsko organizacijo in tudi njen vrh vneslo še dodatno zmedo.

Zakon o divjadi in lovstvu je bil že v fazi sprejemanja in po njegovi uveljavitvi deležen kritik nekaterih, ki nikakor niso mogli

sprejeti koncepta novega zakona, ki temelji na lovski pravici kot samostojni pravici in ni vezana na lastninsko pravico na zemljišču. Vložene so bile številne pobude za oceno ustavnosti zakona, v pripravi pa je bil tudi nov zakon, ki je temeljil na družinskih osnovah.

V dobro lovstva in lovske organizacije upamo, da je v tej zmedbi dokončno naredila red odločba Ustavnega sodišča RS z dne 9. 11. 2006, ki sicer ugotavlja nekatere neskladnosti zakona z Ustavo, a zakon v svojem bistvu ostaja nespremenjen in so v pripravi le uskladitve z ustavno odločbo. Kot izhaja iz zelo obsežne obrazložitve ustavne odločbe, je imela, zgodovinsko gledano, lovstva pravica na ozemlju zdajšnje Republike Slovenije dve obliki. V času fevdalizma in po 2. vojni je bila lovstva pravica samostojna pravica, ki ni bila vezana na lastninsko pravico na zemljišču. Od marčne revolucije leta 1848 do 2. vojne pa je lovstva pravica izvirala iz lastninske pravice na zemljišču. Glede na navedeno je zakonodajalec izbral eno od mogočih oblik in je lovsko pravico uredil kot samostojno pravico javnopravne narave, ki ne izvira iz lastninske pravice na zemljišču. Pričakujemo, da bo ravno ta odločba Ustavnega sodišča tisti temelj, ki bo lovstvu v Sloveniji in njegovi organizaciji dal nov zagon.

Evgen Ivanc st.

60 let LD Fajti hrib - Renče

Tudi LD Fajti hrib Renče je leta 2006 praznovala svojo 60-letnico.

Bilo je takrat, ko del Primorske še ni bil priključen Republiki Sloveniji. Kljub temu je prišla pobuda, naj se lovci organizirajo. Nekaj zanesenjakov se je odločilo, bilo jih je le pol ducata, da bodo ustanovili svojo lovsko družino. Vodil jih je že tedaj izkušen lovec **Ivan Stepančič - Tita**, odločno pa mu je stal ob strani **Martin Mozetič**. Stepančič je bil prvi starešina, Mozetič pa dolgoletni tajnik družine. To se je dogajalo oktobra 1946. Takrat je bilo lovišče še veliko: obsegalo je levi breg Vipave v spodnji Vipavski dolini in del Krasa. Srečanja s Kraševci, takrat smo bili ena družina, so bila, še posebno na skupnih lovih, vedno prijetna. Tudi zdaj se še srečujemo in smo lovski ter osebni prijatelji.

Predsednik ZLD Kočevje Štefan Vesel je za izjemne zasluge za razvoj LD Sodražica, ZLD Kočevje in širše izročil Borisu Lovrenčiču, edinemu še živemu in aktivnemu članu LD Sodražica, veliko zlato plaketo ZLD Kočevje, ki so jo podelili prvič.

Člani LD Fajti hrib - Renče ob 60-letnici

Dobro desetletje pozneje, leta 1958, se je lovišče razdelilo. Od takratnih dobrih 7.000 ha je LD Fajti hrib - Renče podedovala okrog 2.800 ha. Levji delež je dobila LD Trstelj. Vsa podedovana površina pa ni lovna. Tod je nekaj vasi, še več je zaselkov in raztresenih kmetij. Nekaj je namreč obdelovalnih površin, ki so zdaj ograjene. Lovišče je zelo bogato: prevladuje srnjad, veliko je divjih prašičev, v lovišče se spontano naseljuje jelenjad. S številčnostjo male divjadi se ne moremo pohvaliti. Izjema so race mlakarice, ki imajo ob reki Vipavi in v glinokopu v Renčah ustrezne razmere za življenje, če jih le lovci prevečkrat ne vznemirjajo. Lovska družina ni bogata po obsežnem lovišču, šteje pa 73 delovnih članov.

Lani 1. oktobra je članstvo LD Fajti hrib - Renče praznovalo svoj 60. rojstni dan. V lovskem domu na Kremancah, ki je ponos lovske družine, smo se odločili za slavnostno sejo občnega zbora, dva tedna pozneje pa za praznovanje z mnogimi povabljenimi gosti. O ustanovitvi lovske družine, lovišču, divjadi v njem, aktivnostih lovcev in mnogih uspehih je spregovoril starešina **Franc Ferfolja**. Poleg mnogih lovcev, njihovih svojcev in drugih so jubilej počastili in vse zbrane pozdravili **Bogdan Mahne**, predsednik LZ Slovenije, za OZUL **Marino Kontelj** in **Aleksander Petrič**, predsednik IO ZLD Gorica. Tam je bil tudi **Edvard Krašna**, predsednik skupščine ZLD Gorica in v. d. glavnega urednika glasila Lovec.

Praznovanje so popestrili KUD Domžalski rogisti, najbolj prišerna pa sta bila učenka in učenec **Patricija** in **Žanet** z izvirnimi recitacijama o renškem lovcu, ki ju je za to priložnost napisala njuna učiteljica.

Ob slovesnosti so lovci prejeli priznanja ZLD Gorica in odlikovanja LZS. Da se po prijetnem srečanju v čudoviti naravi in še lepšem vremenu spodobijo tudi nekaj pojedsti in popiti, pa lovski tovariši in gostje dobro vemo.

Jože Podbršček

Prizorišče slavnostne skupščine LD Šmarna gora

60 let LD Šmarna gora

Lovska družina Šmarna gora je lani septembra praznovala 60-letnico delovanja. Ob svojem jubileju so pripravili različne prireditve, lovski razstavi, zgibanko o zgodovini in aktivnostih lovske družine ter natisnili majice s svojim logotipom in napisom *Loviti je naravno*. Vsi dogodki so potekali pod budnim nadzorom pripravljalnega odbora, katerega člani so pokazali veliko delovne vneme in truda. Po svojih najboljših močeh so k uspešnemu praznovanju pripomogli tudi drugi člani LD Šmarna gora.

Praznovanje 60-letnice se je začelo prvo septembrsko soboto s **slavnostno skupščino** pred

lovsko kočjo v Zavrhu pod Šmarno goro. Šmarnogorske lovce, predstavnike sosednjih LD in lovskih organizacij iz OZUL ter povabljene goste, ki na kakršen koli način sodelujejo z lovsko družino, je v meglenem jutru nagovoril predsednik LD Šmarna gora **Silvo Anžin**. V svojem govoru je poudaril, da tako kot pred šestdesetimi leti ključne naloge šmarnogorskih lovcev ostajajo skrb za ohranjanje in gojitev divjadi ter varovanje narave. Vendar v zadnjih letih to delo zaustavljajo težave pri organiziranosti in učinkovitosti lovske organizacije, saj nasprotniki lovstva kaj hitro izkoristijo njihovo nemoč. Tako se v medijih vse večkrat pokaže zgolj črno-bela podoba lovcev.

Lovska zveza Slovenije je zaradi zaslug pri varstvu in gojitvi divjadi, spoštovanja lovske etike, za delo v organih upravljanja, lovišču, OZUL, mentorstvo in krepitev medsebojnih odnosov ter za ohranjanje slovenske lov-

Militarova, skupaj z zloženko pa ga je oblikoval član **Božo Frišek**.

Slavnostno skupščino, ki se je je udeležilo približno 110 udeležencev, so glasbeno obarvali **Domžalski rogisti** in pevka **Jožica Kališnik** ob spremljavi harmonikarja **Boža Matičiča**. Po proslavi sta sledila prigrizek in ogled lovske razstave, ki so jo šmarnogorski lovci pripravili v lovski koči. Tam so uredili več tematskih kotičkov, kjer so s sliko in besedo predstavili različne aktivnosti LD: od predstavitev različnih živali, strelstva, kinologije, vsakoletnih čistilnih akcij, skupnih lovov in strelskih tekmovanj pa do krsta lovskih pripravnikov.

Člana LD Šmarna gora, **Andrej Militarov** in **Franc Barbič st.**, sta pripravila tudi **razstavo Živalski svet na vrhu Šmarne gore**. Andrej Militarov je razstavil svoja likovna dela, pri katerih se osredotoča predvsem na lovsko oziroma živalsko motiviko, Franc Barbič st. pa se je predstavil s svojimi ročno izdelanimi, unikatnimi rezbarskimi deli.

Ob 60-letnici so organizirali še tradicionalno **strelsko tekmo v spomin na Janeza Bokala**, na kateri so najvišjo skupno uvrstitev dosegle ekipe: 1. mesto LD Trebnje (P. Flis, K. Sadar in I. Slak); 2. mesto LD Domžale (J. Pavli, R. Pirš in M. Ajtnik) in 3. mesto LD Medvode 1 (R. Andrijašič, J. Barle in J. Mrak). Med strelci veterani pa so bili najboljši: 1. mesto T. Markič, 2. mesto F. Barbič st. in 3. mesto L. Pavlovič. Šmarnogorski lovci niso pozabili tudi na krajane Zavrha, za katere so organizirali skupinski ogled lovske razstave, kratek klepet in skuhalo divjačinski golaž.

LD Šmarna gora je bila ustanovljena 15. 8. 1946 z namenom, da bi divjad lovili organizirano

ske kulture predvsem zadnjih deset let odlikovala nekatere člane LD Šmarna gora. Tako so na slavnostni skupščini znak za lovske zasluge prejeli: **Vincenc Gregorš**, **Franc Krajnc**, **Peter Milač**, **Pavle Povše**, **Ivan Ramovž**, **Tone Turk** in **Franc Zupanc**. Red III. stopnje so prejeli: **Tone Brank**, **Božo Frišek**, **Franc Gostič**, **Marjan Jerneje**, **Janez Mehle**, **Franc Mihovec**, **Bernard Šesek** in **Bogo Tramsšek**. Z redom II. stopnje pa sta bila odlikovana **Silvo Anžin** in **Franc Barbič st.** Povabljenim gostom in vsem 49 članom LD Šmarna gora je LD za spomin na praznovanje izročila jubilejna družinska priznanja, zgibanko in majico. Slika na priznanju je delo člana in slikarja **Andreja**

Starešina **Silvo Anžin** prejema priznanje LZS – red II. stopnje.

in lovsko pravično. Na ustanovnem občnem zboru so se vsi strinjali, da je treba lovsko dejavnost voditi organizirano in v prvi vrsti poskrbeti za divjad in ohranjanje vse bolj ranljive narave. Skozi leta so se meje lovske družine večkrat spreminjale. Zadnja sprememba je nastala leta 2004, ko je država vrnila še preostali del lovišča nekdanje LD Smlednik. Tako lovišče LD Šmarna gora zdaj meri 4.586 ha, od tega je 3.961 ha lovne površine. Ker država LD še ni podelila koncesije za upravljanje lovišča, z vrnjenim loviščem zaenkrat še ne morejo upravljati.

K povezanosti družine je pomembno prispevala gradnja lovske kočice v Zavrhu, s katero so začeli leta 1957. Zdajšnjo podoba je dobila šele leta 1986, šte-

ni tradicionalni lov treh družin in strelsko tekmo za memorial Janeza Bokala. Hkrati sodelujejo s šolami in vrtci, za katere pripravijo različna predavanja ali predstavitve. Vse uspešnejše in odmevne postajajo tudi vsakoletne čistilne akcije, ki se jih šmarnogorski lovci redno udeležujejo v sodelovanju s Turističnim društvom Tacen in Zgornje Pirniče.

LD Šmarna gora je v minulem obdobju uspešno razvila in razširila svojo dejavnost. Prihodnost ostaja v rokah zdajšnjih lovcev in političnih dogodkov. Zato lahko končamo z mislimi Silva Anžina, ki pravi: »Naloga vsakega posameznika je, da z naravo ravna preudarno, razumno in s ciljem, da lepoto in življenje, ki nas obdajata, preda zanamcem.«

Anja Frišek

Lovci Lovske družine Tomišelj ob 60-letnici

prvi upravni odbor. Sestavljali so ga starešina prof. dr. **Igor Tavčar**, tajnik **Vinko Varova** in gospodar **Janez Žitnik**. Novoustanovljeni LD je bilo z razglasom o zakupu lovišč dodeljeno lovišče v izmeri več kot 3.000 ha. Podobno velikost ima lovišče še dandanes in se razteza od reke Ljubljanice pa do vrha Krima. Lovišče so dobili v zakup šele oktobra 1946. Zanj so plačali 1 dinar za hektar, največ pa je bilo dovoljeno 20 lovcev. Glavna dejavnost članov je bila skrb za urejenost lovišča in ustrežno številčnost divjadi. Nikoli ni manjkalo krmišč, urejenih kaluž. Zgodaj so ugotovili, da je pomembno divjad tudi lovsko pravično loviti. Lovci so poleg lovišča za svoja srečanja, sestanke in drugo delo potrebovali prostor. Dolgo so se zbirali po raznih gostilnah ali družbenih domovih od Strahomerja do Ljubljane. Ker finančne možnosti niso dovoljevale gradnje lastnega doma, so leta 1954 v Strahomerju vzeli v najem manjšo staro hišo in jo preuredili v lovsko kočico, ki so jo uporabljali vse do leta 1969. Tudi med lovom na Krimu so potrebovali vsaj skromno zavetišče za prenočitev, saj so bile takrat slabe možnosti za prevoz na lov. Leta 1957 so slavnostno odprli brunarico pod vrhom Krima. Delo je bilo težko, saj na vrh Krima še ni bila zgrajena cesta tako kot dandanes. Vrh Krima je takrat označevala le trigonometrična točka. Pot do lastnega lovskega doma pa ni bila hitra. Ko je število lovcev presseglo število 50, so začeli razmišljati o gradnji lovskega doma. Kot je v navadi, je bil ustanovljen gradbeni odbor. Parcelo so kupili na pobočju Krima, na kra-

ju, imenovanem Planinca. V dobrih štirih letih je bil dom zgrajen in leta 1986 predan svojemu namenu. Ni mogoče opisati vseh žuljev in naporov, da so v štirih letih uresničili program. Zdaj smo veseli, da imamo lep dom in hvaležni smo vsem, ki so sodelovali pri gradnji, in tistim, ki so prispevali les oziroma drugače podprli gradnjo. Denar za gradnjo se je zbiral na različne načine, tudi z organizacijo veselice. S skupnimi prizadevanji lovcev LD Tomišelj in dobro voljo ljudi, ki so pomagali s svojimi prispevki, je bil ob 40-letnici LD odprt lovski dom. Na začetku ga je razsvetljeval še agregat; šele leta 1995 so na Planinco pripekljali elektriko, za kar so tudi poskrbeli naši lovci.

V vseh teh letih se je razvijalo naše aktivno društveno življenje, ki se je izkazovalo tudi v sodelovanju z drugimi lokalnimi društvi in šolami na tem območju. V LD sta se začela razvijati strelstvo in lovsko kinologija. Že pred 45 leti so v poslovnik našega lovskega društva zapisali, da vsakemu novemu članu priporočajo, naj čim prej nabavi risanico, da bo lahko lovsko pravično uplenil veliko divjad, ki dominira v našem lovišču na Krimu. LD Tomišelj je v svojem programu izobraževanja pripravila tudi predavanje dr. prof. **Franceta Avčina** (izumitelja univerzalne krogle ABC) o lovski balistiki. Leta 1970 je bil pred začetkom lovne sezone uveden stalen in obvezen letni preskus orožja ter lovske sposobnosti. Konec 60. let je v Slovenijo začelo prodirati strelstvo; na glinaste golobe najprej v Pomurju, nato tudi v Ljubljanski kotlini. LD tudi pri tem ni stala ob strani in je leta 1967 na zasil-

Prizor z razstave lovskih trofej v lovski koči LD Šmarna gora

vilne obnove pa so vse do danes potekale le s prostovoljnimi delom članov. Ob koči sta zaradi stiske s prostorom nastali tudi lesena lopa in betonirana plošča, saj kočico pogosto najamejo za različne prireditve in praznovanja.

Šmarnogorski lovci že 60 let vzorno skrbijo za ohranjanje divjadi in varovanje narave. Spomladi redno polnijo solnice, v hudih zimah pripravijo krmilnice za veliko in malo divjad, jeseni in pozimi pa poskrbijo za ptice pevke. Redno vzdržujejo lovske naprave, s cestnim podjetjem sodelujejo pri postavljanju prometnih znakov in s kemično zaščito preprečujejo prehode divjadi čez cesto. Vsako leto za krajane in svojce organizirajo tradicionalni izlet po Sloveniji, ki vključuje ogled lovskega znamenitosti in posebnosti. Redno sodelujejo tudi s soslednjimi LD, saj skupaj organizirajo vsakolet-

60 let LD Tomišelj

O lovu in življenju na območju Ljubljanskega barja in Krima je bilo napisanih nekaj zanimivih knjig. Naša LD je ob svoji 50-letnici izdala lep in vsebinsko bogat almanah. Na območju LD Tomišelj se lov ni začel šele pred 60-letji. Pred drugo svetovno vojno so na območju Barja in Krima lovili zakupniki lovišč, ki so na lov lahko povabili svoje prijatelje. Ko je bil po vojni zopet čas, da se je razmišljalo o ureditvi lovstva, so zainteresirani domačini za lov, skupaj s predvojnimi lovci (med njimi je bil tudi nekdanji zakupnik lovišča), začeli iskati možnost za ureditev upravljanja z loviščem. Začasni zakon o lovu iz julija 1946 je omogočil, da so ustanovili LD Tomišelj. To se je zgodilo v začetku septembra, ko se je deset lovcev zbralo v gostilni v Tomišlju, kjer so izvolili

nem strelišču organizirala družinsko tekmovanje. Tako se je začelo vsakoletno tekmovanje, ki je preraslo v vsakoletno strelsko prvenstvo LD z odmevnim družabnim srečanjem, ki pa žal zadnja leta zamira. Leta 1966 so na tekmovanju lovskih družin pri Slavkovem domu naši člani osvojili 1. mesto in enega od množice poznejših pokalov. Kot pionirsko delo lahko štejemo organizacijo prvega strelskega tekmovanja Barjanskega bazena v Tomačevem. V tistih časih so se porodile tudi ideje o strelskem srečanju sosednjih LD, ki se zdaj imenuje TRIB in vključuje Lovske družine Tomišelj, Rakitna, Ig in Borovnico.

Loviti ne moremo brez dobrih lovskih psov, zato potrebujemo usposobljene vodnike. Zlasti za lov na polju so že leta 1949 pridobili prve pse ptičarje in zdaj se naši člani lahko pohvalijo s kakovostno vzrejo pa tudi z dobro usposobljenostjo lovskih psov. Žal je takih vse manj. Na travniku pod našim domom smo zgradili tudi sodoben vadbeni rov za pse jamarje.

Skratka, v LD Tomišelj je vseh 60 let, poleg lova, potekalo še mnogo aktivnosti, ki so oblikovale podobo LD. Čas seveda ne stoji in spremembe v družbi so segle tudi na področje lovstva, čeprav je Slovenija lahko upravičeno ponosna na dosežke pri ohranjanju raznovrstnosti in na številčnost divjadi. Medvedov, te največje evropske zveri, imamo na pretek, celo za izvoz. Vendar njihovo številčnost določa MOP, ki pa samo ne zmore niti prešteti vseh medvedov. Kljub dolgoletnim dosežkom lovcev pri ohranjanju narave in divjadi so nastale spremembe zakonodaje, ki v sebi prinaša spremenjen način upravljanja lovišč. Stari Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi je določal, naj se ves prihodek iz lovišča povrne v lovišče. Novi uvaja koncesnino, zato pa zmanjšuje delež, namenjen za divjad. Lovci nimamo več odločujočega vpliva na načrtovanje staleža divjadi. Kaj pomenijo koncesnine in zasebna lovišča, smo v zadnjih letih lahko videli na Hrvaškem ... Druga nevarnost za društvo je vse večje vrednotenje materialnih dobrin. Ob naši 60-letnici je tudi LD Tomišelj v evroobmočju. Osebnostno upam, da ne bomo začeli vse meriti skozi evro, da nam bo ostalo še dovolj volje in časa za prostovoljno delo, za prispevek k ohranjanju narave in skrb za divjad!

Lado Bradac

70 let lovstva v Grižah

LD Gozdnik - Griže je letos praznovala 70-letnico lovstva v svojem kraju. Jubilej smo obeležili avgusta z osrednjo prireditvijo v času praznika KS Griže.

V jubilejnem letu je LD povečala aktivnosti na več področjih. Uspešno je organizirala lov-

Člani LD Gozdnik - Griže so leta 2006 praznovali 70-letnico lovstva v svojem kraju.

sko strelsko tekmovanje sosednjih lovskih družin in družabno srečanje krajanov KS Griže. V krajevni šoli smo bili lovci prisotni pri poučevanju mlajših o poslanstvu lovcev pri varstvu narave in divjadi v njej. Glede naravnega prehranjevanja divjadi pa je LD s Skladom kmetijskih zemljišč sklenila večletno pogodbo za vzdrževanje in urejanje travno-pašnih in njivskih površin v zaraščanju ter začela urejati površine v prvotno stanje.

Velik obseg dela in s tem tudi zajeten finančni zalogaj pa smo si člani zadali pri obnovi lovskega doma na Gozdniku. Kritina na domu je bila dotrajana in ekološko sporna, okna niso več tesnila. Z delom, organiziranim pristopom in tradicionalno trmo ter zagnanostjo nekaterih članov smo uspešno opravili tudi to delo.

V času krajevnega praznika je LD v niz prireditev uvrstila tudi svoj prispevek in krajanom ter drugim obiskovalcem prikazala zgodovino in delovanje LD v obdobju svojega delovanja in lovstva nasploh, uredila lovsko razstavo. Oblikovalci razstave so želeli obiskovalcem prikazati poleg prehojene poti griških lovcev tudi dinamiko spremembe številčnosti divjadi v lovišču, vzroke za zaskrbljujoče stanje in prizadevanja lovcev, da bi omejili

negativne trende na področju lovstva, če jih že ne bi popolnoma ustavili. Del razstave je bil namenjen tudi prikazu stanja škode na divjadi in zaradi nje ter prizadevanjem za razumevanje in urejanje tega perečega področja. Razstavo je obiskalo veliko ljudi in na prošnjo vodstva šole je bila podaljšana zaradi organiziranega ogleda vseh učencev.

Jubilejne aktivnosti in prazno-

Jernej Kontelj, Slavko Kogej, Maks Šaber in Alojz Zega) ter ustanovili LD Bukovje, katere lovišče je obsegalo tedanjih 5.780 ha. Od te površine so strnjeni gozdovi zavzemali glavni delež. Ob prevzemu lovišča je bila številčnost divjadi zelo skromna, v njem je prevladovala srnjad, na obdelovalnih površinah pa je bila še zadovoljiva številčnost poljskega zajca. S pravnimi gojitvenimi smernicami pa je v minulem obdobju članstvu uspelo povečati stalež divjadi. Dandanes je srnjad na zadovoljivi ravni, poleg nje je zdaj v veliki meri zastopana tudi jelenjad, gams v nekoliko manjšem številu, stalno prisoten pa je tudi divji prašič. Od preostale divjadi so v lovišču stalno še medved, jazbec, divja mačka, ris, lisica in občasno tudi volk. Kljub zaraščanju in vedno manjšim kmetijskim površinam se je obdržal poljski zajec.

Vidni uspehi gospodarjenja z loviščem in divjadjo so v članstvo pritegnili nove člane, tako da je leta 1970 LD štela 29 članov, leta 1980 72 članov, največ pa leta 1990 – 84 članov. Zdaj LD Bukovje šteje 57 članov.

Po razvitju prapora, leta 1976 v takratni gozdarski hiši v Zagori (Požarjeva koča), sta se pokazali potreba in želja po lastnem lovskem domu, ki smo ga zgradili v letih 1977 do 1980. Slavnostno smo ga odprli 27. julija 1980. leta.

Lovišče LD Bukovje spada med srednjegorska lovišča in v območno združenje upravljavcev lovišč Zahodnovisokokraškega lovskoupravljalnega območja (ZVK LUO).

Družina je tudi članica Postojnsko-Bistriške ZLD.

Člani LD smo 60-letnico praznovali pri lovskem domu ob prisotnosti družic, prijateljev in gostov.

Milan Simčič

60 let LD Bukovje

Septembra leta 1946 so se zbrali ljubitelji narave in lova (Franc Čuk, Artur Knežavrek,

Tudi člani LD Bukovje so lani praznovali 60-letni jubilej.

Náš dolgoletni član **Janko Razpet** se je rodil 27. 12. 1931 na samotni kmetiji v vasi Straža pri Cerknem. Že v mladosti je imel veliko možnosti spoznavati nara-

vo in dogajanje v okolju, ki ga je vedno bolj priklepalo nase, zato si je želel postati gozdar. Po končani nižji gimnaziji v Cerknem se je leta 1948 vpisal na Srednjo gozdarsko šolo, kjer je leta 1949 opravil lovski izpit. Leta 1950 je bil sprejet v LD Cerkno in po končani srednji gozdarski šoli začel aktivno delovati v raznih komisijah. Spomladi leta 1954 so LD Cerkno razdelili na tri lovišča: Cerkno (zdaj Porezen), Otavnik in Šebrelje. Ker je bil Janko takrat vodja logarskega okoliša Šebrelje, je postal tudi član LD Šebrelje. Leta 1954 je bil službeno premeščen v Tolmin in dve leti zatem tudi postal član LD Tolmin, kjer je že naslednje leto sprejel naloge tajnika, ki jih je opravljal dva mandata po dve leti. Leta 1972 je bil izvoljen v UO ZLD Gorica, poleg tega je skrbel tudi za lastno lovsko izobraževanje in v tistem letu uspešno opravil izpit za lovškega mojstra. Na Skupščini ZLD Gorica je bil leta 1975 izvoljen za predsednika UO. To nalogo je opravljal dva mandata in leta 1980 je bil na Skupščini ZLD Gorica izvoljen za predsednika Skupščine, ki jo je prav tako opravljal dva mandata. V času od 1975 do 1980 je bil kot predsednik IO ZLD Gorica po pravilih LZS član UO LZS. V tistem času je bil aktiven član tudi raznih komisij: za izobraževanje in stike z javnostjo, za tujski turizem in ocenjevanje trofeje. Na predlog predsedstva LZS je bil oktobra 1982 imenovan za člana delegacije LZS za Skupščino LZ Jugoslavije, ki je bila decembra 1982 v Arandelovcu. Na tisti skupščini so ga izvolili za člana NO LZJ, kjer je aktivno sodeloval. Od leta 1980 do 1988 je bil predsednik komisije ZLD Gorica za sodelovanje z zamejstvom in je zaslužen za dogovor o skupnem gospodarjenju z divjadjo v obmejnem prostoru na obeh straneh državne meje med ZLD Gorico in Lovsko federacijo Videmske pokrajine. V tistem času je navezal tesne stike z lovci z avstrijske Koroške, zlasti s Klubom prijateljev lova iz Celovca.

Janko z veseljem pove, kako je bilo z njegovo pobudo o naselitvi race mlakarice na Tolminskem, ki je izredno dobro uspela, saj so se race v nekaj letih razširile na celotno porečje reke Idrije in precejšen del Soče. Bil je aktiven na področju izobraževanja v lovstvu, kjer je poseben poudarek dajal varstvu narave in doslednemu spoštovanju lovskih običajev. Več kot 20 let je bil predavatelj na tečaju za lovške izpite in član Izpitne komisije pri ZLD Gorica. Na izobraževalnem področju lovcev je aktiven še vedno. Od leta 1994 je stalen član Komisije za letni pregled in oceno odstrela in izgub divjadi v Triglavskem LUO, od leta 1997 do 2004 je bil predsednik navedene komisije, zdaj pa je njen aktivni član. Je tudi vsakoletni organizator tradicionalne brakade na lisice in zajce v Kneških Ravnah. 10. oktobra lani je bila tam že 40. prijateljska brakada, ko se je zbralo okrog 55 lovcev s 25 psi goniči. Veliko je pripomogel pri ustanovitvi Društva Slovenskih lov-

cev Furlanije - Julijske krajine - Doberdob, ki je bilo ustanovljeno leta 1976. Na področju društvene dejavnosti ima veliko zaslug za izredno dobro sodelovanje med LD Tolmin in LD Radenci. Leta 1978 je nastalo trojno pobratenje: med LD Tolmin, Ljubinj in Radenci. Zaradi vsestranskega sodelovanja na področju lovstva so Janka imenovali za častnega člana v: LD Radenci, Društvu slovenskih lovcev FJK - Doberdob, Klubu prijateljev lova - Celovec in Klubu športnih lovcev Furlanije.

Da je jubilarant na področju lovstva dal izjemen osebni prispevek, dokazujejo tudi lovška priznanja in odlikovanja: znak ZLD Gorica, poseben znak ZLD Gorica, plaketa ZLD Gorica, red III. II. in I. stopnje LZS in srebrni red LZJ ter red dela s srebrnim vencem RS.

Janko najbolj uživa in brakadah ob melodijah psov goničev in zvokih lovškega roga, na zadnjih pogonih pa ob melodijah, ki jih iz diatončnih harmonik izvabljajo domači godci: Pavle in Vinko iz Kanomelj, Jože z Vojskega, Aldo z Idrije, Lojze s Kovačevega Rovta, Janko iz Lazca, katerim se včasih priključijo še citrar Joško.

LD Tolmin je ponosna, da ima v svojih vrstah takega lovškega tovariša, zato mu ob njegovi 75-letnici iskreno čestitamo. Ker je to prva priložnost, da lahko opišemo vse njegove zasluge na področju lovstva, mu želimo, da bi se še naprej udeleževal na lovih ter drugih lovskih srečanjih.

LD Tolmin, LD Radenci in LZS

Janez Steržaj je 5. decembra 2006 praznoval visok življenjski jubilej, 80-letnico. Kljub vsemu, kar je v teh letih doživel, pravi, da je s svojim življenjem zadovoljen. Po očetju je podedoval veselje do glasbe in zelo rad je tudi zaigral na »frajtonarco«, prav tako pa je bil aktiven član in igralec pri Kulturnem društvu na Rakeku. Rad in lepo je tudi zapel in še vedno zvonko odmeva njegov glas s kora domače farne cerkve. Skozi vsa njegova službena leta pa je imel, kot revizor in računovodja, opravka s številkami, kar je s pridom uporabil tudi v lovski organizaciji.

Vse to in še marsikaj je Janez počel v svojem življenju, predvsem pa je bil in ostaja lovec s srcem in dušo. Lov mu ne pomeni le sprostitve, temveč je zanj stil življenja.

Lovec je postal daljnjega leta 1953. Včlanil se je v LD Rakek in ji ostal zvest do danes. Že kmalu po vstopu v lovsko vrsto je začel sprejemati odgovorne funkcije. Že leta 1955 je prevzel naloge tajnika LD in jih opravljal do leta 1961, za tem pa še enkrat od 1962 do 1972. Od leta 1973 do 1977 je bil predsednik finančne komisije pri ZLD Notranjske. V letih 1980 in 1981 je bil predsednik NO LD Rakek, leta 1982 je bil član gospodarske komisije pri LD Rakek, blagajnik LD Rakek pa je bil od 1966 do 2003. Najdlje je vzorno in vestno opravljal delo tajnika ZLD Notranjske - Cerknica, in sicer od 1983 do leta 2000. Vrsto let je bil predavatelj in predsednik izpitne komisije za opravljanje lovskih izpitov.

Za uspešno delo v lovstvu je prejel številna odlikovanja in priznanja. LZS ga je odlikovala z znakom za lovške zasluge, redom II. in I. stopnje. Za posebne zasluge je leta 1996, ob 50-letnici LD Rakek, ko je izšla Kronika LD Rakek, katere avtor je prav on, prejel tudi najvišje slovensko lovsko odlikovanje – Zlatorogovo plaketo. Je tudi dobitnik priznanja ZLD Notranjske. Matična LD Rakek mu je leta 2002 podelila plaketo LD. Ob 60-letnici LD Rakek in visokem življenjskem jubileju pa mu je LD Rakek izglasovala naziv »častni član«.

Janeza Steržaja pozna vsa notranjska lovška bratovščina kot dolgoletnega funkcionarja in odličnega poznavalca narave in življenjskih razmer divjadi na Notranjskem. Med posebnimi uspehi, ki jih je dosegel kot dolgoletni tajnik ZLD Notranjske, je treba izpostaviti najmanj dve: (1) Prav njemu se je porodila zamisel o ustanovitvi Notranjskih registrov, ki danes uspešno nastopajo doma pa tudi v širšem prostoru in zamejstvu. (2) V soglasju z UO

ZLD Notranjske je začel akcijo za nakup potrebnih instrumentov. V ta namen je navezal stike s Klubom prijateljev lova iz Celovca, ki so pomagali pri nakupu ustreznih lovskih rogov. Prav iz teh prvih stikov se je, po njegovi zaslugi, razvilo prijateljstvo in sodelovanje, ki traja še vedno. Klub prijateljev lova iz Celovca mu je zato podelil naziv »častni član«.

Težko je opisati tako bogato, pestro in uspešno lovsko ter življenjsko pot, kot jo je imel Janez. Dandanes je spoštovan starosta notranjskih lovcev, ki je pri svojih 80 letih še vedno klen mož, ki mu lovstvo ogromno pomeni in ki aktualna dogajanja v slovenskem lovstvu aktivno spremlja in modro komentira.

Zaradi vsega, kar smo napisali o njem in njegovem prispevku našemu lovstvu, še posebno pa notranjskemu, ter zaradi vsega, česar nismo, mu želimo še dolgo življenje, veliko zdravja in lovškega udejstvovanja.

LD Rakek – E. L.

ZLD Notranjske - Cerknica
LZS

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnico

Ivan Podvinski, LD Globoko

85-letnico

Ferdinand Brinjovc, LD Mozirje
Stanislav Kogoj, LD Vrhnika
Mirko Košir, LD Kranjska Gora
Janez Majcen, LD Polšnik
Vinko Medved, LD Tabor
Jože Poljanec, LD Krka
Radovan Požar, LD Anhovo
Alojz Sever, LD Smuk, Semič
Jožef Starešinič, LD Vinica

80-letnico

Anton Bergauer, LD Hoče
Vjekoslav Gabrijelič, LD Cerkleje ob Krki
Srečo Ivančič, LD Motnik, Špitalič
Alojz Jurgec, LD Cirkulane
Dušan Korinšek, LD Grosuplje
Franc Logonder, LD Križna gora
Ladislav Marušič, LD Trstelj, Kostanjevica
Anton Mokorel, LD Udenboršt
Srečko Skok, LD Kozlek
Albin Trunkelj, LD Krka
Robert Vedenik, LD Prebold
Janez Zadravec, LD Velika Polana

75-letnico

Savo Avsec, LD Mirna Peč
Jakob Bahun, LD Bohinjska Bistrica
Jože Blatnik, LD Suha krajina
Albert Eržen, LD Jelenk
Edvard Glavič, LD Rakitna
Anton Grosar, LD Kobarid
Rado Komadina, LD Juršinci
Bruno Korenika, LD Izola
Anton Kovačič, LD Poljčane
Alojz Melinc, LD Ljubinj
Jožef Meolic, LD Murska Sobota

Alojz Mlakar, LD Dobrič
Anton Nared, LD Begunje
Teodor Oršanič, LD Brežice
Anton Primc, LD Prem
Jožef Pugelj, LD Struge
Anton Rogelj, LD Trebnje
Alojz Rožman, LD Šmarje
Vladimir Skok, LD Prebold
Alojz Sladič, LD Polšnik
Bernard Vojska, LD Jelenk
Ivan Žagar, LD Sela pri Kamniku

70-letnico

Ivan Bukovec, LD Padež
Alojz Burjak, LD Koprivna
Antun Cestar, LD Voličina
Alojz Černe, LD Brezovica
Anton Fištravec, LD Markovci
Silvan Furlan, LD Jezerko, Komen
Janez Globočnik, LD Šenčur
Jožef Gorec, LD Velika Loka
Jože Hodnik, LD Bohinjska Bistrica
Anton Jalen, LD Železniki
Jožef Kocjančič, LD Moravci
Karol Drago Kovačič, LD Sodražica
Milan Krajnik, LD Boris Kidrič
Vekoslav Lončarič, LD Negova
Stanislav Mišmaš, LD Suha krajina
Janez Mohorič, LD Kropa
Leopold Mušič, LD Dragatuš
Stanislav Naglič, LD Raka
Ivan Ogorevc, LD Kozje
Franc Ornik, LD Hoče
Anton Potokar, LD Grosuplje
Stanislav Rakuša, LD Šmarje
Alojz Rebernak, LD Ruše
Srečko Rojc, LD Čaven
Ivan Srabočan, LD Trbovlje
Julij Škrinjar, LD Črnomelj
Stanislav Šteinbauer, LD Voličina
Florijan Tišler, LD Storžič

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Z lovci nad črna odlagališča

Ekošole v sodelovanju z lovci

Ekošola je projekt evropskega združenja in je sestavni del prizadevanj Evropske unije (EU) za okoljevarstveno izobraževanje. Nosilec projekta je sklad za okoljevarstveno izobraževanje – *Foundation for Environmental Education* – FEE, ki je bil ustanovljen z namenom, da organizirano in načrtno pospeši okoljsko izobraževanje in ozaveščanje ljudi. V FEE je v Evropi vključenih 43 držav. V Sloveniji poteka projekt, ki se imenuje **EKOŠOLA KOT NAČIN ŽIVLJENJA** v okviru društva DOVES – Društvo za okoljevarstveno izobraževanje Slovenije. Projekt vodi in usmerja programski svet pod vodstvom nacionalne usklajevalke (koordinatorka) prof. **Nade Pavšer**.

Zgodovina slovenske ekošole sega v leto 1995/96, ko sta bili v projekt vključeni le dve osnovni šoli. Dandanes pri projektu sodeluje že 306 ekošol (vrtcev, osnovnih in srednjih ekošol).

Projekt *Ekošola kot način življenja* uvaja načrtno in celotno okoljsko vzgojo že v vrtce, osnovne in srednje šole, skladno z metodologijo 7 korakov, ki jih lahko primerjamo z ISO standardi 14001. V program se lahko vključi vrtec/šola kot celota (učitelji, učenci, vodstvo šole, svet šole, svet staršev in predstavniki lokalnih oblasti, društev ipd.). Vedno bolj se je treba zavedati, da je temelj odgovornega odnosa do okolja izobraževanje, ki ni le posredovanje in pridobivanje znanja, ampak dejavno spreminjanje kulture obnašanja in ravnanja. S projektom *Ekošola kot način življenja* se gradijo vrednote za odgovoren način našega bivanja na tem planetu.

Temelji na 7 korakih

Ekošola je program, sestavljen iz sedmih korakov, ki jih uvaja vrtec/šola dve leti. Šola, ki izpelje vseh sedem korakov in doseže opažene rezultate pri izboljšanju okolja v kraju, kjer deluje, se lahko poteguje za nagrado ekošole. Takšna šola postane nosilka zelene ekozastave, ki jo podeljuje Evropsko združenje za okoljsko izobraževanje FEE. Nagrada se lahko obnovi vsako leto, če je spet izpolnjenih vseh 7 korakov:

Projekt ekošola uvaja načrtno in celotno okoljsko vzgojo že v vrtce.

1. ustanovitev ekoprogram-skega sveta šole

2. pregled okolja in delovanje vplivov šolskega okolja na delovanje obstoječega kraja

3. načrtovanje kratkoročnih in dolgoročnih ciljev ter spremljanje le-teh

4. ovrednotenje predvsem kratkoročnih ciljev ob koncu šolskega leta in sprotno spremljanje dolgoročnih ciljev

5. priprava izvedbe tematskih sklopov v šoli in zunaj nje

6. informiranje in ozaveščanje

7. podpis ekolistine

Ekošola bogati otrokove čustvene vezi do narave. Uči ga spoštovati drugačnost in ceniti naravne dobrine. Učencem in učiteljem daje priložnost, da znanje, ki ga pridobijo pri pouku, uporabijo v vsakdanjem življenju v šoli in zunaj nje.

Okoljska akcija

Eden izmed številnih projektov, ki potekajo v okviru programa Ekošola kot način življenja, je tudi okoljska akcija **Očistimo Slovenijo nevarnih odpadkov**. Njen cilj je poiskati črna odlagališča nevarnih odpadkov (azbestni odpadki, avtomobilske pnevmatike, železo, bela tehnika, avtomobili, akumulatorji ipd.) in jih evidentirati, da bi dobili okvirne podatke o številu, velikosti in lokaciji odlagališč. Iz dobljenih podatkov/rezultatov bodo občine dobile natančne podatke o tovrstnih odlagališčih in bodo poskrbele za njihovo sanacijo. Namen akcije je tudi, da bi učencem, delavcem šole, staršem in krajanom na tak način prikazali pravičen odnos do okolja, do ravnanja z odpadki, predvsem pa spodbuditi razmišljanje, da je treba proizvesti čim manj odpadkov, kajti le tako in s pravilnim

ločevanjem ter odlaganjem se bo zmanjšala njihova količina.

Mentorji akcije na ekošolah, ravnatelji in župani se bodo na delavnicah, ki bodo potekale v **Celju, Mariboru, Murski Soboti, Novem mestu in v Novi Gorici**, podrobno seznanili s potekom akcije. O nevarnosti črnih odlagališč za zdravje ljudi jim bo predaval dr. **Marko Vudrag**, dr. med., spec. higijene, o sanaciji črnih odlagališč **Damjan Kravos**, univ. dipl. inž. biokemije, o

svojem revirju najbolje znajdejo in ga poznajo do podrobnosti, bodo najboljši vodniki svojim skupinam po terenu. Svoje znanje o živalih in nevarnosti črnih odlagališč zanje bodo z veseljem posredovali učencem oziroma vsem udeležencem popisa. Približno bodo ocenili velikost odlagališča, količino odpadkov ter natančno določili lokacijo. Vsako odlagališče bodo tudi fotodokumentirali. Zaradi morebitnih nevarnosti poškodb in varovanja zdravja se učenci ne bodo dotikali odpadkov. Ekošole bodo v popis odlagališč nevarnih odpadkov vključile tudi čim več medijev (nacionalnih, regionalnih, lokalnih). Glavni medijski sponzorji akcije so revije družbe **DELO REVIJE** in **ALPRESSA**.

Kot rezultat akcije bodo učenci oblikovali plakate, ki jih bodo razstavili skupaj z rezultati anket. Na posamezni ekošoli bosta razstavo slavnostno odprla župan in mentor ekošole. Prisotni bodo tudi mediji, ki bodo pomagali pri obveščanju krajanov o poteku akcije in zaključni razstavi.

Okoljska akcija, katere nosilci

Temelj odgovornega odnosa do okolja je izobraževanje že v najzgodnejših letih otrokovega razvoja.

nevarnosti tovrstnih odlagališč za divje živali **Bogdan Mahne**, dipl. pravnik in predsednik Lovske zveze Slovenije, o delovanju ekošole prof. **Nada Pavšer** ter o poteku same akcije **Barbara Žličar**, univ. dipl. inž. kmet.

Učenci bodo dobili ankete o nevarnih odpadkih in azbestnih kritinah ter jih rešili skupaj s starši. Anketirali bodo tudi krajanje, da bodo dobili čim številčnejše in točnejše podatke. V akciji bodo kot vodniki skupinam sodelovali tudi varstveniki narave (lovci), saj jih je v Sloveniji več kot 22.000. Ker se v

so Ministrstvo za okolje in prostor, revija Zdravje in Lovska zveza Slovenije, se bo slavnostno začela 23. aprila 2007 z javnim nastopom (z novinarsko konferenco na MOP) ministra za okolje **Janeza Podobnika**, nacionalne koordinatorka ekošol **Nade Pavšer**, predsednika Lovske zveze Slovenije **Bogdana Mahnet**a, urednice revije Zdravje **Marte Krpič** ter **Sama Žargija**, direktorja podjetja Alpressa, d. o. o., izdajatelja revije Zdravje. Okoljska akcija bo potekala vse do 31. oktobra 2007.

Nada Pavšer

Foto: M. Kuhar

Veseli udeleženci pohoda do lovskega doma LD Ljutomer, kjer smo doživeli izjemen sprejem lovcev in prijeten pogovor z njimi.

Do lovskega doma LD Ljutomer v tednu otroka

Tretješolci, ki so vključeni v oddetek podaljšanega bivanja, imajo zelo radi živali in vse, kar je povezano z njimi. Zelo jih zanima tudi lovstvo, saj v šolo redno prinašajo revijo Lovec, jo prebirajo in se ob njej pogovarjajo. Zato sem se odločila, da jih v tednu otroka razveselim s pohodom do lovskega doma Ljutomer, in sicer skupaj z njihovimi starši v spremstvu lovca Roberta Pregrada. Petega oktobra lani smo se popoldne izpred šole odpravili do lovskega doma Lju-

tomer. Pot nas je vodila skozi mesto Ljutomer, nato smo prišli do vasi Podgradje, mimo polj, travnikov, ribnikov, kjer nam je Robert pokazal raco mlakarico, nato smo šli skozi gozd. Na koncu gozda smo pred seboj zagledali lovski dom in pred njim lovca Vojka Pirherja, ki nas je pričakal z lovskim psom. Ker je bila pot dolga in smo bili že malo lačni in žejni, nas je pre-

naj pa nam je Vojko prikazal uporabnost nemškega žimavca za delo na polju. Odpravili smo se tudi do opazovalnice in se povzpeli nanjo. Po končanem pogovoru nas je že čakal pečen kostanj. Otroci in njihovi starši so bili vidno zadovoljni. Za spomin smo naredili tudi nekaj fotografij. Ko se je začelo mračiti, smo se poslovili od lovcev in se odpravili nazaj proti šoli in nato domov. Dogovorili smo se, da se bomo še kdaj srečali.

Marjeta Kuhar
OŠ Ivana Cankarja Ljutomer

Volčja žrtev

Bil je lep sončen dan. S prijateljem sva se odpravila v gozd. Hodila sva in hodila, pri tem pa razmišljala, kaj vse se nama lahko zgodi. Kaj če naju napade medved ali volk? Kmalu sem se spomnil očkovih besed, da se volkovi ljudi bojijo in se jim, če je le mogoče, izognejo. Opogumila sva se in odšla globlje v gozd. Med hojo sem se spomnil, da moram biti ob 15. uri doma. Pogledal sem na uro in

rekel prijatelju, da imava še 1 uro časa. Odpravila sva se proti domu. Slišala sva različne glasove: od žolninega trkanja ob deblo do žalostnih krikov kanje. Prišla sva do travnika. Ko sva hodila čezenj, mi je prijatelj rekel: »Poglej, mrtva košuta!« Hitro sva stekla k njej. Ko sva se ji približevala, sva videla, da ima na glavi rogovje. Bil je jelen, ki je bil raztrgan, obžrt; njegova dlaka je bila raznesena po vsem travniku. Takoj sem rekel: »To je bilo delo volka!« Šla sva domov. Ko sva prispela, sem tragično novico takoj sporočil očetu. S prikolicco je odšel ponj in ga pripeljal pred hladilnico. Tako se je končal še en moj zanimiv in hkrati tudi žalosten pohod v naravo.

Kristjan Ficko, 8. b
Kočevska Reka

Žalostno jutro

Bilo je lepo sobotno jutro. Z očkom sva se odpravljala krmilit živali. Preden sva krenila, sva v avto odnesla pet zabojev jabolk in en zaboj koruze, nato sva odšla. Že ko sva se vozila, sva videla kar nekaj divjih živali: ob potoku mladega srnjačka, ki je imel rogovje odeto v mah, a ga nisem uspel fotografirati. Kmalu zatem sta nama čez cesto stekla košuta in tele. Vmes sem videl še kanjo in sovo. Prispela sva do krmišča in odvrгла koruzo. Potem sva odšla do senika. Od daleč sem videl, da nekaj leži v senu, a nisem vedel, kaj bi bilo. Približevala sva se. Ko sva bila že v blizu, sem videl grozljiv prizor: v senu je ležala mrtva divja mačka. Razmišljal sem in razmišljal, a nisem ugotovil vzroka smrti. Bil sem žalosten, saj bi raje videl, da bi bila lepa žival še živa.

Kristjan Ficko, 8. b
Kočevska Reka

Vojko Pirher nam je pokazal nekaj vaj, ki jih mora pes ptičar znati, da ga lahko lovec uspešno uporablja pri lovu na malo divjad.

Foto: K. Ficko

Mrtev jelen je bil plen volka.

senetil lovec Emil Kuhar, ki je za vse udeležence pohoda pripravil okrepčilo in starše povabil k rezanju in peki kostanjev. Ko smo se okrepčali, nas je lovec Gorazd Kuhar popeljal v notranjost lovskega doma, kjer so otroci in starši z zanimanjem prisluhnili Vojku in mu postavljali različna vprašanja, na katera jim je z veseljem odgovarjal. Najbolj jih je zanimal lovski pes. Lovec, znan lovski kinolog in kinološki sodnik za ptičarje, jim je veliko povedal o živalih, ki so značilne za naš konec, o njihovih bivališčih, prehrani, naraščanju ... Zu-

Foto: K. Ficko

Mrtva divja mačka je negibna ležala v senu ...

Neozaveščenost nekega čebelarja

V poletnih mesecih obiskovalci gozdov, med katerimi smo tudi lovci, velikokrat srečamo čebelarje, ki razvažajo svoje čebele po gozdovih širom Slovenije. To se v naših krajih zelo pogosto dogaja v času, ko med hoja. V glavnem so skoraj vsi čebelarji ekološko usmerjeni in prostor, kjer je stal tovornjak ali prikolica s čebeljimi družinami, tudi pospravijo za seboj. Kot

povsod pa se tudi pri nas najde peščica čebelarjev, ki jim je ekologija španska vas in prav tak čebelar me je vzpodbudil, da napišem nekaj tudi o tej problematiki.

Lovišče naše **LD Gornje Jezero** leži v Javorniških gozdovih nad Cerkniškim jezerom. Ob vsakodnevnih obiskih lovišča sem z zanimanjem spremljal zame navaden dogodek.

V revirju Suhi vrh je bilo parkirano tovorno vozilo, spremenjeno v mobilni čebelnjak. Takoj

me je zbadlo v oči, saj je bilo nezaščiteno pred pogostim obiskovalcem takih čebelnjakov – medvedom. To se mi je, glede na gostoto medveda v našem lovišču, zdelo zelo neodgovorno dejanje. Glej ga, zlomka, nisem se motil. Kmalu je napočila noč, ki je mamljivo privabila tudi medveda. Razbil je nekaj panjev in se posladkal z medom. Potem je zaskrbljeni lastnik takoj ogradil čebelnjak z električnim pastirjem in postavil svetlečo nagrobno svečo. Ko je bila urejena še zadnja pomanjkljivost, se dolgo ni zgodilo nič posebnega. Čebeličice so pridno nabirale med, dokler jim v velikem srpanu ni zagodlo vreme. Ker so zaradi dežja in mrzlega vremena obmirovale, jih je lastnik odpeljal. Marsikdo bi spet rekel: »Nič posebnega, tako se dogaja, odkar je človek začel seliti čebele zaradi boljše paše.« Pa vendar!?! Po odhodu

čebelic je na mestu, kjer je stal čebelnjak, ostalo: iztrošena nagrobna sveča, rumen plastičen trak, črn polivinil, iz katerega si je lastnik uredil napajališče za čebele, po tleh pa je bil razsut stropor kot posledica medvedovega obiska; služil je kot izolacija v čebelnjaku. Ker mi kot lovcu, ribiču in okoljevarstveniku ni vseeno, kaj se dogaja z okoljem, v katerem živim in preživljam prosti čas, sem moral pospraviti, česar za seboj ni pospravil brezvestni čebelar.

V prihodnje prosim in apelirana na vse uporabnike prostora, med katerimi so tudi čebelarji, da pri svojih aktivnostih v naravi za seboj puščajo vsaj tako stanje, kot so ga dobili, če ga že ne morejo izboljšati v dobro vseh uporabnikov prostora (tudi njih). Ob tej priporočnosti prosim vse ljudi, ki prek naravnih virov izkoriščajo naravo, naj zanjo tudi ustrezno skrbijo. Pozivam pa tudi lastnika tovarnega vozila, preurejenega v čebelnjak, z registrsko oznako KR R9 - 631, da ob morebitnem naslednjem obisku našega lovišča ali katerega koli v naši mali Sloveniji za seboj posrabi uporabljene naravni prostor.

Andraž Opeka
LD Gornje Jezero

Lovska povezovanja

Konec avgusta me je poklical prijatelj Marko in mi povedal, da »morava« v petek odpotovati na Tirolsko, saj se septembra začne lov na alpskega svizca. Sam ne vem, po kakšnem ključu sem bil povabljen tudi jaz. Za potrditev lova sem imel le dan

časa. Naposled sem le potrdil prihod in se zahvalil za povabilo.

Marko, več voznik težke mehanizacije v najbolj uglednem podjetju v cerkniški občini pod krinko JP Komunala – Cerknica, me je prišel iskat pred domača vrata. Na poti proti Kranju, kjer naju je čakal najin vodnik, mi je Marko opisal, zakaj in kako odhajava na lov prav midva.

V Kranju naju je na dogovorjenem kraju res že čakal Marko Oman s svojo prtljago. Po stisku rok in seznanitvi med seboj smo krenili na pot proti Tirolskemu kraju Landeck. Pot je bila dolga 617 km, a je vožnja je hitro minila. V Landecku, kjer smo bili dogovorjeni z zakupnikom lovišča, so nas pričakali z dobrodošlico, v večernih urah pa smo odpotovali naprej v koč, kjer smo bivali. To je bila počitniška hiša našega gostitelja Walterja, prijatelja Marka Omana, s katerim smo klepetali pozno v noč. Pridružili so se nam še Gerhard (Geri), Wili in Walterjev sin Dittmar, ki je bil naslednji dan tudi naš vodnik. V poznih večernih urah smo se odpravili k počitku, saj nas je zjutraj čakal zanimiv lov na svizca na gori Zanders

(revir Gemeinde Fließ) tik ob meji med Avstrijo in Švico. Pred spanjem sem si pripravil fotoaparata na mizo, da ga zjutraj ne bi pozabil v bivališču. Verjeli ali ne, prav to se je tudi zgodilo. Zjutraj smo se sešli na dogovorjenem mestu ob pol sedmih in se odpeljali 40 km stran na planino. Lov je potekal na višini 2500 m.

bila meni in Toniju, poklicnemu lovskega čuvaju, tudi vodnika. Pot nas je najprej peljala v Lesce pred Kliniko za male živali, kjer dela mag. Marko Mali. Tam smo »pobrali« še Tonija. Kaj smo lovili? Verjeli ali ne, povabljen sva bila na ruševca – *Tetrao tetrix*, ki ga mi ne lovimo že od leta 1993. Pot nas je peljala na

Avtor članka (levo), Marko Oman in Marko Debevc po lovu na svizce

Doživetje je bilo čudovito. V jutranjih žarkih smo po mogočni planini zalezovali plašne alpske svizce, ki so, prav tako kot mi, prihajali iz svojih domovanj na prve sončne žarke, da bi se ogreli in si pretegnili svoje ude. Lova ne bom opisoval, saj ni prostora za opis izjemnih doživetij. Oba z Markom sva uplenila svizca. Vesela ob uspelem lovske doživljanju sva se morala posloviti od planine in se vrniti k tirolskim prijateljem, ki so naju že nestrno pričakovali. Veselo so nama, v slovenščini, čestitali k lovske mu blagru. Veselje se je nadaljevalo v koči, kjer smo bivali. Pozneje so naju povabili še na njihovo gasilsko veselico in k prijateljem, kjer sem moral vsakemu posebej pokazati, kako pri nas rukajo jeleni. Tako je bila noč kratka. Zjutraj, preden smo se odpravili v domovino, nas je Wili povabil na tirolski zajtrk. Pred odhodom so prišli vsi udeleženci do Wilija in nam zaželeli srečno pot in še kakšno snidenje.

Res ni minilo še dve leti, ko me je po telefonu zopet poklical lovski prijatelj iz Štajerske, Slavko Kožuhar, in mi sporočil, da če le imam čas, naj pripravim prtljago in grem konec tedna na lov na Tirolsko. Odločitev je spet padla v nekaj minutah v veselje obeh. Zopet sem dobil 'blagoslov' od žene. V petek, 12. 5., sta me prišla na počivališče Barje iskat lovske prijatelj Franček Oman in njegov sin Marko Oman, ki sta

avstrijsko Tirolsko že med omenjene gostitelje.

Ob prihodu na dogovorjeno mesto nas je tam že čakal zakupnik Gerhard (Geri). S prisrčnim stiskom rok smo se pozdravili in se takoj odpravili v lovske koč na planino Vennet (Schönwies Schattseite – revir Larchwald), kjer sva s Tonijem takoj preizkusila svoji puški, da se ne bi drugi dan izgovarjala, kaj vse bi bilo lahko krivo za neuspešen lov. Po večerji sva s Frančkom odšla na planino, kjer naj bi lovila. Prav tako sta odšla tudi Marko in Toni.

Pohod po planini je bil čudovit. Franček mi je pokazal pripravljen koč, kjer bova zgodaj zjutraj čakala na ruševca, potem mi je razkazal kraje, kjer so njegovi prijatelji uplenili ruševca. Sama planina je bila prečudovita, kot bi se hotela ob mojem obisku pokazati v vsej lepoti, ki jo premore.

V lovske koč sva se vrnila pozno v mraku, kjer smo pozno v noč klepetali z Gerhardom (Gerijem) in njegovim stricem Ervinom, ki je tudi lovec in izredno gostoljuben človek.

Še kozarček, beseda in že je bila ura globoko v noč. Hvala Bogu, da je bil Franček mož na mestu in nas napotil v posteljo, saj je bila budnica že ob treh zjutraj. Komaj sem čakal, da je zazvonila ura. Še kava in že sva spešila na najino čakališče, ki je bilo urejeno med dvema mogoč-

Foto: J. Adamič

Janez Novak, lovec iz LD Dobropolje, je 25. 2. letos v dobrepoljskem lovišču našel par odpadlih vej jelenjega rogovja – nepravilnega šestnastjeraka. Masa obeh vej rogovja je 7,5 kg. Po predvidevanjih bi bilo takšno trofejno rogovje neuradno ocenjeno z več kot 200 CIC točkami. Najditelj je še povedal, da se v bližini preže, kjer sta bili veji rogovja, zelo radi zadržujejo stari jeleni.

Uplenitelja ruševcev s svojima vodnikoma (od leve): Franček, Pavel, Toni in Marko

nima skalama. Tudi Marko in Toni sta odšla na čakališče. Ob 3.45 sva že bila na svojem mestu; dan se je začel rojevati malo pozneje. Iz koča sem slišal belko, videl gamsa, slišal ruševčeve kokoške in videl svatbeni ples (kako ruševci vozi kočijo). Zopet ne bom opisoval lovske zgodbe; z eno besedo: takih trenutkov ne bo nikoli več ali nimam besed za verodostojen opis doživljanja. To bo ostalo v srcu in preden zvečer zatisnem oči, se mi vse še enkrat zavrti. Besed prijatelja Frančka ne bom nikoli pozabil: »Pavel, petelin je padel!« Odmev je potoval daleč, meni se je zdelo, da prav k meni domov. In zopet: »Pavel, petelina imava, petelina imava!« Prisrčen objem in iskrene čestitke k lovskemu blagru.

Podobno je po mojem mnenju doživel tudi Toni. Vsi vrhovi okoliških planin so se mi dozdevali dosegljivi v pest. Realnost. Franček mi je po tirolskem običaju pripravil petelinčka za transport. Lepo ga je položil na vejevje rušja (*Pinus mugo*), ga privezal na nahrbtnik in odšla sva v dolino. Pred lovsko kočjo so naju nestrpno čakali Marko, Toni in Ervin. Vsi so bili srečni. Tudi Toni je imel petelina; bil je zelo vesel. Kaj lepšega! Oba srečna uplenitelja sva bila prešerno razpoložena. Ob tem moram napisati, kakšen spoštljiv odnos in spoštovanje imajo Tirolci do te ptice in svojih lovskih gostov. Vsi lovci so bili veseli najinega lovskega uspeha, kot bi ga sami uplenili. Ko sva prispela do lovske kočje, me je Ervin objel kot lastnega sina in nesebično in odkrito delil veselje z nama. Enako sem čutil, da je bilo tudi z drugimi lovci, ki so pozneje prišli čestitat lovski blagor.

V koči je bilo veselo, a v nede-

ljo je bil čas za odhod. Zopet prijazne želje in upanje na še kakšno snidenje ... Verjeli ali ne, že se dogovarjamo za letni dopust prihodnje leto.

Na koncu bi se rad v svojem, Markovem in Tonijevem imenu zahvalil za izkazano lovsko nesebičnost in požrtvovalnost vseh prijateljev lovcev, ki jih poznam iz LD Velka, ki so nas vodili in nam omogočili nepozabne doživljanje. Posebno se zahvaljujem še Frančku Omanu, Slavku Kožuharju, Janiju ... ter seveda Marku Omanu, ki so svojim lovskim tovarištvom dokazali, da med slovenskimi lovci tlijo tudi želje po tovariškem čezmejnem lovskem povezovanju, druženju in spoznavanju. Ali drugače rečeno: Biti prijatelj takih ljudi ti je lahko v čast. Takšna plemenita dejanja prenašati naprej in taka dejanja po svojih sposobnostih tudi vračati pa je prav tako treba znati. Vse to je tudi del lovske kulture, ki hitro izginja zaradi sodobnega načina življenja. Pa vendar so med nami še vedno lovci, ki jim za to ni vseeno. Štajerci, hvala Vam!

Pavel Nared, Kožljek

Podjetje GOZDIČ, d. o. o. - Slovenske Konjice si prizadeva za odkup še večjih količin uplenjene divjadi

Podjetje Gozdič, d. o. o., se je v svojem petnajstletnem obstoju priprave in predelave divjačine trdno umestilo v slovensko gospodarstvo na nabavni in

prodajni strani. Osrednje poslanstvo podjetja je priprava svežega in zamrznjenega mesa ter predelava v številne izdelke najvišje kakovosti, ki končnemu potrošniku nudijo možnost izbire in prijetno spremembo v okviru vsakdanje prehrane ter obenem prispevajo k razvoju družinskega podjetja.

V preteklosti so bile v podjetju Gozdič, d. o. o., proizvodne zmogljivosti načrtovane za manjši, obrtniški način dela. Pozneje, ko se je izkazalo, da je dejavnost smiselno razširiti in povečati obseg proizvodnje tudi za potrebe tujih trgov, saj njihovi izdelki dosegajo visoko raven kakovosti, ki ustreza tudi najzahtevnejšim kupcem. S takim namenom so proizvodne prostore prilagodili veterinarskim zahtevam EU, z odpiranju novih možnosti na tujih trgih pa so svoje izdelke ponudili tudi kupcem zunaj Slovenije. Lastnik **Boris Planinc** in delavci v tem družinskem podjetju načrtujejo proizvodnjo glede na sezonski značaj surovine na eni strani, na drugi pa glede na povpraševanje kupcev.

V podjetju proizvodni proces poteka v dveh linijah: v prvi je osredotočen na izkoževanje, razkosavanje, izkoščičevanje in pakiranje mesa, v drugi pa na proizvodnjo izdelkov, ki vključuje pripravo vseh sestavin, proizvodnjo, dimljenja, sušenje in pakiranje izdelkov. Proizvodnja izdelkov že od vsega začetka temelji na klasičnih receptih, postopkih izdelave, dimljenja in sušenja, kar je razlog, da proces priprave suhomesnatega izdelka traja tudi 3 do 4 mesece.

Zanimali sta nas predvsem priprava in predelava divjačinskega

mesa pri njih, ki je, kot so nam povedali, v njihovem primeru sorazmerno mlada panoga znotraj živilsko-predelovalne dejavnosti, ki jo opravljajo dalj časa. Sogovornik nam je povedal, da je to področje rezultat njihovega razvoja in večletnih izkušenj. »Razvoj novih izdelkov nastaja v naših lastnih proizvodnih prostorih, kjer vsi zaposleni tvorno sodelujejo pri snovanju novih rešitev.« Recepture in tehnologije za proizvodnjo posameznih izdelkov so bile v celoti razvite v našem podjetju, zato so, razumljivo, tudi last podjetja,« je smelo povedal direktor družinskega podjetja. S kupci imajo dobre odnose, zato v njih vidijo veliko konkurenčno prednost ter temelj za dolgoročen obstoj na trgu. Bogate izkušnje, ki si jih je nabralo njihovo podjetje, so jih naučile, kako pomembno je znati pravilno pristopiti h kupcem njihovih izdelkov, ki najbolj cenijo odzivnost, t. j. neprestano spremljanje njihovih potreb, želja in naročil potrošnikov. Pomembna je tudi zanesljivost, t. j. pravočasna dostava, »proaktivnost« v pomenu svetovanja pri nakupu, in prožnost, s katero se podjetje lahko prilagaja kupcu, četudi s tem, kot odkrito priznavajo, na kratek rok vedno ne pridobijo veliko. Na daljši čas pa se takšna sposobnost vseeno dolgoročno obrestuje, je prepričan vodja obratov Boris Planinc. »Poleg naštetega je pomembno, da tudi celovito obvladujemo kakovost, dosegamo visoke higienske standarde in številne druge zahteve, ki jih terjajo naši kupci in veterinarski pravilniki.«

Nabavna in prodajna logistika Gozdič, d. o. o., je organizirana

Pogled v sušilnico suhomesnatih izdelkov podjetja Gozdič, d. o. o., iz Slovenskih Konjic, ki je usmerjeno pretežno v pripravo izdelkov iz mesa v slovenskih loviščih uplenjene divjadi.

znotraj podjetja in z lastnimi prevoznimi sredstvi, ki imajo vgrajene hladilne agregate in omogočajo prevoz uplenjene divjadi pri temperaturi +4° C. Zaradi optimizacije stroškov je njihova nabavno-prodajna logistika organizirana tako, da na določeni relaciji v prvi fazi oskrbijo najprej znane kupce, ko pa je vozilo izpraznjeno, poberejo mesno surovino (tudi uplenjeno divjad, v našem primeru) na vseh lokacijah, ki so najbližje na tisti relaciji.

Pri Gozdiču poudarjajo odgovoren odnos do okolja, ki izključuje morebitne škodljive obremenitve podjetja do okolja, saj imajo organiziran reden odvoz odpadkov, ki jih takoj oddajo v ustrezno in predpisano nadaljnjo predelavo. »Odpadke zbiramo ločeno in imamo v ta namen zgrajen tudi ustrezen sistem, ki nadzira odtok vode iz proizvodnega obrata,« je povedal sogo-voznik.

Z lovskimi družinami in LPN sodelujejo že od vsega začetka. Pred vsako lovno sezono se trudijo pritegniti k sodelovanju nove LD, kar jim tudi delno uspeva. Z vsakim letom se namreč večja povpraševanje po obdelanem divjačinskem mesu in suhomesnatih izdelkih iz tega mesa. »Sodelovanje z lovci je vse od osamosvojitve vedno bolj zahtevno in je prešlo že mnoge faze najrazličnejših sprememb in nenehnega prilagajanja na nove veterinarsko-sanitarne zahteve, kar je zdaj že trdno vpeto v potek našega obojestranskega sodelovanja.« Pri odkupu uplenjene divjadi so se že soočili z dobrimi pa tudi slabimi izkušnjami. Pretežno poslujejo z LD, kjer dobijo zelo kakovostno uplenjeno divjad (velik delež je tistih LD, ki jim namenijo skoraj ves sezonski odstrel divjadi), nekaj LD pa je tudi takšnih, ki jim namenijo le preostanek, v glavnem nekakovosten odstrel (slabi strelji, ki so zelo poškodovali trup), kjer pa je tudi izkoristek uporabnega mesa manjši in so posledično večji stroški predelave takega mesa. Opažajo, da nekatere družine še vedno oddajajo divjad neposredno v gostinske lokale. Pri tem pa je Planinc prepričan, da takšni gostinci zavestno kršijo zakonske predpise, ki določajo nakup vhodne surovine za gostinski obrat le od dobaviteljev, ki imajo poslovanje urejeno po določenih HACCAP. Skratka, v takšnem primeru meso ni kupljeno po predpisih, pa tudi odvoz odpadkov ne (kosti, kože, obreznine od

strelnih ran). Večina gostincev namreč nima zahtevanih, posebej predpisanih prostorov za izkoževanje in pripravo mesa uplenjene divjadi. Vse to pa končnemu potrošniku ne zagotavlja, da bo v lokalu ponujena divjačina postrežena neoporečno. Zato je velika želja lastnikov podjetja Gozdič, d. o. o., da bi se aktivnost glede neposrednega odkupa uplenjene divjadi od gostincev uredila tako, da bi končnemu potrošniku dejansko zagotovili neoporečno ponudbo divjačine v gostinskih lokalih. Le tako bodo lahko, je prepričan Boris Planinc, pridobili vsi zainteresirani: potrošnik neoporečen obrok, okolje ne bo obremenjeno z odpadki, ki se velikokrat nenadzorovano odmetavajo (mnogokrat blizu naselij, kamor privlačijo tudi medvede), o čemer je bilo med drugim mogoče prebrati opozorilo tudi v Lovcu, je poudaril lastnik obrata s sedežem v Slovenskih Konjicah.

Prednost podjetja Gozdič je predvsem v tem, da poleg priložnostne priprave svežega mesa divjadi vseh vrst največ pripravljajo suhomesnate izdelke iz divjačine, saj imajo za take namene lastne obrate. Nimajo lastne maloprodaje; lahko pa se pohvalijo z odlično organizirano prodajno mrežo z več trgovskimi verigami oz. kupci.

Boris Leskovic

Ob 80. obletnici smrti Jakoba Aljaža

Jakob Aljaž, rodil se je leta 1871 v zaselski Zavrhu pod Šmarno goro, je bil kajžarskega stanu. Dokončal je teološki študij in postal duhovnik. Njegova prva služba je bila v Trzinu, kjer je zasedel mesto kaplana. Leta 1880 so ga premestili za župnika v Dovje, kjer je postal nesmrtna triglavska legenda. Jakob Aljaž, triglavski župnik, je bil neutrujen graditelj planinskih koč, tudi znanega »Aljaževega stolpa« vrh Triglava. Deloval je široko ljudsko-posvetno kot napreden politik, domoljub, publicist, gospodarstvenik, bančnik, učitelj, glasbenik ... in v vsakem trenutku kot pokončen, goreč, zaveden Slovenec.

Znameniti planinec, pisatelj **Janko Mlakar** je o Aljažu zapisal: »Bil je idealni Slovenec, navdušeni planinec in mehkočuten pevec ...«

Po tolikem času od njegove smrti lahko še bolj objektivno ocenjujemo delovno zapuščino Jakoba Aljaža, zaradi katere postaja ta mož vse bolj živa in mogoča slovenska legenda. Nepopisno je ljubil in častil planinski gorski svet, njegove ljudi in vse tiste, ki prijateljujejo in živijo z gorami, ki jih znajo ceniti, spoštovati in varovati, pa najsi bodo to planinci, turisti, lovci. Z njimi je ta mož prijateljeval, se družil in tudi soustvarjal prijaznejše in lepše življenje.

Tako kot se predvideva za dr. **Franceta Prešerna**, poeta slovenstva, je tudi Aljaž prijateljeval z lovci v dolini Vrat, pod severnimi ostenji Triglava. Mnoge sogovornike si je našel v lovskem svetu in med lovci, z njimi marsikdaj delil trenutke prave posvetne sreče, veselja, radosti in »adventnih pričakovanj«.

Jakob Aljaž

Aljaž je neke v svojih zapisih ob obisku Storžiča v navdušenosti nad izjemnim razgledom z vrha zapisal: »Krasen pogled je s Storžiča. Na sončni strani je Storžič s travo porasel, na severni pa strma, gola stena. Gamsi so poleti na severni strani, kjer so bolj varni, pozimi pa pridejo na sončno stran. Ko sem bil pozneje kaplan v Trzinu (to bi bilo zdaj pred 136 leti), smo šli na lov v Storžič in sem, v strmi strani v Malem Storžiču gamsa ustrelil, tisti dan edini izmed 20 lovcev, dasiravno sem bil novinec.«

V nadaljevanju opisuje Koprivniškega župnika ki je šel (leta 1848) z učiteljem Markunom gamse krast v Storžič, na tržiško stran. In slučaj je hotel, da so prav tisti dan in tam imeli lov Tržičani. »In kaj storiti? Pljuneva na roke ter si z smodnikom obraze počrniva. Markun, mu pravim, ti tukaj stoj in čakaj, kar ti bom ukazal, jaz pa grem višje

*Na Dovjem (kjer stoji spomenik Jakobu Aljažu) je bila 4. maja letos slovesnost, posvečena 80. obletnici smrti njihovega nekdanjega župnika, ki se je za vedno zapisal v dušo slovenstvu, še posebno pa planincem in lov-
cem.*

za to skalo. Kar pride počasi na kviško Peter Mally, Tržičan, ter pravi Mrkunu: Aha, sedaj boš pa ti puško dal meni. Ta (Markun) pa se mirno izgovarja: »Moram tega zgoraj vprašati« in pokaže z roko za menojo. Mally pogleda za menojo, jaz pa z napeto puško zakričim Markunu: »Stoj, še ti napni! Puške ne daj!«. In Mally začne nazaj stopati ... Divja lovca pa sta na to počez zbežala.«

Ob jubileju, 80. obletnici smrti in spomina na Jakoba Aljaža (4. maja 1927) je spoštljivo, da se tudi lovci spomnimo na njegovo ustvarjanje, poslanstvo, dela, ki bodo med Slovenci ostala za vedno. To je spomin na človeka, ki je domoljubno cenil in spoštoval še posebno slovenski planinski svet in se znal razvedriti in poveseliti tudi med lovci.

France Ekar

Spektiv Bushnell Trophy

To pot predstavljamo spektiv serije **Trophy**. Spektivi so ena od mnogih samostojnih zvrsti optičnih izdelkov firme Bushnell. Spektiv si lahko predstavljamo kot neke vrste opazovalni daljnogled s samo eno monokularno cevjo in veliko večjo povečavo. Spektivi so bolj specializirani optični izdelki. Že po definiciji je spektiv kompaktna optična naprava z veliko močjo povečave. Spektivi so namenjeni opazovanju objektov na večjih razdaljah, omogočajo pa tudi opazovanje podrobnosti na srednjih razdaljah.

Nadevane hruške z medvedjim mesom, črnim rižem in marčevkami

Za šest oseb potrebujemo:

šest večjih hrušk, 35 dag medvedjega mesa, 10 dag slanine, 10 dag svinjskega mesa, dve jajci, 500 ml juhe, 200 ml belega vina, sol, poper, kumino, sesekljan drobnjak, 350 g črnega piemontskega riža, 300 g svežih marčevk, 50 g masla.

Priprava:

Uležano medvedje meso drobno sesekljamo skupaj s svinjino in slanino. Dodamo seseklano in na oljčnem olju porumenelo čebulo, vse naštete začimbe in jajci. Z dlanjo zgnemo v rahlo zmes.

Hruške odrežemo en do dva centimetra pod vrhom, pa tudi na dnu, da trdno stojijo. S posebnim nožem jih izdoblamo, solimo in nadevamo s pripravljenim mesom. Nato jih pokrijemo z delom, ki smo ga prej odrezali (pecljev ne porežemo). Nadevane hruške zložimo v ognjevarno posodo, prilijemo pol juhe in vino ter pokrijemo in pri temperaturi 200 °C dušimo 20 minut.

Medtem na maščobi posteklenimo črni piemontski riž, ga zalijemo z juho in naprej kuhamo po navodilih.

Sveže marčevke s čopičem očistimo nesnage, če je med lističi, jih speremo z vodo ter

jih skupaj s koščki slanine pet minut pečemo na žaru.

Nadevane hruške odkrijemo. V pečici jih pustimo le toliko, da dobijo lepo barvo. Nato jih zložimo na krožnike, dodamo riž in marčevke ter spodlijemo z omako od dušenja.

Matjaž Erzar
prmaticku@siol.net

Kulinarični kotiček

Foto: M. Erzar

Nadevane hruške z medvedjim mesom, črnim rižem in marčevkami

Zelo uporabni so pri lovu, v gorništvu in pri opazovanju ptic. Zelo veliko se uporabljajo v strelstvu, predvsem pri strelskih disciplinah s puško, kjer so nepogrešljivi za vsakega resnega strelca. Ravno tako so nepogrešljivi tudi v pomorstvu in topografiji. Kjer koli že želimo opazovati živ objekt od daleč, tako da ga ne vznemirjamo, ali če morda želimo, da naše opazovanje ostane prikrito, je spektiv idealna rešitev.

Serijski Trophy obsega dva spektiva spremenljive (variabilne) povečave 25 – 50 x 50 in 20 – 60 x 65, ki sta namenjena predvsem lovčev. Spektiv Trophy odlikujeta čvrsta konstrukcija in gumirana zaščitna obloga, tako da je zelo primeren za grobo terensko delo. Osnovna optična cev je klasično zgrajena z zamaknjeno postavitvijo optičnih prizem, t. i. »porro« zgradba. Zato je spektiv dokaj kratek. S svojimi dobrimi tridesetimi centimetri dolžine in pol kilograma teže je celo lažji in krajši od marsikaterega strelnega daljnogleda in ga zlahka zložimo na dno lovskega nahrbtnika. Zato je zelo primeren za delo na zahtevnem terenu v gorah, morda pri spomladanskem štetju divjadi ali pa

za opazovanje oddaljenega srnjaka, ki izstopa daleč od nas, predaleč za ogled z običajnim lovskim daljnogledom. Če povečava 20 x ni dovolj, ima spektiv Trophy »zoom« način hitrega povečanja do 60 x. To bo vsekakor več kot dovolj, da bomo zlahka ocenili spol, telesno stanje in trofejne dele divjadi.

Briljantna optika, čvrsto zamaščeno 100 % vodotesno gumirano ohišje, izjemno kompakten

stabilen zložitljiv trinožni podstavek, prvovrsten trden transportni kovček in dodatna mehka transportna torba za nošenje, povrhu pa še ugodna cena so samo nekatere lastnosti, zaradi katerih je spektiv Trophy za uporabnika prijazen, njegova uporaba na terenu pa hitra in preprosta.

Predvsem lovce bi radi opozorili na njegovo veliko uporabnost v loviščih, zlasti kot pripomoček pri sistematičnem, organiziranim

nem in strokovnem upravljanju z divjadjo, zaradi česar je nepogrešljiv v slovenskih loviščih. Poleg tega je nujno potreben v lovskem strelstvu. Brez dobrega spektiva je težko kakovostno opraviti tudi spomladanski strelski preizkus. Po preizkusu pa naj se spektiv Trophy vrne v lovišče, kjer je v rokah izkušenih lovcev tudi njegovo glavno mesto!

Proizvode Bushnell lahko kupite v prodajalnah: Lovce - Nova Gorica, Koper, Ljubljana, Kranj in Murska Sobota, Koptex - Maribor, Avantura - Postojna, Bock - Kranj, Nold - Brežice in Celje, Ulov - Portotož, Mike - Novo mesto, Mixi foto video - Žiri in Ljubljana, Puškarstvo Meglič - Domžale, Orbis - Velenje, Tajga - Celje, Agave - Ilirska Bistrica, Puškarstvo Šteh - Kamnik pod Krimom, Puškarstvo Skobir - Slovenj Gradec in Maribor, Vreček Agro - Kranj, E-batt - Ljubljana, Puškarstvo Huber - Maribor, RR Sport - Murska Sobota, Fauna - Bled, Trgovina Diana - Radlje ob Dravi, Agencija Metulj - Tolmin, Edvard Bučar - Gabrovka, Trgovina Novak - Domžale, Sportman - Šoštanj.

Reklamna predstavitev
Rodeo Team, d. o. o.

Trophy 20 – 60 x 65, model 782065, povečava: 20 – 60 x, objektiv: 65 (mm), vidno polje (m/1000 m): 27 (20 x) / 13,7 (60 x), izhodna zenica: 3,25 mm (20 x)/1,1 mm (60 x), teža: 567 g, dolžina: 322 mm

Šestega januarja 2007 je v Kliničnem Centru v Ljubljani za posledicami hude bolezni umrl **Anton Jakomin**, dr. vet. medicine, med lovci, znanci in prijatelji bolj znan po imenu Bambolo.

Rodil se je v kmečki družini 16. 5. 1928 v Pobjegih. V okolju, kjer je odrasčal, si je izoblikoval spoštovanje do dela in ljubezen do narave. Voja je vplivala, da je opravil maturo šele leta 1952 v skupini prvih dijakov koprskе gimnazije. Študij je nadaljeval na veterinarski fakulteti v Zagrebu, kjer je diplomiral leta 1959 in se po enoletnem stažu zaposlil v Ilirski Bistrici.

V lovske vrste je stopil leta 1958. Po prihodu v Ilirsko Bistrico se je vključil v LD Bukovica, kjer je bil v letih od 1960 do 1966 predsednik Lovske družine. V obdobju 1963 do 1965 je bil član UO ZLD Postojna.

Leta 1966 je na lovu doživel hudo nesrečo, zaradi katere se je dve leti zdravil v bolnišnici. Po uspešnem okrevanju je zamenjal službo in se zaposlil kot obmejni veterinarski inšpektor v Koprju. Leta 1968 je prestopil v LD Žabnik - Obrov, v kateri je bil član do svoje smrti. Tu je od leta 1968 do 1982 opravljal funkcijo tajnika. Več mandatov je bil član IO LD, član NO in DK. Poleg dela v LD je svojo strokovnost in znanje uporabljal za delo v organih območne LZ, pri izobraževanju mladih in v kinologiji.

Od leta 1969 do ustanovitve OK ZLD - Koper je bil član IO. Od leta 1990 do 1998 je bil dva mandata predsednik te območne zveze. Pod njegovim vodstvom se je OK ZLD - Koper utrdila in razvila v pomemben člen povezovanja lovskih druženj in gospodarjenja z lovišči ter divjadjo. Povečala se je finančna disciplina poslovanja. Kakovostnejše je bilo izobraževanje lovcev in pripravnikov. Lovski pevski zbor je v tistem obdobju kakovostno in materialno napredoval, še bolj so se utrdile vezi z zamejskimi lovci in lovskim Društvom slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine - Doberdob, ki ga je

zaradi uspešnega sodelovanja tudi razglasilo za svojega častnega člana. V času, ko je opravljal funkcijo predsednika OK ZLD Koper, je bil tudi član UO Lovske Zveze Slovenije.

Ker je bilo njegovo strokovno znanje povezano tudi z znanjem v lovstvu, je že leta 1975 postal član Izpitne komisije pri ZLD Koper. Od leta 1979 do leta 1990 je bil predsednik izpitne komisije, nato pa do smrti član predavateljskega aktiva.

Tudi delo na področju lovske kinologije je povezano z njegovim imenom. Že leta 1972 je bil član kinološke komisije. Leta 1975 je postal predsednik LKD - Koper. Pozneje ob združitvi v OK ZLD Koper pa je bil predsednik OK Kinološkega društva.

Za svoje vsestransko delo pri napredku lovstva, lovske organizacije in kinologije je LZS Antona odlikovala z znakom za lovske zasluge in redi I. II. In III. stopnje. Poleg tega ga je LZS imenovala za ambasadorja lovstva. Leta 1998 mu je OK ZLD Koper izročila priznanje, leta 2000 pa plaketo. Kinološka Zveza Slovenije ga je za zaslužno delo na kinološkem področju odlikovala s srebrnim in zlatim znakom KZS. LD Bukovica in DSL F-JK - Doberdob sta ga za zasluge imenovala za svojega častnega člana.

S smrtjo dragega lovskega tovariša smo slovenski lovci izgubili izjemnega borca za pravičen lov, strokovnjaka, predavatelja, mentorja in organizatorja lovstva, lovci na Obali, Krasu in v Brkinih, kjer je Bambolo deloval, pa enega najvidnejših lovske osebnosti, ki jih je imelo to območje. Tisti, ki smo ga poznali, z njim delali in lovili, vemo, da je z njim odšlo neprecenljivo lovsko znanje, neizmerna ljubezen do divjadi in pravičnega lova. Njegova premočrnost, klene misli in besede, ki so bile njegov svojstven način izražanja, so vedno vsebovale skrb za boljše, lepše in pravičnejše lovstvo.

Pred smrtjo je svojo željo, naj ga pokopljemo v ožjem družinskem krogu, utemeljeval s tem, da je najlepše trenutke svojega življenja doživel z lovci in na lovu. Vse, kar je dal lovstvu in lovu, je dobil vrnjeno že v življenju. Zato naj ostane vse

doživeto, ki so to delili z njim, vsem lep spomin nanj.

Ob nemoči, ki jo ob smrti dragega lovskega tovariša Antona Jakomina čutilo lovci Obale, Krasa in Brkinov, nam ostaneta le hvaležnost in spoštovanje za vse, kar je ta veliki, srčni lovec napravil za napredek in ugled naše lovske organizacije ter kulturo lova.

LD Žabnik - Obrov - L. J. Lovska Zveza Koper OK ZLD - Koper LD Bukovica SDSL F-JK - Doberdob

V začetku oktobra smo se otoški lovci, znanci, prijatelji, lovci soslednjih LD s številnimi lovske prapori na pokopališču v Novem mestu poslovili od našega lovskega tovariša **Martina Cvelbarja**. Po zahrbtni bolezni je umrl 3. 10. 2006, član zelene bratovščine pa je bil polnih 46 let.

Martin se je rodil 18. 1. 1926 v Stari vasi pri Skočjanu. Kot velik ljubitelj narave se je leta 1960 včlanil v LD Otočec. V naši LD in širše so ga poznali kot skrbnega gojitelja divjadi. Bil je eden prvih pobudnikov organiziranega izpuščanja male divjadi v lovišče. Veliko skrbi in dela je namenjal vzgoji mladih lovcev ter varstvu zdravega ter čistega okolja. Kmalu po vstopu v LD je spoznal, da brez dobrega in izšolanega lovskega psa ni pravičnega lova, zato je postal tudi vzoren vodnik. Zaradi zaupanja lovcev vanj, v njegove izjemne organizacijske sposobnosti in aktivnosti ter pravičnega odnosa do divjadi in lovstva je že kmalu začel opravljati zahtevne in odgovorne dolžnosti v LD in zunaj nje. Tako je 15 let (od 1961 do 1976) uspešno vodil LD Otočec kot starešina, 8 let (1984 do 1992) je bil predsednik NO, 4 leta (1992 do 1996) pa član DR.

Martin ni bil aktiven le v LD Otočec, temveč je z enako zagnanostjo opravljal funkcije v okvirju ZLD Novo mesto. V obdobju 1963 do 1981 je bil član njenega disciplinskega razsodišča, član komisije za prevzem stavbe ZLD, član komisije za gojitev, komisije za lovni turizem, član IO, podpredsednik in član komisije za SLO, DS ter strelstvo.

Za vso aktivnost, poštenost, pristen tovariški odnos ter prispevek

slovenskemu lovstvu je LZS Martina odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje. V matični LD pa je prejel več družinskih priznanj.

Martin je bil vedno velik zagovornik lovske pravičnosti in napredne gojitve divjadi, negovalec ustaljenih lovske navad in običajev, zlasti pa zagovornik lovske etike.

Dragi Martin, v imenu članov LD se ti iskreno zahvaljujemo za tvoj trud in delo pri razvoju ter rasti naše LD in lovstva na splošno, za prizadevanja pri ohranjanju narave. Obljubljamo ti, da bomo nadaljevali tvoje delo in smernice, ki si jih začrtal skozi desetletja članstva v LD Otočec. Ohranili te bomo v trajnem spominu.

LD Otočec - E. A.

Član LD Izlake, **Vinko Vrhovnik**, je umrl 2. marca 2007 po dolgotrajni bolezni. Junija letos bi dopolnil 82 let. V lovske bratovščine je vstopil aprila 1959. Ves čas

aktivnega delovanja se je zavzemal za zdrave medsebojne odnose med lovci, zagovarjal je disciplino in se zelo aktivno vključeval v delovne akcije, ki so potekale v lovišču. Zaradi svojega prizadevanja pri gojitvi divjadi in pravičnem odnosu do narave in divjadi je v lovske družini opravljal več pomembnih funkcij. Od leta 1960 do 1998 je deloval v Izvršnem odboru LD, in sicer od leta 1962 do 1966 kot tajnik, od 1974 do 1982 pa je bil starešina. Od leta 1992 do 1998 leta je bil član disciplinskega razsodišča LD.

Za zavzeto delo v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Lovska družina pa mu je leta 1990 podelila zlato plaketo.

Vinko je s svojim delom mnogo prispeval k uspešnemu delovanju naše lovske družine. Veliko zaslug ima tudi pri gradnji lovskega doma v Kisovcu, v katerega je s svojimi lovske kolegi vložil mnogo prostovoljnih delovnih ur. Z lastno zavzetostjo in delom je bil vzor vsem lovcom.

Z Vinkovo smrtjo smo izgubili poštenega tovariša in izkušnega lovca, ki je precejšen del svojega življenja posvetil zeleni bratovščini in naravi. Kot takega ga bomo ohranili v najlepšem spominu.

LD Izlake - S. S.

Po daljši bolezni je 27. 2. 2007 v Ljubljani umrla upokojena, zaslužna in požrtvovalna tajnica Lovske zveze Slovenije **Zlata Dolenc Albreht** (rojena 29. 11. 1928). Zlata je vso delovno dobo preživela med lovci (od leta 1946 do 1981, ko se je upokojila). Z delom je začela po osvoboditvi, ko so bili narejeni prvi naprednejši koraki slovenskega lovstva, ko je celotno članstvo šlo le okrog 3000 lovcev. Lovca pa je izhajal v mesečni nakladi 3.500 izvodov. Rada se je spominjala predsednikov: dr. Ivana Lovrenčiča, dr. Janka Lavriča, generala Rada Pehačka in preostalih, ki so jim sledili. Zlata je bila priča mnogim akcijam lovske organizacije; ogromno zahtevnih nalog in dopisov je šlo tudi prek njenih rok, izpod njenega pisalnega stroja. Bila je vestna in požrtvovalna; pomoč je dobila šele leta 1975. Poleg red-

nih delovnih in družinskih dolžnosti je bila kot žena dramskega igralca Janeza Albrehta tudi sama zavzeta amaterska igralka, ki je leta 1950 dobila nagrado na gostovanju amaterskih odrov v Beogradu. Dejavnost je bila v Zvezi sindikatov, več let pa je bila tudi predsednica Disciplinske komisije DS LZS. Občasno je prisrkočila na pomoč tudi uredništvu Lovca in Kinološki zvezi Slovenije, ki je bila nekaj časa najemnica prostorov na Zupančičevi 9. Ni bilo kinološke razstave, na kateri ne bi sodelovala tudi Zlata. Za požrtvovalno delo jo je KZS odlikovala s srebrnim znakom KZS za kinološke zasluge.

Zaradi zanesljivosti, delovnih izkušenj in požrtvovalnosti pri delu je LZS Zlato Albreht za njeno poklicno delo v lovstvu kar trikrat odlikovala z znakom LZS za lovske zasluge in redoma III. In II. stopnje.

Zlato Albreht so pokopali v družinskem krogu 1. marca letos.

Spoštovane in prijazne sodelavke se bomo radi spominjali.

Lovska zveza Slovenije - B. L.

Iz lovske vrste so za vedno odšli tudi:

Venčeslav Pečič, LD Križevci pri Ljutomeru, * 17. 9. 1938, † 17. 2. 2007.
Franc Brdnik, LD Oplotnica, * 19. 5. 1929, † 5. 3. 2007.
Emilijan Bremec, LD Čepovan, * 30. 3. 1931, † 5. 2. 2007.
Darbo Bartolj, LD Šentrupert, * 23. 8. 1953, † 15. 12. 2006.
Pavel Založnik, LD Polhov Gradec, * 2. 1. 1930, † 6. 3. 2007.
Franc Šopar, LD Dol pri Hrastniku, * 23. 12. 1927, † 23. 3. 2007.
Slavko Onič, LD Gaj nad Mariborom, * 15. 1. 1929, † 13. 3. 2007.
Franc Šuštar, LD Hrastnik, * 12. 11. 1939, † 3. 2. 2007.

Ivan Sepaher, LD Smuk, Semič, * 23. 2. 1920, † 19. 2. 2007.
Alojz Resnik, LD Veliki Kamen, * 2. 1. 1939, † 9. 2. 2007.
Henrik Mrakič, LD Bovec, * 6. 2. 1923, † 31. 3. 2007.
Evgen Jesih, LD Velunja, Soštanj, * 31. 10. 1926, † 9. 4. 2007.
Jože Šinkovec, LD Otočec, * 31. 1. 1960, † 22. 2. 32007.
Jurij Godec, LD Kungota, * 7. 1. 1930, † 24. 3. 2007.
Anton Miklič, LD Dobrepolje, * 23. 9. 1924, † 29. 3. 2007.
Stanko Zamuda, LD Velika Nedelja, * 21. 9. 1932, † 28. 3. 2007.
Jožef Kovšca, LD Kozje Stena, * 6. 1. 1910, † 19. 10. 2006.

Umrlim časten spomin!

Klub ljubiteljev psov jamarjev je proslavil 80-letnico

Jubileji, posebno okrogli, so za vsakogar prelomnica v življenju. Še zlasti je to pomembno za neko društvo ali organizacijo, ki združuje ljudi z enakimi oz. podobnimi interesi. Tako je *Klub ljubiteljev psov jamarjev* že čvrsto zakorakal v 81. leto.

Da osvežimo začetke delovanja kluba, moramo začeti na pragu delovanja: ustanovljen je bil 4. marca 1926 v Ljubljani. Med ustanovnimi člani so bili: dr. **Ivan Lovrenčič, Viktor Meden, Bruno - Hugo Stare, Teodor T. Drenig, Ivan Caf, Stanko Arko** ... Ob ustanovitvi se je klub imenoval *Klub jamarjev*. Kmalu za tem se je pojavilo tudi društvo za raziskovanje podzemnih jam z enakim imenom, zato so klub preimenovali v *Klub ljubiteljev jazbečarjev in terierjev*. Klub je bil vodilni na tleh tedanje Kraljevine Jugoslavije, zato so ga ponovno preimenovali v *Jugoslovanski klub ljubiteljev jazbečarjev in terierjev*. Sedež je imel vedno v Ljubljani. Klubsko delovanje je postalo zelo živahno leta 1932 po ureditvi umetnega rova za vadbo psov jamarjev na strelišču na Rožniku v Ljubljani. Že takrat so organizirali več spomladanskih preizkušenj v rovu, kjer je bila udeležba vedno večja kot na jesenskih preizkušnjah v delu psov na planem. Prvo tekmovanje jamarjev je bilo leta 1926 v umetnem rovu na Vrhniki. Pojavljati so se začeli tudi prvi uvoženi psi iz tujine. Prve tri kratkodlake jazbečarje je k nam pripeljal **Mihael Stare** iz Mengša, graščak Kolovca, prvega lovskega terierja pa **Ivan Caf**. Po podatkih iz arhiva oziroma ohranjene rodovne knjige lahko razberemo število psov: leta 1933 jih je bilo vpisanih 96, leta 1947 že 240, 1940 pa 330; v vzrejni knjigi pa 505 psov.

Med 2. svetovno vojno je delovanje kluba skoraj popolnoma zamrlo, a klub ni bil ne ukinjen, niti ni razpadel. Takoj po vojni so se ljubitelji jamarjev ponovno našli in vodenje kluba so prevzele večinoma predvojni člani. Predsedovanje je prevzel **Bruno - Hugo Stare**, tajništvo pa **Eva Lea Müller**. Kmalu v povojnih letih sta bili organizirani dve tekmici za pse jamarje, in sicer v Novem mestu in na Čatežu. Napisan je bil tudi Pravilnik za ocenjevanje zunanosti in točno opredelje-

Lovski terier prihaja iz lisičine.

ne napake, ki izključujejo iz vzreje.

Po letu 1960 so bili najbolj aktivni: **Jurij Verovšek, Tatjana Vončina, Josip Vončina, Maksim Gaspari, Jože Kristan,**

stem obdobju je klub začel izdajati tudi vzrejne knjižice.

Z novim Statutom Kinološke zveze Slovenije so bile leta 1987 ukinjene pasemske organizacije (društva in klubi), na novo pa so

Podpredsednik Kinološke zveze Slovenije Angel Vidmar (levi) izroča predsedniku Kluba ljubiteljev psov jamarjev prof. dr. Andreju Bidovcu posebno priznanje KZS.

Ivan Rojc, Milan Ivezić, dr. Janko Lavrič ... Leta 1967 je bil sprejet Pravilnik za preizkušnje psov jamarjev.

Leta 1974 se je klub ponovno preimenoval, in sicer v *Klub ljubiteljev psov jamarjev*, kakršno ime nosi še dandanes. Leta 1975 so bila na občnem zboru usklajena in sprejeta Pravila kluba, klub pa je bil vpisan tudi v register klubov in društev.

Med letoma 1975 in 1976 je klubu predsedovala Tatjana Vončina, strokovnemu svetu pa **Andrej Tollazzi**. Takrat (l. 1967) je bil sprejet Pravilnik o vzrejnih pregledih. Leta 1976 je klub praznoval 50-letnico. Ob tej priložnosti je bil izdan tudi almanah in bila organizirana mednarodna tekmica jamarjev v Stožicah. V ti-

bila ustanovljena območno organizirana lovsko-kinološka društva. Da taka organiziranost res ni prinašala najboljših rezultatov, dokazuje dejstvo, da je klub formalno obstajal in deloval do leta 1983. Svoje strokovno poslanstvo je nadaljeval prek vzrejne komisije za jamarje pri KZS in prek zbora sodnikov. Do leta 1984 je vzrejno komisijo vodil **Andrej Tollazzi**, za njim do leta 1999 **Vinko Foršček** in za njim, do leta 2002, **Tomaž Burazer**.

Najbolj »novo obdobje« kluba se je začelo z oživitvenim občnim zborom leta 1992 na Vahti (skupaj z mednarodno tekmo za jazbečarje v delu po krvnem sledu in v rovu). Na tistem zboru je bil **Ivan Caf** potrjen za častnega predsednika kluba, za predsednika pa prof. dr. **Vjekoslav Simčič**. Predsednik vzrejne komisije je še naprej ostal **Tomaž Burazer**, tajnik pa je bil **Marko Žigon**. Pozneje (leta 1996) je tajniške posle prevzel **Ladislav Steinbacher**, blagajniške pa **Miha Robič**. Leta 2000 je tajnika zamenjala **Damjana Švegelj**, leta 2002 prejšnjega predsednika prof. dr. **Andrej Bidovec**, predsednik strokovnega sveta je postal **Jože Batič**. Leta 2002 je bil za častnega člana kluba imenovan **Vinko Foršček**, za blagajnika pa je bil izvoljen **Boštjan Predalič**. Podpredsedniško funkcijo je prevzel **Miha Robič**, člana UO sta bila **Milan Švegelj** in **Risto Verbič**. Leta 2006 je bilo v klubu 290 članov.

Leta 1999 so bile prvič organizirane vzrejne preizkušnje z vzrejnimi pregledi za jazbečarje in terierje.

Novejše obdobje nam je prineslo tudi **znak vodnika jazbečarja**

Utrinek s proslave ob 80-letnici delovanja Kluba ljubiteljev psov jamarjev, ki je bila v začetku letošnjega marca v lovskem domu LD Medvode.

ali terierja (vodnik ga prejme, če s psom, ki ga je izšolal in vodil sam, doseže 1 x I. nagradni razred, 2 x II. nagradni razred ali 3 x III. nagradni razred).

Znak se vodniku podeli enkrat, izdelan je iz srebra, podeljuje pa se ga od leta 1999.

80-letnico kluba smo obeležili že z organizacijo Mednarodne vsestranske preizkušnje za terierje v Ljutomeru oktobra 2006. Drugi del pa se je »dogajal« s slavnostno skupščino 16. 2. 2007 v lovskem domu v Medvodah. Ob omenjenem visokem jubileju kluba smo izkoristili priložnost in aktivnim članom kluba podelili nekaj znakov KZS za kinološke zasluge.

Srebrni znak so dobili: **Boštjan Predalič, Boštjan Končan, Gregor Frelj, Jože Gutman, Stanko Lihtenvalner in Matej Lah**; zlati znak: **Alenka Zabukovec, Milan Švegelj in Andrej Zemlič**, red KZS II. stopnje: prof. dr. **Andrej Bidovec, Risto Verbič, Damjana Švegelj - Žnidaršič, Tatjana Vončina in Justin Cah**.

Ob jubileju (člani kluba so prišli domala iz vseh koncev Slovenije) je bil izdelan tudi CD z vso zgodovino kluba in vsemi aktualnimi dogodki zadnjega obdobja. Ogledali smo si ga lahko med zelo prijetnim druženjem. Da smo kot klub na pravi poti, menijo tudi na Kinološki zvezi Slovenije, saj so nam ob tem dogodku izročili posebno priznanje, ki ga je na skupščini predsedniku kluba izročil podpredsednik KZS **Angel Vidmar**.

V imenu kluba se zahvaljujem Lovski družini Medvode oz. nekaterim njenim članom, ki so nam izdatno pomagali pri organizaciji proslave. Da jamarji, kot lovski psi, še ne bodo »usahnil«, dokazuje tudi, da jih lovci s pridom uporabljajo na lovih in da so zelo priljubljeni lovski psi. Potemtakem se lahko nadajamo druženja tudi ob naslednjem okroglem jubileju.

Damjana Švegelj - Žnidaršič

Vir: Povzetek zgodovine kluba je vzet iz jubilejnega oz. letnega biltena kluba (V. Simčič, V. Foršček)

UP po krvnem sledu v LPN Pohorje

Prireditve UP po krvnem sledu v LPN Pohorje je bila predvidena 20. 10. 2007 na Osankarici na Pohorju. Pohvaliti velja, da so

v lastni režiji organizirali preizkušnjo za njihove poklicne lovce s svojimi mladimi psi in da spoštujejo zahteve zakonodaje. Kot je v navadi in kot veleval pravilnik, da je treba umetne krvne sledove postaviti dan poprej, smo se zbrali zgodaj popoldne pri lovski koči na Osankarici. Tam sta nas gostoljubno sprejela **Martin Kranjc**, direktor LPN Pohorje, in **Srečko Šmon**, poklicni lovec lovskega oddelka. Kot sodnika sta bila povabljeni **Franci Svetec** in **Bojan Deberšek**, poleg pa sem bil tudi kin. pripravnik **Dejan Poljanšek**. Trase za polaganje krvnih sledov so bile že transirane, sveža kri in parklji pripravljeni, tako da smo lahko

mogoče, da so v rokah izkušenih lovcev in kinologov. Najbolje se je izkazal brak-jazbečar vodnika **Srečka Šmona**, ki je dosegel I. n. r., drugi je bil barvarski barvar z vodnikom **Žarkom Podvršnikom**, ki se je uvrstil v II. n. r., tretji je bil beagle z vodnikom **Martinom Kranjcem** (II. n. r.) in četrti barvarski barvar z vodnikom **Ivanom Pogačem** (II. n. r.).

Po razglasitvi rezultatov in zahvalni besedi vodje lovišča Martina Kranjca bi lahko sklepali, da taka uspešna prireditve pri njih ni muha enodnevnica. V prihodnje si želimo na takšnem strokovnem nivoju še veliko prireditve in na njih tudi sodelovati.

Dejan Poljanšek

Udeleženci uporabnostne preizkušnje psov po umetnem krvnem sledu za vodnike LPN Pohorje (20. 10. 2006)

Foto: D. Poljanšek

Za čim uspešnejše iskanje in poročanje o krvosledništvu

Po vsakoletnem zbiranju in pregledu dnevnikov, ki nam jih vodniki pošljejo na LZS zaradi obdelave podatkov, sem že večkrat želel dodati nekaj svojih misli in pripomb.

Letos sem zapisal nekatere navedbe iz dnevnikov z željo, da bi jih v prihodnje zapisovalci odpravili ali da bi vsaj izboljšali splošno strokovnost nekaterih dnevnikov. Veliko tega je že splošno znanega, povedanega in napisanega, pa vendar morda ne bo odveč, če opozorimo ponovno. Vem, da so nekateri lovci – vodniki krvosledcev pravi mojstri svojega področja dela, drugi, še začetniki, pa bi radi kolikor mogoče hitro tudi postali takšni. Moj namen je, da bi se mojstrom približalo čim več preostalih in ob tem skušali

odpraviti nekatere opažene pomanjkljivosti.

Delo vodnikov je ras zahtevno, nevhvaležno in marsikje še vse premalo cenjeno. Zavedati pa se moramo, da ti ljudje opravljajo naše (strelske) napake in opravljajo plemenito ter pomembno delo. Zato bomo toliko zreli in predvsem pošteni do njih, da ne ponavljamo svojih večnih napak, preden jih pokličemo, če želimo izboljšati stanje. Poravnajmo jim nastale stroške in jih tudi ustrezno nagradimo, če smo z njimi zadovoljni. To velja predvsem za vodstva LD! Seveda pa so v takšnih primerih pravila igre enaka za vse vodnike.

V dnevnikih sem prevečkrat opazil zapisano: »Zgrešeno – našel kroglo v zemlji ali drevesu!«

Menim, da lovci vedo, da večina krogel prestreli divjad, zato najdena krogla v zemlji največkrat ni zanesljivo znamenje, da je divjad zgrešena! Res pa nam pomaga natančneje določiti mesto nastrela. Zato menim, da so takšni zapisi v dnevniku povsem odveč, če avtor ne nadaljuje poročila z nadaljnjim zapisom o kontroli iskanja.

Pojavljajo se tudi zapisi, npr. »zadeto v vamp«, in sicer pri iskanju divjega prašiča, čeprav vemo, da ima divji prašič kot vsejed enostaven želodec in ne vampa, kakršnega ima rastlinojeda divjad. Nekaj biologije in anatomije, ki bi ju morali ohraniti od lovskega izpita, pa je vendar treba poznati!

Naj nanizam še nekaj zapisov iz dnevnikov vodnikov krvosledcev, ki po mojem mnenju niso najbolj posrečeni (strokovni):

Rubrika – *ugotovitev zadetka*: »... »mimo divjadi«; »pod«; »čez«; »dobro zadeto«; »dober strel«; »zadeto«; »zgrešeno«; »slabo zadeto«; »mehko – center«; »malo spredaj, v kos«; »strel v goščo«; »falil«; »zgrešil, našel kroglo«; »vrat – obstreljevo«; »brazda v travniku« ...

Rubrika – *posebnosti iskanja*: »... »kapljice krvi«; »gams se je samo dvigoval višje«; »ves čas po sledu«; »kapljice po sledu«; »na nastrelu našel kroglo 1 m nad mladim oz. kjer je stak«; »mladič zadet malo bolj zadaj, zato ni padel takoj. Drugače pa je bil zadet v redu, dosti krvi«; »lovec je streljal prostoročno«; »popolna tema (pri iskanju prašiča)«; »zaradi poznega strela je bilo iskanje v temi«; »strel je bil oddan pred srnjaka v travo«; »po strelu, ki je bil dan 'bočno' na srnjaka, je ta stekel, nato je pred kritjem

Pomoč pri iskanju obstreljene divjadi vam nudijo:

Opomba: Iskalci, vpisani pod številkami: 16, 23, 25 a in 34, imajo izkušnje pri iskanju obstreljenih ali ranjenih medvedov ter so tako tudi kvalificirani za iskanje te divjadi.

1. SERŠEN Jože
Mlinska 20;
9224 TURNIŠČE
GSM 031/309-582

2. LETONJA Peter
Maistrova 35;
2250 PTUJ
GSM 050/650-442

3. FIŠER Milan
Slape 29;
2323 PTUJSKA GORA
GSM 041/533-822

4. KIKL Vojteh
Visole 8;
2310 SLOV. BISTRICA
GSM 040/261-478

5. BREZOVŠEK Zdravko
Šmartno 40;
2315 ŠMARTNO na Pohorju
GSM 041/736-988

6. MUMEL Srečko
Pot Šerčerjeve brig. 36;
2344 LOVRENC na Pohorju
GSM 041/429-112

7. DEBERŠEK Bojan
Podgorska 83;
2380 SLOV. GRADEC
GSM 041/730-551

8. POTOČNIK Jože
Topla 2;
2393 ČRNA na Koroškem
GSM 041/473-296

9. SILOVŠEK Peter
Škale 48;
3320 VELENJE
GSM 041/876-093

10. GABER Ernest
Koble 24;
3215 LOČE pri Poljčanah
GSM 040/983-074

11. PETEK Franc
Pangrac 39;
3302 GRIŽE
GSM 041/864-074

12. KRALJ Anton
Koroška 46;
4290 TRŽIČ
GSM 041/270-134

13. KLEMENČIČ Boris
Stara Loka 72/A;
4220 ŠKOFJA LOKA
GSM 031/627-572

14. MLAKAR Alojz
Suška pot 49;
4220 - ŠKOFJA LOKA
GSM 031/647-511

15. KOSMAČ Zdravko
Hotavljice 20/A;
4224 GORENJA VAS
GSM 040/889-839

16. PAGON Jurij
Godovič 118;
5280 IDRIJA
GSM 041/693-801

17. IVANČIČ Milan
Čezsoča 30;
5230 BOVEC
GSM 041/595-255

18. LEBAN Ivo
Voljče 94;
5220 TOLMIN
GSM 041/695-660

19. OKROGLIČ Vojko
Erjavčeva 11/A;
5000 NOVA GORICA
GSM 041/503-626

20. RUSTJA Marjan
Idrijska 17;
5270 AJDOVŠČINA
GSM 041/728-476

21. KLANČAR Miro
Križ 268;
6210 SEŽANA
GSM 041/675-835

22. DOLENC Boris
Petelinje 89;
6257 PIVKA
GSM 041/807-224

23. BOLČINA Zoran
Mašun 5;
6234 KNEŽAK
GSM 041/657-329

24. ŠIRCELJ Teodor
Gubčeva 18;
6250 ILIRSKA BISTRICA
GSM 051/357-189

25. VIČIČ Emil ml.
Harije 75;
6250 ILIRSKA BISTRICA
GSM 041/239-573

25 a. RUPAR Andrej
Begunje pri Cerknici 80;
1332 BEGUNJE
GSM 031/866-400

26. SKERL Mihael
Hrib 72;
1318 - LOŠKI POTOK
GSM 041/419-256

27. BRUS Andrej
Vrtnarska 1;
1370 LOGATEC
GSM 040/789-255

28. BOŽIČ Brane
Strahomer 34;
1292 IG pri Ljubljani
GSM 031/419-149

29. SEŠEL Štefan
Mali Vrh 34;
1293 ŠMARJE SAP
GSM 041/508-921

30. PLANKAR Jože
Bojanji Vrh 16;
1295 IVANČNA GORICA
GSM 031/461-549

31. DRNOVŠEK Alojz
C. IX. avgusta 81;
1410 ZAGORJE ob Savi
GSM 031/270-148

32. PAVČNIK Tomaž
Log 1;
1430 HRASTNIK
GSM 040/801-846

33. ZABUKOVEC Andrej
Na Pesek 46;
1317 SODRAŽICA
GSM 041/704-836

34. OICLJ Ciril
Stari Log 1;
1332 STARA CERKEV
GSM 041-704-836

35. BURAZER Tomaž
Zadružna 7;
8340 ČRNOMELJ
GSM 041/544-002

36. LEGAN Slavko
Dolenji Ajdovec 9;
8340 DVOR pri Žužemberku
GSM 041/514-216

37. GERDIN Marko
Čatež 14;
8214 VELIKA LOKA
GSM 041/987-280

38. CIZELJ Matjaž
Škocjan 58;
8275 ŠKOCJAN
GSM 041/657-531

39. SRPČIČ Janez
Cerklje 2;
8263 CERKLJE ob Krki
GSM 041/597-831

40. PETELINC Jože ml.
Sela 120;
8257 DOBOVA
GSM 041/597-644

41. LAVRIN Jakob
Žvamlje 21;
1411 IZLAKE
GSM 041/373-537

42. KAPLJA Janez
Drtija 2;
1251 MORAVČE
GSM 041/524-133

43. PODKRIŽNIK Janko
Radmirje 55;
3333 LJUBNO ob Savinji
GSM 041/524-133

Predvidena legla lovskih psov

nekaj časa stal in nato šel v kritje»; »lanščak je bil streljan v bukovem gozdu»; »na zemlji je suho listje»; »krvava lega»; »preventivna kontrola nastrela»; »knikal« ...

Rubrika – *znaki po strelu*: ... divjad čotala; klec; ukočen tek ...

Naj ob tej priložnosti ponovno opozarjam lovce na stvari, ki bodo vodnikom krvosledcev v pomoč:

- po strelu počakajmo vsaj 10 minut;
- zapomnimo si mesto nastrela in ga primerno označimo;
- označimo smer pobega divjadi;
- pazimo, da z nepazljivo hojo ne uničimo znakov na nastrelu;
- na nastrel se vedno odpravimo s pripravljeno puško, še posebej, če divjad obleži na mestu;
- pri pregledu nastrela in sledov pazimo, da hodimo ob sledu, da krvi in drugih znakov ne raznašamo ali uničimo;
- prekinimo iskanje po vidni krvni sledi, npr. vsaj po 100 m (200 m, po preglednem terenu), četudi je na sledu veliko krvi;
- ne rinimo za divjadjo v gosto podrast;
- če nastrel in sled do prvih 100 m pregledamo s psom, ki ni ustrezno preizkušen, in divjadi nismo našli, ne iščimo naprej. O tem poročajmo vodniku krvosledca, ki bo iskanje lahko ustrezno nadaljeval (sicer bo to tudi sam ugotovil) in si o vas ustvaril ustrezno mnenje;
- naredimo vse, da bi ranjeno divjad tudi našli (tudi netrofejno ali malo divjad!);
- ne prestando se izpopolnjevamo v streljanju in tako zmanjšajmo možnost obstrelitve divjadi;
- po vsakem močnejšem udarcu s puško ob oviro spet preverimo natančnost orožja;
- budno pazimo na svojo varnost in varnost drugih v okolici.

Na koncu še enkrat poudarjam, da je moj namen pisanja le, da bi storili čim manj napak, da bi se jasneje izražali v poročilih, ter da bi vodniki krvosledcem olajšali že tako nevhvalno delo, s čimer pa bi se še povečala kakovost iskanj. Pri tem moramo marsikaj popraviti tudi lovci – strelci.

Mitja Kersnik

Poročilo o analizi iskanj ranjene divjadi za lani bomo objavili v naslednji številki Lovca.

Uredništvo

Nemški lovski terierji (SLRLt):
O: 5/I, m: 5/I – 2 x VUP, 12. 5.,
Darko Pungeršič,
Vinji Vrh 8/b,
8220 Šmarješke Toplice.

O: 5/I, m: 5/I, 28. 3.,
Franc Zupančič,
Cerov log 54, 8310 Šentjernej.
O: 5/I, m: 5/I, 13. 5.,
Ivan Fišer,
Slape 29/a, 2323 Ptujška Gora.
O: 5/II, m: 5/II, 5. 5.,
Darko Pungeršič, Vinji Vrh 8/b,
8210 Šmarješke Toplice.

Kdl.jazbečarji (SLRJk):
O: 5/I, m: 5/I, 1. 5.,
Matjaž Berdnik,
Podsmreka 25, 1356 Dobrova.
O: tuj plemenjak, m: 5/I, 28. 4.,
Boštjan Barbič,
Kopitarjeva 2, 8250 Brežice.
O: 5/I, m: 5/I, 20. 4.,
Otmar Petrovič,
Marjeta na Dravskem polju 5,
2205 Starše.

Resasti jazbečarji (SLRJr):
O: 5/I, m: 4/II, 28. 2.,
Marko Bojc,
Parmova 34, 1000 Ljubljana.
O: 5/I, m: 4/I, 17. 5.,
Jože Tlaker,
Poljane 6,
3332 Rečica ob Savinji.
O: 5/I, m: 4/II, 7. 5.,
Tomaž Šterk,
Kočevje 19/u, 8340 Črnomelj.
O: 5/I, m: 4/I, 1. 5.,
Peter Kovačec,
Hudourniška n. h.,
2312 Orehova vas.

Kdl. istr. goniči (SLRGik):
O: 5/I, m: 5/I, 3. 5.,
Ivan Jurak,
Dol. Kamence 69,
8000 Novo mesto.

Posavski goniči (SLRGp):
O: 4/I, m: 4/I, 11. 3.,
Anton Resnik,
Mali Jelnik 7, 1223 Blagovica.

Planinski goniči (SLRGpl):
O: 5/I, m: 5/I, 20.04.,
Anton Rogima,
2381 Podgorje pri Slovenj Gradcu.
O: 5/I, m: 5/I, 5. 5.,
Janko Logar,
Pod bregom 2,
2380 Slovenj Gradec.

Bavarski barvarji (SLRBB):
O: 5/I, m: 5/I GP, 14. 5.,
Drago Lešnik,
Hramše 12, 3204 Dobrna.
O: 4/II GP, A, m: 4/I GP, - A, 5. 5.,
Ivan Leban,
Volče 94, 5220 Tolmin.
O: 5/I GP, m: 5/I GP, 15. 4.,
Emil Vičič,
Harije 75, 6250 Ilirska Bistrica.

O: 5/I, m: 4/I B, 12. 4.,
Bojan, Rok Deberšek,
Podgorska 83,
2380 Slovenj Gradec.

Brak-jazbečarji (SLRBj):
Jelenje rdeči:
O: 5/II, m: 5/I, 19. 4.,
Franc Hrovat,
Drganja sela 3, 8351 Straža.
O: 4/II, m: 5/I, 29. 4.,
Franc Kogovšek,
Velika Loka 43, 1290 Grosuplje.
O: 4/I, m: 4/II, 24. 4.,
Robert Gartnar,
Nomenj 34,
4264 Bohinjska Bistrica.
O: 5/I, m: 4/I, 20. 4.,
Karel Žežlina,
Brje 28, 6223 Komen.
O: 5/I, m: 5/II, 25. 4.,
Jože Krže,
Retje 101, 1381 Loški Potok.
O: 5/II, m: 5/I, 10. 5.,
Marko Vrigelj,
Gradac 53, 8332 Gradac.
O: 5/I, m: 5/I, 9. 5.,
Ivo Kovačič,
Sveto 7, 6223 Komen.
O: 5/I, m: 4/II, 12. 4.,
Andrej Vidmar,
Šmihel 7, 8360 Žužemberk.

Črni, z ožigi:
O: 5/I, m: 5/I, 02.04.,
Marjan Zupančič,
Žalna 59/a, 1290 Grosuplje.
O: 5/II, m: 5/I, 18. 5.,
Angel Vidmar,
Lokavec 135/a,
5270 Ajdovščina.
O: 5/II, m: 4/I, 22. 4.,
Branko Puc,
Kosovelova 23, 5271 Vipava.
O: 5/I, m: 5/I, 2. 4.,
Ciril Janežič,
Puščava 7, 8230 Mokronog.

Nemški goniči (SLRNg):
O: 5/I, m: 5/I, 10. 5.,
Darko Pungeršič,
Vinji Vrh 8/b,
8220 Šmarješke Toplice.
O: 5/I, m: 5/I, 25. 4.,
Marko Česnik,
Bukovje 44, 6230 Postojna.
O: 5/I, m: 5/I, 23. 4.,
Janez Strmole,
Malo Hudo,
1295 Ivančna Gorica.

Mali modri gsaskonski goniči (SLRGmm):
O: tuj plemenjak, m: 5/I, 14. 4.,
Jamšek Tomaž,
Pot v Žapuže 3,
5270 Ajdovščina.

Kratkodlaka madžarska vižla (SLRMvk):
O: 4/PZP - 47, ŠPP - 200, m: 4/PZP - 47, JZP - 158, 28. 4.,
Vojeslav Krajnc, Žerjev 17,
2393 Črna na Koroškem.

Nemški žimavci (SLRNŽ):
O: 5/4 - PZP - 50 - 16, JZP - 194,
m: 5/ JZP-194, 26. 5.,
Jože Ozvatič,
Murska 8, 9000 Murska Sobota.
O: 5/PZP, JZP; m: 5/JZP-176
+30; 15. 4.,
Roman Kapušin,
Krasinec 55, 8332 Gradac.

Bretonski ptičarji (SLREB):
O: 5/PZP - 42, JZP - 161,
m: 5/PZP - 49, ŠPP - 188; 21.4.,
Ljubomir Bohak,
Hotinjska c. 107,
2312 Orehova vas.

Nem.kdl. ptičarji (SLRNkp):
O: 5/PZP - 46, JZP - 156;
m: 5/PZP - 54, JZP - 171,
ŠPP - 194, 23. 5.;
Zdenko Trampuž,
Kostanjevica 85,
5296 Kostanjevica.
O: 5/PNZ - 45, JZP - 174, ŠPP
- SM - 176, m: 4/PZP - 55, JZP -
185, 10. 5.,
Melhior Pleško,
Loška cesta 15,
1358 Log pri Brezovici.

Zlati prinašalci (SLRGR):
O: 5A/TPR, m: 5/TPR, 20. 3.,
Benjamin Šinigoj,
Stritarjeva 15, 5294 Dornberk.

Labradorci (SLRLR):
O: 5/A, m: 5/TP-R, 12. 4.,
Bojan Kocjan - Jožef,
Orešje 169, 2250 Ptuj.

Nemški prepeličarji (SLRPr):
Rjavci:
O: 5/I, m: 5/I, 26. 4.,
Sandi Hernaus,
Krtince 17, 3241 Podplat.

Serci:
O: 5/I, m: 5/I, 25. 4.,
Žaro Bratina,
Škrilje 91/a, 5263 Dobravlje.
O: 5/I, m: 5/I, 14. 5.,
Aleš Šekoranja,
Na gmajni 4, 3000 Celje.
O: 5/I, m: 4/I, 5. 5.,
Iztok Pušavec, Tenetiše 16,
4204 Golnik.
O: 5/I, m: 5/I, 8. 5., Aleš Vrečko,
Hmelina 2/a, 2360 Radlje ob Dravi.

Kinolška zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in optika

Kupim strelivo, kal. 7,62 x 39. Tel.: 041/711-523.

Prodajam strelivo (60 kom.), kal. 8 x 57 IS Igman, 11 g. Tel.: 041/844-662.

Prodajam polrisanico – petelinko (»biksarico«), izdelek Franca Sevcika, kal. 16 - .22 Hornet. Cena 500 €. Tel.: 041/360-311.

Prodajam skoraj neuporabljano šibrenico Fair, kal. 12 - 12. Tel.: 041/615-485.

Prodajam odlično ohranjeno, malo uporabljano **pištolo** Para Ordonance P14 - 45, kal. .45 ACP-stainless steel. Cena 850 €. Tel.: 041/520-701.

Kupim rdečo piko Docter. Ponudbe sprejemam na tel. številko (04) 187-17-03.

Prodajam karabinko Tikka T-3, stainless lite, kal. 9,3 x 62, s str. daljnogledom Zeiss Victory variopoint 1,5 - 6 x 42. Tel.: 040/634-283.

Prodajam karabinko Browning Acera, kal. .30 - 06 (»ruk-cug«), s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42 (zasučna montaža); **karabinko**, kal. 6,5 x 57, s str. daljnogledom Swarovski (zasučna montaža) 8 x 56 in **revolver** Rossi, kal. .38 Special, stainless, cev 2 inči. Tel.: 031/515-194.

Prodajam češko bokarico, kal. 12/7 x 57 R, mod. ZH 304, s str. daljnogledom Vega 4 x 32 (cena po dogovoru). Tel.: 040/514-641.

Prodajam dodelano risanico CZ, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Swarovski 3 - 12 x 56 (Suhlova montaža) in **trap puško** Browning Super trap, s možnostjo individualne nastavitve šibrenega snopa. Tel.: 031/223-934 ali (05) 37-72-339.

Prodajam boroveljsko tricevko (starejša lepo gravirana), kal. 16 - 16 /6,5 x 57 R s str. daljnogledom Zeiss 1,5 - 6 x 36 (suhlova montaža); **karabinko** Mauser, kal. 6PPC, zelo precizno; **bokarico** ZH, starejšo, kal. 7 x 57 R/16, z menjalnimi cevmi 16/16; **rusko MK puško** s str. daljnogledom (nabojnik za 5 nabojev), ter nov **strelni daljnogled** Tasco 4 - 12 x 56. Tel.: 031/380-448.

Prodajam enocevno risanico - prelamačo, kal. 6 x 62 Freres, s str. daljnogledom 6 x 40. Puška je kot nova. Tel.: 031/697-728.

Prodajam kombinirano puško Zoli, kal. 6,5 x 57 R/20 Mag., s str. daljnogledom Swarovski 1,5 - 6 x 42. (Suhlova montaža). Puška je praktično nova. Cena 1.900 €. Tel.: 031/688-094.

Prodajam kranjsko risanico, kal. 7 mm Rem. Mag.; z nemškim naprožilom, vratno varovalko, bogatim kopitom, pozlačenimi sprožilci in robom zaklepa ter s str. daljnogledom Kahles 6 x 42 (Suhlova montaža) in Suhlovim nastavkom z rdečo piko. Tel.: 041/513-535.

Prodajam strelni daljnogled Zeiss diavari Z 1,5 - 6 x 42 MC, malo uporabljan, še v garancijski. Tel.: 031/835-678.

Prodajam polavtomatsko pištolo Mod. CZ 75 B, kal. 9 x 19 mm. Tel.: 041/394-560, po 16. uri.

Prodajam nov, še zapakiran **strelni daljnogled** Leupold 3,5 - 10 x 50 VX-III 30 mm z osvetljenim križem. Tel.: 041/238-943.

Prodajam lovsko puško in lovski krog. Tel.: 041/216-249.

Prodajam kratko risanico Remington, mod. Seven, kal. 7 mm -08 Rem., s str. daljnogledom 1,5 - 6 x 40. Tel.: 041/345-320.

Prodajam češko bokarico, kal. 12/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 12/12, staro 5 let, lepo ohranjeno. Tel.: 031/383-922.

Prodajam karabinko Steyr Mannlicher, kal. 6,5 x 68, s str. daljnogledom Swarovski 3 - 12 x 56. Tel.: 041/618-610.

Prodajam enocevno risanico - prelamačo, kal. 6 x 62 R Freres, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42. Tel.: 051/303-165.

Prodajam revolver Taurus, kal. .44, cev 6 col, temno bruniran; ter **strelni daljnogled** 6 x 42 Swarovski. Tel.: 041/574-262.

Prodajam švedsko vojaško repetirko, kal. 6,5 x 55. Puška ima novo cev. Cena 500 €. Tel.: 041/376-491.

Lovski psi

Prodajam brak-jazbečarko, poleženo 10. 2. 2007. Tel.: (03) 572-52-93 ali 041/209-012.

Prodajam dve mladi psički, pasme bavorski barvar. Tel.: 031/648-643.

Zaradi boleznih prodajam zelo lepega resastega jazbečarja, starega 4 leta, z opravljenim PNZ in prav dobro telesno oceno. Cena po dogovoru. Tel.: 031/618-130.

Prodajam nemško lovsko terierko, staro 6 let, z vzrejno oceno 5/I. Cena 500 €. Tel.: 031/322-212.

Prodajam mladega goniča, bosaanskega baraka. Tel.: (03) 810-60-07.

Prodajam leglo (6. 3. 2007) **nemških prepeličarjev - rjavcev**, odličnih staršev. Tel.: 041/494-587.

Kupim nemško prepeličariko - serko, z opravljenim telesno oceno in PNZ, staro do 2 leti (z možnostjo preskusa v lovišču). Tel.: 040/886-280.

Prodajam mlade nemške lovške terierje (leglo 21. 3. 2007). Tel.: 031/322-212.

Prodajam 3 mesece starega posavskega goniča, potomca najodličnejših slovenskih vzrejnih linij. Pes je cepljen in označen s čipom. Tel.: (02) 884-46-33 ali 031/613-302.

Sprejemam rezervacije za mladiče, pasme planinski gonič, odličnih staršev. Oče je uvožen plemenjak, mati iz linije ekipnih državnih prvakov 2005 in 2006. Tel.: (02) 884-46-33 ali 031/613-302.

Prodajam nemške prepeličarje - serce, vrhunskih staršev. Oče je plemenjak iz tujine. Leglo pričakujem 5. 5. 2007. Tel.: 031/267-245.

Prodajam izredno lepo leglo nemških žimavcev (serci in rjavci). Ivan Šepec, Kapele 24/a; tel.: 041/378-261.

Prodajam nemške prepeličarje - serce, leglo 17. 4. 2007. Oče Tico vom Sichelssse (5/I); mati: Ara Braniška (5/I). Oba starša sta ostra na divje prašiče, odlična v vodnem delu in prinašanju. Tel.: 041/657-838.

Drugo

Prodajam nenošen lovski krog Mura, št. 48 (100). Cena 165 €. Tel.: 041/549-171, Koper.

Prodajam slavnostni lovski krog št. 54. Tel.: (05) 734-55-93 (Sežana).

Izdelam vam valilnice in zimske krmilnice za ptice duplarice (več vrst) ter **montiram lovške trofeje** na naravne podložne desčice. Tel.: (01) 895-15-96.

Izdelam gamsove čope (tudi divji prašič, jelen, jazbec). Informacije po tel.: (04) 51-41-181 ali 041/819-231, Basaj.

Izvezem vam logo vaše LD na lovsko srajco, kapo, jakno, nahrbtnik ipd. Tel.: 041/637-190.

Prodajam valilna jajca fazanov, jerebic in rac. Tel.: 041/717-464.

Zelo ugodno prodajam zeleno-rjav neprebojni jopič za večjo osebno varnost na skupnih lovih. Cena 90 €. Tel.: 041/217-768.

Prodajam vezane letnike glasila Lovca od 1977 do 2006. Tel.: 041/479-530.

Prodajam navadne jelene, poležene leta 2006. Tel.: 051/652-682

MAJ						
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)		
		vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec
1. To	19:35	5:02	5:50	20:09	4:36	21:24
2. Sr	20:43	5:21	5:48	20:11	4:34	21:25
3. Če	21:51	5:44	5:46	20:12	4:32	21:27
4. Pe	22:58	6:14	5:45	20:13	4:30	21:29
5. So	23:58	6:52	5:43	20:15	4:28	21:30
6. Ne	----	7:41	5:42	20:16	4:26	21:32
7. Po	0:51	8:42	5:41	20:17	4:24	21:34
8. To	1:32	9:51	5:39	20:19	4:23	21:35
9. Sr	2:06	11:06	5:38	20:20	4:21	21:37
10. Če	2:32	12:23	5:36	20:21	4:19	21:39
11. Pe	2:54	13:41	5:35	20:22	4:17	21:40
12. So	3:13	15:00	5:34	20:24	4:16	21:42
13. Ne	3:32	16:21	5:32	20:25	4:14	21:44
14. Po	3:52	17:44	5:31	20:26	4:12	21:45
15. To	4:15	19:11	5:30	20:27	4:11	21:47
16. Sr	4:42	20:39	5:29	20:28	4:09	21:49
17. Če	5:18	22:02	5:28	20:30	4:07	21:50
18. Pe	6:05	23:14	5:27	20:31	4:06	21:52
19. So	7:05	----	5:26	20:32	4:04	21:54
20. Ne	8:16	0:11	5:24	20:33	4:03	21:55
21. Po	9:32	0:53	5:23	20:34	4:01	21:57
22. To	10:47	1:24	5:22	20:35	4:00	21:58
23. Sr	11:58	1:47	5:22	20:36	3:59	22:00
24. Če	13:06	2:06	5:21	20:37	3:57	22:01
25. Pe	14:11	2:23	5:20	20:38	3:56	22:03
26. So	15:15	2:37	5:19	20:40	3:55	22:04
27. Ne	16:20	2:52	5:18	20:41	3:53	22:06
28. Po	17:25	3:08	5:17	20:42	3:52	22:07
29. To	18:32	3:26	5:17	20:42	3:51	22:08
30. Sr	19:40	3:48	5:16	20:43	3:50	22:10
31. Če	20:48	4:15	5:15	20:44	3:49	22:11

14. POLETNI LOVSKI VELESALOM

bo NA SKUTINEM LEDENIKU

26. maja 2007 ob 10. uri.

Organizira

LD Jezersko
v sodelovanju z LZS

in v počastitev 100-letnice LZS.

Vsako bo tekmoval na lastno odgovornost.

Prijavnina 20 € (zajema prevoz smučarske opreme; napitek in hrano - lovski golaž).

Informacije in prijave: e-mail:

jure.markic@s5.net;

stane.bergant@haflinger.si;

ekar@siol.net;

Tel.: Markič: 041/731-021; Ekar

031/320-707; Bergant: 040/626-249

molex
LOVSKA OBLAČILA
INDUSTRIJSKA CENA TRZIN
Dobrova 1
Telefon: 00 386 (01) 562 13 10
040/524-355

www.3dim.si

MAGLITE
Rechargeable Flashlight System RX4019E

114 €
(27.318,96 sit)

3DIM s.o.o.
Zvečica c. 289
1000 Ljubljana
01 527 30 33
041 691 819
info@3dim.si
www.3dim.si

OBVESTILO

Zveza lovskih dručin Ljubljana
organizira

23. 5. 2007 ob 17. uri
v veliki dvorani občine Škofljica,
Šmarska ul. 3, na Škofljici
predavanje o
ZAKONU O DRUŠTVIH.

Predavala bo Vida KOKALJ, priznana strokovnjakinja na tem področju in avtorica knjige **Zakon o društvih s komentarjem.**

Predavanje organiziramo za vse zainteresirane lovce. Dodatne informacije dobite pri tajniku ZLD Ljubljana Milanu Velkovrhu na Zupančičevi 9/II v Ljubljani ali po tel.: 031/323-790. Višina kotizacije je 30 € na udeleženca, ki jo je treba poravnati na T.R. 0208 3002 0290 923.

Za predstavnikove članice ZLD Ljubljana je kotizacija 15 €, ker bo polovica poravnana iz plačane članarine.

Vabljeni!

Ljubljana
Ribji trg 3

Tel.: 01/421 41 90

Faks: 01/421 41 91

GSM: 041/618 610

E-mail: hubertus.club@siol.net

NAMIBIJA

PAKET 11-DNEVNEGA POTOVANJA
s poletom, prevozi, bivanjem in hrano,
organizacijo lova ter
VKLJUČENIM Odstrelom SEDMIH
GLAV TROFEJNE KAPITALNE DIVJADI
(veliki kudu, orisk, svinja bradavičarka,
hartebeest, springbock, šakal in samica
ene trofejne antilope)

All inclusive Ljubljana-Ljubljana
4.995 €

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA

11-dnevni safari

All inclusive Ljubljana-Ljubljana
2.490 €

Ugodni odstrel: impala 200 €; blesbuck
180 €; svinja bradavičarka 200 €
bushpig 250 €; springbuck 200 € ...
lechwe, niala, reedbuck, tsessebe,
waterbuck, gnu ...

KIRGIZIJA/KAZAKHSTAN

12-dnevni program potovanja
z vključeno letalsko vozovnico, vsemi
prevozi, prevajalcem, bivanjem, hrano
in lovom ter odstrelom
SIBIRSKEGA KOZOROGA – 4.440 €

Lovna doba: od avgusta do marca.

Vzrejna komisija za barvarje pri KZS in LZS

organizirata

TEČAJ ZA VODNIKE PSOV KRVOSLEDCEV

Tečaj bo od 6. 6. 2007 do 9. 6. 2007 v lovišču LPN Pohorje.

Usposabljanje je namenjeno vodnikom, ki imajo lovske pse primerne pasme za šolanje za delo po krvnem sledu in se nameravajo ukvarjati z iskanjem ranjene divjadi.

Od udeležencev pričakujemo:

- da imajo vsaj tri leta lovskega staža,
- da vodijo psa lovske pasme, ki obvlada osnovne vaje ubogljivosti in ki ima opravljen PNZ za svojo pasemsko skupino.

Stroški tečaja in nastanitve znašajo 150 € in jih je treba plačati po predhodni pisni prijavi, ki jo morajo kandidati posredovati najpozneje do 15. junija 2007 na naslov: **Kinološka zveza Slovenije, VK za barvarje, Ilirska 27, 1000 Ljubljana** s pripisom »za tečaj«.

V prijavi navedite tudi vašo telefonsko številko in natančen naslov.

Število udeležencev je omejeno.

Za dodatne informacije pokličite: 041/730/551 (Bojan Deberšek).

Društvo ljubiteljev ptičarjev

obvešča

vse svoje člane in
prijatelje, da bo redni letni

OBČNI ZBOR DRUŠTVA LJUBITELJEV PTIČARJEV

v nedeljo, 20. maja 2007,
ob 10. uri
v lovskem domu LD Boris
Kidrič v Zg. Hajdini pri Ptuj.

Vabljeni!

GRAND PRIX TRGOAVTO – KOPER

Lovska trojna kombinacija

12. 5. 2007 ob 9. uri na strelišču
Kunšperk - **KRAMER**

1. mesto: motorno kolo in pokal
2. mesto: kolo tovarne Rog in pokal
3. mesto: barvni TV sprejemnik in pokal
4. mesto: hišni kino
5. mesto: ročna ura
6. mesto: ročna ura

Tel.: (03) 809 41 20; GSM: 031/376 691 ali 041/818 164

Informacije: www.st-kramer.si

LOVSKA DRUŽINA GORNJI GRAD

vabi

v nedeljo, 13. 5. 2007, z začetkom ob 9. uri na

TRADICIONALNO MEDDRUŽINSKO LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE,

ki bo potekalo na strelišču LD GORNJI GRAD
(pot bo označena z oznakami PUL).

Pogoji tekmovanja (discipline):

1. KOMBINACIJA:

- 15 glinastih golobov
- 10 strelav na tarčo gamsa s prislonom ob pohodno palico
- 10 strelav na tarčo merjasca brez naslona

2. VETERANI:

- 15 glinastih golobov
- 10 strelav sede ob fiksnem kolu (tarča 5+1)

3. STRELJANJE Z LOVSKIM REVOLVERJEM IN PIŠTOLO:

- tarča 50 x 50, 5 + 2 x 10 za oceno
- razdalja 25 m, obvezna uporaba zaščitnih očal in glušnikov

Tekmovale bodo **tričlanske ekipe** ene lovske družine, veterani in posamezniki lovci.

NAGRADE:

- najboljšje ekipe bodo prejele pokale,
- posamezniki bodo prejeli pokale, dovolilnice za odstrel in praktične nagrade.

Več informacij dobite pri strelskem referentu **Dušanu Žehlju:**
041/629 599.

Tekmovanje bo ob vsakem vremenu, saj so vsa strelišča pokrita.
Vabljeni!

VAS ZANIMA LOV NA VELIKO DIVJAD NA MADŽARSKEM?

Spoštovani slovenski lovci, ponujamo vam možnost lova na veliko parkljasto divjad (jelenjad, srnjad in divji prašič) v bogatih loviščih na Madžarskem, neposredno ob državni meji z R Slovenijo, pa tudi v notranjosti naše države.

Dodatne informacije Vam v madžarskem in nemškem jeziku nudi lovski mojster **Gömbös Mátyás (Matjaš):**

tel.: GSM **0036 30 95 66 231.**

Na voljo so Vam tudi osebno na stalni lovski razstavi v **muzeju v Magyarszombatfa**, ki je le 2 km oddaljen od mejnega prehoda Prosenjakovci oziroma 6 km od mejnega prehoda Hodoš.

Vrhunska kakovost – sprejemljiva cena LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izvestna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastaviteljivost
- 10-letna garancija
- cena: **49.900.00 SIT**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

Ste ljubitelj lova na srnjaka? Zakaj ne bi lovili največjega med njimi – sibirskega srnjaka? Lov v prsku, na klic, v septembru je izjemno razburljiv in uspešen. 9-dnevni aranžma za 2.840 €. Vključen je letalski prevoz iz Ljubljane, 5 dni lova, vodnik, prevoz, polna oskrba v novem lovskem taborišču (lodgu). Jamstvo uspeha: srnjaka plačate šele po odstrelu (989 €).

VOLK v Mongoliji – najzanesljivejši lov na volka na svetu. 8-dnevni safari, vključno z vsemi prevozi po Mongoliji, tudi letalskimi ter z odstrelom volka in 5 gazel za 2.890 €. Potovanje skupine z organiziranim spremstvom bo oktobra.

SAFARI V JUŽNI AFRIKI: 6 dni v lovišču na območju Karooja, s polno oskrbo, 5 dni lova, vključno z odstrelom 3 glav velike divjadi (belorepi gnu, blesbok ali planinski redbok ter springbok) za 1.990 €. Odhod skupine v spremstvu PASATA bo 27. 7. 2007. Dodatna ugodnost ob prijavi do 15. 4.: brezplačen odstrel blesboka!

Pasat, d.o.o.

<http://www.pasat.si> > tel.: 01/428 37 40 > GSM: 041/728 143 > e-pošta: info@pasat.si

Pri nas vemo, kaj lovci potrebuje!

JORDAN

ZE OD **14.300 EUR**
1.427.000 SIT
4x4+reduktor

SUZUKI Avtomobila Jordan - Škofljica • 01/366 63 48 • www.avtomobila-jordan.si

STYCHEREI GABROVKA 1, 1274 GABROVKA
T: 01 8771 930 G: 041 962 430
E-pošta: info@vezenjega.si

LOVSKA OBLAČILA

- jope iz termo velurja, izdelava tudi po meri in posebnih željah naročnika
- jakne in čakanke hlače, izdelane iz vodoodbojnega materiala
- polo majice iz bombaža
- čepice iz lodna in bombažnega kepra

VEZENJE
na vseh oblačilih so vezeni različni lovski motivi iz našega arhiva ali po predlogi naročnika za obeležitev obletnic, srečanj, lovskih tekmovalij

ZA LOVSKE DRUŽINE, KLUBE
POSEBNI POPUSTI!

www.vezenjega.si

**STRELNI DALJNOGLEDI
ANGLEŠKE FIRME HAWKE**

Velika izbira strelnih daljnogledov z osvetlitvijo ali brez. Daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno jamstvo.

NE 2x-4x 39.500 SIT (184,83€)
NE 1.5-8x-64 45.200 SIT (216,11€)
NE 3.5-10x60 53.700 SIT (254,83€)

Informacije in naročila: BELUGA d.o.o., Ljubljana; Tel: 01 25 10 880 ali 041 72 60 11

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro vstavljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42 RD 30H RD 30 RD 25H

Optična pika 3. generacije
Parametri:
dolžina: 82 mm, teža: 325 g,
4 velikosti merilne pike, 7 jakost
osvetlitve, optična sfera:
60 mm objektiv

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

interclass
d.o.o.
servis in prodaja vozil

Gorjupova 1, Ljubljana - Vič
(01) 2000 940, 031 634 000
www.interclasscars.si

MAZDA
VOLVO

Ugodnosti za
člane LD.

KROJASTVO ROŽMAN

Slavnostne
lovske kroje,
srajce, telovnike,
hubertus plašče
in pelerine
izdelujemo
po meri.

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo-rozman@siol.net

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

Izvršna vidljivost v mraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
dolžina: 33 cm • teža: 980 g • neoprenska torbica

CENA: 64.900,00

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
Naročila in informacije: 01/ 25 10 880 ali 041/ 72 60 11